

ZESZYT NR 29

KATALOG DOBRYCH PRAKTYK W EDUKACJI

ŁÓDŹ 2021

PRACA ZBIOROWA POD REDAKCJĄ: GRAŻYNY ADAMIEC I JANUSZA MOOSA

AUTORZY: Aneta Czaplińska (PM nr 9 w Łodzi), Małgorzata Kaczmarek (PM Nr 47 w Łodzi), Elżbieta Barabas (PM nr 58 w Łodzi), Urszula Lisiewska (PM nr 81 w Łodzi), Elżbieta Zuterek (PM nr 81 w Łodzi), Ewa Adamiak (PM nr 109 w Łodzi), Monika Kalkowska (PM nr 123 w Łodzi), Agnieszka Gal (PM nr 123 w Łodzi), Iwona Mosińska (PM nr 126 w Łodzi), Katarzyna Wankiewicz (PM nr 192 w Łodzi), Małgorzata Marczak (PM 200 w Łodzi), Anna Oraczyńska (PM nr 200 w Łodzi), Magdalena Starosta (PM nr 200 w Łodzi), Magdalena Żak (PM nr 200 w Łodzi), Mirosława Maj (SP nr 202 w Łodzi), Katarzyna Malarczyk (SP 202 w Łodzi), Agnieszka Lange (ZSS w Łodzi), Jadwiga Jezierna (ZSP w Łodzi), Paweł Dawczyński (ZSTI w Łodzi), Magdalena Makara (ZSTI w Łodzi), Grażyna Adamiec (ŁCDNiKP), Krzysztof Makowski (ŁCDNiKP), Barbara Langner (ŁCDNiKP), Maria Michalak (ŁCDNiKP), Tomasz Misiak (ŁCDNiKP), Jadwiga Morawiec (ŁCDiKP), Joanna Orda (ŁCDNiKP), Izabela Rosiak (ŁCDNiKP), Maria Stempel (ŁCDNiKP), Ryszard Zankowski (ŁCDNiKP),

REKOMENDACJE: Grażyna Adamiec (ŁCDNiKP), Elżbieta Ciesiołkiewicz (ŁCDNiKP), Katarzyna Skolimowska (ŁCDNiKP), Maria Stempel (ŁCDNiKP), Dorota Wojtuś (ŁCDNiKP), Beata Wosińska (ŁCDNiKP), Renata Fudała (ZSTI w Łodzi), (ŁCDNiKP), Henryka Michalska (ZSP w Łodzi)

OKŁADKA: KRYSZYNA JANKOWSKA

REDAKCJA TECHNICZNA: DOROTA CERAN I JOANNA CYRAŃSKA

SKŁAD I ŁAMANIE: GRAŻYNA ADAMIEC

© ŁÓDZKIE CENTRUM DOSKONALENIA NAUCZYCIELI
I KSZTAŁCENIA PRAKTYCZNEGO 2021

WYDAWNICTWO I PRACOWNIA POLIGRAFICZNA
ŁÓDZKIEGO CENTRUM DOSKONALENIA NAUCZYCIELI
I KSZTAŁCENIA PRAKTYCZNEGO

90-142 Łódź, ul. Kopcińskiego 29
tel. (42) 678 33 78, fax. (42) 678 07 98

e-mail: wcdnikp@wckp.lodz.pl

kontakt@lcdnikp.elodz.edu.pl

www.wckp.lodz.pl

Spis treści

Spis treści	3
Orły Edukacji 2021 dla Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego .	5
Działalność innowacyjna i eksperymentalna w prawie oświatowym.....	7
Przedszkole Miejskie nr 9 w Łodzi.....	20
Angielski bliżej nas – kultura i zwyczaje krajów anglojęzycznych	20
Przedszkole Miejskie nr 47 w Łodzi.....	24
Wspólne działania sposobem na integrację	24
Przedszkole Miejskie nr 58 w Zespole Przedszkoli Miejskich nr 1 w Łodzi.....	30
Święto Niepodległości inaczej.....	30
Przedszkole Miejskie Nr 81 w Łodzi	35
Współpraca z rodzicami w czasie pandemii	35
Przedszkole Miejskie nr 109 z Oddziałami Integracyjnymi w Łodzi	41
Chleb „Co otrzymujemy z czego?” - metoda projektów badawczych	41
Przedszkole Miejskie nr 123 w Łodzi.....	57
Innowacyjne z pasją.....	57
Przedszkole Miejskie nr 126 w Łodzi	62
Wykorzystanie elementów metody projektu w pracy z przedszkolakami	62
Plan działania w ramach realizacji projektu „Drzewo w czterech porach roku”.	69
Przedszkole Miejskie nr 192 w Łodzi.....	78
Dni inne niż wszystkie.....	78
Przedszkole Miejskie nr 200 w Łodzi.....	83
Przedszkole nr 2 w Koluszkach.....	83
Innowacja pedagogiczna. Bajka ze skrzynki Kami - receptą na budzenie dziecięcych emocji, wyobraźni i kreatywności	84
Przedszkole Miejskie nr 200 w Łodzi	90
Prawa dziecka, pomysłem na twórcze działania nauczycieli	90
Szkoła Podstawowa nr 64 w Łodzi	96
Z przyjaźni do ekologii – innowacje, projekty, akcje. Dorota Matuszewska- Temech	96
Szkoła Podstawowa nr 202 im. Jana Pawła II w Zespole Szkolno – Przedszkolnym nr 2 w Łodzi	101

Jak uczyć – matematyka i praktyka	101
Szkoła Podstawowa nr 202 im. Jana Pawła II w Zespole Szkolno – Przedszkolnym nr 2 w Łodzi	103
Jak uczyć – matematyka i praktyka. Praca metodą outdoorową.....	103
Kronika wydarzeń	105
IV Konkurs dla Nauczycieli Muzyki szkół ogólnokształcących	105
XXV Spotkania z Modą. Nagroda Publiczności dla Oli Owidzkiej.....	107
XLVII Olimpiada Wiedzy Technicznej.....	108
Poznajemy szkoły, nowe kierunki kształcenia. Publikacja: Mechatronika wokół nas	109
Szkoła zawodowa szkołą dobrego wyboru.....	111
II Konferencja online branży mechanicznej i motoryzacyjnej w ŁCDNiKP.....	113
Konferencja online dla nauczycieli kształcenia zawodowego branży mechatronicznej - lekcja odwrócona w praktyce kształtowania umiejętności mechatronicznych.....	123
Konferencja branżowa online „Wykorzystanie aplikacji TEAMS w metodyce kształcenia zawodowego w dziedzinie bhp”	128
Zespół Szkół Salezjańskich im. Księdza Bosko w Łodzi	130
Innowacja pedagogiczna w Zespole Szkół Salezjańskich im. Księdza Bosko w Łodzi	130
Zespół Szkół Politechnicznych w Łodzi	146
Razem, choć osobno... ..	146
Zespół Szkół Techniczno-Informatycznych im. Jana Nowaka – Jeziorańskiego w Łodzi.....	148
Ogólnopolski Konkurs Zabawka Edukacyjna	148
Zespół Szkół Techniczno-Informatycznych im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego w Łodzi.....	151
Słoneczne praktyki zawodowe.....	151
Zespół Szkół Techniczno-Informatycznych im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego w Łodzi.....	154
Szkolenia dla nauczycieli. Projekt TOP_EDU	154
Koncepcja aktywnego uczenia się.....	158
Metoda projektów w kształceniu na odległość.....	163
Konstruktivistyczny model kształcenia a metoda projektów	165
Temat projektu	166
Etapy pracy metodą projektów	167
Motywacja uczniów, czyli warunek konieczny realizacji projektu.....	173
Dlaczego warto stosować metodę projektów?.....	173
Skuteczna edukacja zdalna - rekomendacje szkoleń	175

*Orły Edukacji 2021 dla Łódzkiego
Centrum Doskonalenia
Nauczycieli i Kształcenia
Praktycznego*

Jesteśmy w gronie Orłów Edukacji!

Z radością i satysfakcją informujemy, że Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego po raz kolejny zostało laureatem ogólnopolskiego plebiscytu Orły Edukacji, co potwierdza przyznany nam dyplom i statuetka. Nagrodzono nas na podstawie ocen i opinii naszych klientów – nauczycieli i uczniów, którzy zarekomendowali nas w Internecie, na portalach społecznościowych i branżowych.

Projekt Orły Edukacji został stworzony, aby wyłonić spośród wielu placówek i firm edukacyjnych takie, które są liderami w branży i aktywnie stawiają na rozwój, co przekłada się na zadowolenie klientów – podkreśla organizator plebiscytu, wrocławska firma Beautiful Company. Orły Edukacji to wyjątkowa nagroda, którą mogą pochwalić się tylko najlepsze w kraju placówki, wyróżniające się profesjonalizmem i zapewniające najwyższą jakość usług edukacyjnych.

Opracowanie: Tomasz Misiak

Działalność innowacyjna i eksperymentalna w prawie oświatowym

Katalog dobrych praktyk w edukacji jest jednym z miejsc, gdzie upowszechniamy poprzez publikowanie innowacyjne rozwiązania programowe, organizacyjne, metodyczne powstające i wdrażane w szkołach i placówkach oświatowych, mające na celu poprawę jakości pracy. Działalność innowacyjna jest integralnym elementem działalności szkoły. Nie określono tego wprost, ale warto przeczytać zapisy ustawy Prawo Oświatowe, szczególnie: art. 1 pkt 18; art. 28b ust.1; art. 44 ust. 2 pkt 3; art. 55 ust. 1 pkt 4; art. 68 ust. 1 pkt 9; art. 86 ust. 1

Wszystkie zagadnienia dotyczące działalności innowacyjnej i eksperymentalnej regulują przepisy ustawy Prawo Oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 roku z późniejszymi zmianami (tekst jednolity Dz.U. z 2020 r. poz. 910, z późn. zm. z 2020 r. poz. 1378, z 2021 r. poz.4).

Wprowadzone w 2017 roku ustawą Prawo Oświatowe zmiany dotyczące innowacji pedagogicznych polegały na: zniesieniu konieczności zgłaszania innowacji pedagogicznej kuratorowi oświaty i organowi prowadzącemu, zniesieniu wymagań formalnych warunkujących rozpoczęcie działalności innowacyjnej. Do kompetencji stanowiących rady pedagogicznej nie należy

już podejmowanie uchwał w sprawie innowacji pedagogicznych.

Prowadzona w szkole/placówce działalność innowacyjna jest przedmiotem nadzoru pedagogicznego.

Działalność innowacyjna w systemie oświaty (ustawa Prawo Oświatowe)

Art.1. Ogólne przepisy:

18) kształtowanie u uczniów postaw przedsiębiorczości i kreatywności sprzyjających aktywnemu uczestnictwu w życiu gospodarczym, w tym poprzez stosowanie w procesie kształcenia innowacyjnych rozwiązań programowych, organizacyjnych lub metodycznych; [©Kancelaria Sejmu s. 3/218.13.01.2021]

Art.28b.1. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania inicjuje, koordynuje i wspiera prowadzenie działalności innowacyjnej lub eksperymentalnej w systemie oświaty, a także może zlecić zadania z tego zakresu, w drodze umowy, podmiotom, o których mowa w art.7 ust.1 pkt1, 2, 4–6, 7 i 8 ustawy z dnia 20 lipca 2018r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2020r. poz.85, 374, 695, 875 i 1086), stowarzyszeniom naukowym, zawodowym i innym podmiotom prowadzącym statutową działalność oświatową.

Art. 44. 1. Szkoły i placówki podejmują niezbędne działania w celu tworzenia optymalnych warunków realizacji działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej, zapewnienia każdemu uczniowi warunków niezbędnych do jego rozwoju, podnoszenia jakości pracy szkoły lub placówki i jej rozwoju organizacyjnego. 2. Działania, o których mowa w ust. 1, dotyczą:

3) tworzenia warunków do rozwoju i aktywności, w tym kreatywności, uczniów; [©Kancelaria Sejmu s. 56/218.13.01.2021]

Art.55.1. Nadzór pedagogiczny polega na:

4) inspirowaniu nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów. [©Kancelaria Sejmu s. 80/218.13.01.2021]

Art.68.1. Dyrektor szkoły lub placówki w szczególności:

9) stwarza warunki do działania w szkole lub placówce: wolontariuszy, stowarzyszeń i innych organizacji, w szczególności organizacji harcerskich, których celem statutowym jest działalność wychowawcza lub rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły lub placówki; [©Kancelaria Sejmu s. 94/218.13.01.2021]

Art.86.1. W szkole i placówce mogą działać, z wyjątkiem partii i organizacji politycznych, stowarzyszenia i inne organizacje, a w szczególności organizacje harcerskie, których celem statutowym jest działalność wychowawcza albo rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły lub placówki. [©Kancelaria Sejmu s. 106/21813.01.2021]

Art.98.2. W przypadku szkoły dla dzieci i młodzieży statut określa także:

3) organizację współdziałania ze stowarzyszeniami lub innymi organizacjami w zakresie działalności innowacyjnej; [©Kancelaria Sejmu s. 119/218.13.01.2021]

Działalność eksperymentalna w szkole lub placówce

Wszystkie istotne informacje dotyczące eksperymentu pedagogicznego w szkole określono w Art.45 ustawy Prawo Oświatowe.

Art.45.1. Szkoła lub placówka może realizować eksperyment pedagogiczny, który polega na modyfikacji istniejących lub wdrożeniu nowych działań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu nowatorskich rozwiązań programowych, organizacyjnych, metodycznych lub wychowawczych, w ramach których są modyfikowane warunki, organizacja zajęć edukacyjnych lub zakres treści nauczania, w szczególności określone w art. 14 ust. 1 pkt 3–5.

2. Celem eksperymentu pedagogicznego realizowanego w szkole lub placówce jest rozwijanie kompetencji i wiedzy uczniów oraz nauczycieli.

3. Eksperyment pedagogiczny jest przeprowadzany pod opieką podmiotu w rozumieniu art.7 ust.1 pkt1, 2, 4–6, 7 i 8 ustawy z dnia 20 lipca 2018r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2020 r. poz.85, 374 i 695), zwanego dalej „jednostką naukową”, a w przypadku eksperymentu pedagogicznego dotyczącego zawodu nieokreślonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego albo klasyfikacji zawodów szkolnictwa

artystycznego – pod opieką jednostki naukowej właściwej dla danego zawodu.

4. Eksperyment pedagogiczny realizowany w szkole lub placówce nie może prowadzić do zmiany typu szkoły lub rodzaju placówki.

4a. Eksperyment pedagogiczny realizowany w szkole prowadzącej kształcenie zawodowe nie może polegać na nauczaniu zawodu określonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego albo klasyfikacji zawodów szkolnictwa artystycznego innym typie szkoły niż typ szkoły wskazany w tych klasyfikacjach.

5. Eksperyment pedagogiczny nie może naruszać uprawnień ucznia do bezpłatnej nauki, wychowania i opieki w zakresie ustalonym w niniejszej ustawie, ustawie o systemie oświaty oraz ustawie o finansowaniu zadań oświatowych, a także w zakresie uzyskania wiadomości i umiejętności niezbędnych do ukończenia danego typu szkoły oraz warunków i sposobu przeprowadzania egzaminów, określonych w odrębnych przepisach

6. Postępowanie rekrutacyjne do szkół, placówek lub oddziałów, w których jest przeprowadzany eksperyment pedagogiczny, odbywa się na podstawie przepisów ustawy. Minister, udzielając zgody, o której mowa w ust.8, może także wyrazić zgodę na inne zasady postępowania rekrutacyjnego.

7. Eksperyment pedagogiczny może obejmować całą szkołę lub placówkę, oddział, grupę lub wybrane zajęcia edukacyjne.

8. Prowadzenie eksperymentu pedagogicznego w szkole lub placówce wymaga zgody ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, a w przypadku szkoły artystycznej – ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

8a. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania wyraża zgodę na prowadzenie eksperymentu pedagogicznego, po uzyskaniu pozytywnej opinii ministra właściwego dla zawodu, a w przypadku zawodu nieokreślonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego – ministra, który ze względu na zakres działu administracji rządowej, którym kieruje, jest właściwy dla zawodu, którego dotyczy wniosek, o którym mowa w ust.9.

8b. Minister, o którym mowa w ust.8a, może wydać opinię pozytywną, negatywną albo pozytywną pod warunkiem wprowadzenia we wniosku zmian wskazanych przez tego ministra.

8c. W przypadku eksperymentu pedagogicznego dotyczącego zawodu nieokreślonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego zgoda ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, o której mowa w ust.8a, obejmuje przypisanie do kwalifikacji wyodrębnionych w tym zawodzie oraz do zawodu poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji. Dokonując przypisania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie oraz zawodu, stosuje się przepisy art.21 ust.1–3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji.

9. Dyrektor szkoły lub placówki, na podstawie uchwały rady pedagogicznej i po uzyskaniu opinii rady rodziców, występuje do ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, a w przypadku szkoły artystycznej – do ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, z wnioskiem o wyrażenie zgody na prowadzenie eksperymentu pedagogicznego w szkole lub placówce, w terminie do dnia 31 marca roku szkolnego poprzedzającego rok szkolny, w którym jest planowane rozpoczęcie tego eksperymentu.

10. Wniosek, o którym mowa w ust.9, składa się za pośrednictwem kuratora oświaty, a w przypadku szkoły artystycznej – za pośrednictwem specjalistycznej jednostki nadzoru, o której mowa w art.53 ust.1, którzy dołączają swoją opinię.

11. Wniosek, o którym mowa w ust.9, określa cel, założenia, czas trwania i sposób realizacji eksperymentu pedagogicznego, a w przypadku eksperymentu pedagogicznego dotyczącego zawodu nieokreślonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego albo klasyfikacji zawodów szkolnictwa artystycznego także uzasadnienie potrzeby prowadzenia kształcenia w danym zawodzie. Do wniosku dołącza się:

1) opinię jednostki naukowej dotyczącą założeń eksperymentu pedagogicznego wraz ze zgodą tej jednostki na sprawowanie opieki nad przebiegiem eksperymentu;

2) zgodę rady pedagogicznej wyrażoną w uchwale, o której mowa w ust.9, opinię rady szkoły lub placówki oraz opinię rady rodziców;

3) w przypadku eksperymentu pedagogicznego dotyczącego zawodu nieokreślonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego albo klasyfikacji zawodów szkolnictwa artystycznego:

a) podstawę programową kształcenia w zawodzie, sporządzoną z uwzględnieniem charakterystyk poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji pierwszego i drugiego stopnia, oraz propozycję przypisania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie,

b) program nauczania zawodu,

c) tygodniowy lub semestralny rozkład zajęć,

d) pozytywną opinię wojewódzkiej rady rynku pracy o zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy, o której mowa w art.22 ust.5 pkt5 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2019 r. poz. 1482, 1622, 1818 i 2473 oraz z 2020 r. poz. 278),

e) pozytywną opinię dotyczącą zawartości merytorycznej programu nauczania zawodu wydaną przez:

- jednostkę naukową właściwą dla zawodu oraz
- organizację pracodawców, samorząd gospodarczy lub inną organizację gospodarczą, stowarzyszenie lub samorząd zawodowy,

lub pracodawcę, właściwych dla zawodu, którego dotyczy wnioszek, o którym mowa w ust.9,

f) harmonogram realizacji eksperymentu pedagogicznego oraz informację o niezbędnych warunkach prowadzenia eksperymentu, w tym warunkach lokalowych, finansowych, wyposażeniu oraz kadrze,

g) przykładowe zestawy zadań egzaminacyjnych – w przypadku eksperymentu pedagogicznego dotyczącego zawodu nieokreślonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego.

11a. W przypadku eksperymentu pedagogicznego dotyczącego zawodu nieokreślonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego wniosek może dotyczyć wyłącznie jednego cyklu kształcenia, w którym będzie prowadzony eksperyment.

11b. W przypadku eksperymentu pedagogicznego dotyczącego zawodu nieokreślonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego egzamin zawodowy jest przeprowadzany na podstawie wymagań określonych w podstawie programowej, o której mowa w ust.11 pkt3 lit.a. Przepisy dotyczące egzaminu zawodowego stosuje się odpowiednio.

11c. W przypadku eksperymentu pedagogicznego dotyczącego zawodu nieokreślonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa artystycznego egzamin dyplomowy jest przeprowadzany na podstawie wymagań określonych w podstawie programowej, o której mowa w ust.11 pkt3 lit.a. Przepisy dotyczące egzaminu dyplomowego stosuje się odpowiednio.

12. Jeżeli planowany eksperyment pedagogiczny wymaga przyznania szkole lub placówce dodatkowych środków budżetowych, do wniosku dołącza się pisemną zgodę organu prowadzącego szkołę lub placówkę na finansowanie planowanych działań.

12a. Dyrektor szkoły lub placówki prowadzącej eksperyment pedagogiczny przekazuje organowi sprawującemu nadzór pedagogiczny, nie później niż do dnia 30 września, sprawozdanie z realizacji eksperymentu w poprzednim roku szkolnym, zawierające wyniki i wnioski z przeprowadzonego przez dyrektora szkoły lub placówki nadzoru pedagogicznego w zakresie realizowanego eksperymentu pedagogicznego, a w przypadku eksperymentu pedagogicznego dotyczącego zawodu nieokreślonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego albo klasyfikacji zawodów szkolnictwa artystycznego – także informację o realizacji harmonogramu, o którym mowa w ust.11 pkt3 lit.f. Do sprawozdania dołącza się opinię jednostki naukowej sprawującej opiekę nad przebiegiem eksperymentu pedagogicznego.

13. Dyrektor szkoły lub placówki prowadzącej eksperyment pedagogiczny przekazuje bezpośrednio po jego zakończeniu ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania, a w przypadku szkoły artystycznej – ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, sprawozdanie zawierające wnioski z przeprowadzonego eksperymentu pedagogicznego, a w przypadku eksperymentu pedagogicznego dotyczącego zawodu nieokreślonego w klasyfikacji

zawodów szkolnictwa branżowego albo klasyfikacji zawodów szkolnictwa artystycznego – także wnioski dotyczące potrzeby wprowadzenia tego zawodu do tej klasyfikacji. Do sprawozdania dołącza się opinię jednostki naukowej, która sprawuje opiekę nad przebiegiem eksperymentu pedagogicznego, a w przypadku eksperymentu pedagogicznego dotyczącego zawodu nieokreślonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego albo klasyfikacji zawodów szkolnictwa artystycznego – także opinię organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego lub innej organizacji gospodarczej, stowarzyszenia lub samorządu zawodowego, pracodawcy, właściwych dla danego zawodu.

13a. W przypadku eksperymentu pedagogicznego dotyczącego zawodu nieokreślonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego wnioski dotyczące potrzeby wprowadzenia tego zawodu do tej klasyfikacji minister właściwy do spraw oświaty i wychowania przekazuje do ministra właściwego dla zawodu.

14. Sprawozdanie, o którym mowa w ust.13, dyrektor szkoły lub placówki przekazuje także organowi prowadzącemu oraz organowi sprawującemu nadzór pedagogiczny.

15. Sprawozdanie, o którym mowa w ust.13, składa się za pośrednictwem kuratora oświaty, a w przypadku szkoły artystycznej – za pośrednictwem specjalistycznej jednostki nadzoru, o której mowa w art.53 ust.1, którzy dołączają swoją opinię

Art.70.1. Do kompetencji stanowiących rady pedagogicznej należy:

3) podejmowanie uchwał w sprawie eksperymentów pedagogicznych w szkole lub placówce, po zaopiniowaniu ich projektów przez radę szkoły lub placówki oraz radę rodziców;

Art.80.1. W szkołach i placówkach mogą działać rady szkół i placówek.

2. Rada szkoły lub placówki uczestniczy w rozwiązywaniu spraw wewnętrznych szkoły lub placówki, a także:

4) opiniuje plan pracy szkoły lub placówki, projekty eksperymentów pedagogicznych oraz inne sprawy istotne dla szkoły lub placówki;

Link do strony z ustawą Prawo Oświatowe:

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20200000910/U/D20200910Lj.pdf>

Opracowanie: Grażyna Adamiec

Przedszkole Miejskie nr 9 w Łodzi

Dyrektor przedszkola: Małgorzata Kińska

Angielski bliżej nas – kultura i zwyczaje krajów anglojęzycznych

Autor: Aneta Czaplińska, nauczycielka

W Przedszkolu Miejskim nr 9 w Łodzi wdrożono własny projekt zajęć z języka angielskiego, realizowany w dwóch najstarszych wiekowo grupach (dzieci 5 i 6 letnie).

Głównym celem wprowadzonego projektu jest zachęcenie dzieci do poznawania wybranych zwyczajów i kultur panujących w różnych krajach porozumiewających się w języku angielskim oraz uświadomienie dzieciom, że wiele zwyczajów oraz „świąt”, które są obecnie w Polsce coraz bardziej popularne, jest zaczerpniętych właśnie z innych kultur.

Projekt ma zainteresować dzieci, zaciekawić je obcymi kulturami oraz językiem angielskim, a jednocześnie zachęcić do poznania i celebrowania naszych polskich zwyczajów i świąt.

Projekt składa się z pięciu obszarów tematycznych poświęconych poszczególnym krajom – Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, Stanom Zjednoczonym Ameryki Północnej, Kanadzie, Australii, Nowej Zelandii.

Na zajęciach prezentowane są między innymi zdjęcia charakterystycznych budynków, zabytków, miejsc danego kraju. Dzieci poznają również położenie geograficzne omawianego kraju, wygląd jego flagi państwowej i słuchają hymnu narodowego.

Przewidywane efekty wdrożenia to przede wszystkim rozbudzenie ciekawości kulturami innych narodów oraz rozwijanie i utrwalenie słownictwa już poznanego na zajęciach z języka angielskiego. Zajęcia prowadzone są dwóch najstarszych wiekowo grupach raz na dwa miesiące.

Charakterystyka projektu: Angielski bliżej nas – kultura i zwyczaje krajów anglojęzycznych

W nauczaniu języków obcych bardzo ważne jest rozbudzanie u dzieci zainteresowania różnymi zagadnieniami kulturowymi, społecznymi oraz dotyczącymi ogólnej wiedzy o otaczającym nas świecie. Warto pokazywać dzieciom różnorodność kultur, poglądów oraz zwyczajów po to, aby uczyć ich tolerancji wobec innych. Uważam, że już od najmłodszych lat, należy uświadamiać dzieciom, że ludzie są różni, mają inne podejście do życia, inny kolor skóry, inne święta i religie, jednakże wszystkim należy się szacunek i tolerancja. Obecnie w Polsce coraz bardziej popularne staje się obchodzenie różnych świąt zaczerpniętych z innych krajów, głównie

pochodzących ze Stanów Zjednoczonych oraz Wielkiej Brytanii. Warto, moim zdaniem, uświadomić dzieciom pochodzenie tych świąt i zwyczajów z nimi związanych. W związku z powyższym, pojawił się pomysł, aby w Przedszkolu Miejskim nr 9, przeprowadzić zajęcia z dziećmi właśnie o różnych zwyczajach panujących w najbardziej znanych krajach posługujących się urzędowo językiem angielskim.

Głównym założeniem niniejszego projektu jest wprowadzenie wśród dzieci 5, 6 letnich elementów kultury krajów anglojęzycznych takich jak: Wielka Brytania, Stany Zjednoczone, Kanada, Australia i Nowa Zelandia poprzez dostarczenie wiedzy na temat najważniejszych zabytków, geografii, kultury i obyczajów wybranych krajów anglojęzycznych, ukazanie ich codziennego życia, tradycji i zwyczajów związanych z obchodzeniem najważniejszych świąt.

Najważniejszymi celami projektu są:

- kształtowanie wiedzy na temat anglojęzycznych krajów, zabytków, kultury i obyczajów,
- ukazanie dzieciom życia codziennego, świąt, tradycji i zwyczajów ludzi z takich krajów jak Wielka Brytania, Ameryka, Australia, Nowa Zelandia,
- promowanie poszanowania obcej kultury, uczenie dzieci tolerancji wobec innych kultur,
- utrwalanie słownictwa poznanego na zajęciach z języka angielskiego.

Zajęcia w ramach niniejszego projektu odbywają się w naszym przedszkolu w dwóch najstarszych wiekowo grupach, a więc 5 i 6 latkach, co drugi miesiąc. Podczas tych zajęć opowiadam dzieciom o danym Państwie, pokazuję dużo zdjęć, które później wykorzystuję do różnych zagadek i zabaw. Dzieci wskazują dane państwo na mapie, kolorują ilustracje związane z omawianym państwem, np. flagę danego kraju, próbują np. jak smakuje herbata z mlekiem, czy amerykańskie naleśniki z syropem klonowym, uczestniczą w zabawach naśladowczych, odgrywają różne scenki. Przy okazji tych zajęć, dzieci utrwalają sobie słownictwo poznane wcześniej na zajęciach z języka angielskiego, które również prowadzę w przedszkolu. Jest mi bardzo miło, kiedy dzieci pytają mnie kiedy znowu będziemy poznawać kolejny kraj.

Osoba rekomendująca: Elżbieta Ciesiołkiewicz, doradca metodyczny wychowania przedszkolnego w ŁCDNiKP

Przedszkole Miejskie nr 47 w Łodzi

Dyrektor przedszkola: Violetta Andrzejczak

Wspólne działania sposobem na integrację

Autorka: Małgorzata Kaczmarek, nauczycielka

Artykuł dotyczy mojej współpracy z przedszkolem „Widzi Misie” znajdującym się przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 6 w Łodzi ul. Dziewanny 24, w okresie roku szkolnego 2018/2019. W tym czasie byłam wychowawcą grupy dzieci 4-5 letnich w Przedszkolu Miejskim Nr 47 w Łodzi przy ul. Deczyńskiego 24.

Przedszkole, z którym podjęłam współpracę obejmuje opieką dzieci słabo widzące, niewidome, w tym z niepełnosprawnością sprzężoną (intelektualną w każdym stopniu niepełnosprawności, słuchową, ruchową i inną). Jej celem było uwrażliwienie dzieci na potrzeby dzieci niepełnosprawnych, uczenie empatii, wrażliwości, współodczuwania, tolerancji.

Współpracę zaplanowałam na cały rok szkolny, miały to być naprzemienne spotkania z różnych okazji. Rozpoczęłam od rozmowy z dziećmi we wrześniu, przygotowania ich do naszych wizyt u kolegów i koleżanek z innego przedszkola, oraz ich wizyt w naszym przedszkolu.

Dzieci dowiedziały się, że tuż obok nas jest przedszkole, do którego uczęszczają dzieci, które nie widzą lub widzą bardzo słabo. Aby poznać nowych kolegów i koleżanki wprowadziłam dzieci przede wszystkim w specyfikę funkcjonowania dziecka niewidomego. Odbyły się zajęcia na temat funkcjonowania naszych zmysłów z naciskiem na zmysł wzroku i jego brak lub ograniczenie. Nauczycielka z przedszkola dla dzieci słabo widzących i niewidomych, z którą podjęłam współpracę, wspólnie ze mną uczestniczyła w tych zajęciach. Przygotowałyśmy dzieci zwłaszcza pod kątem zachowania się ich podczas wizyt w przedszkolu „Widzi Misie”, zasad bezpieczeństwa, które były podstawą do jakichkolwiek wspólnych działań. Dzieci dowiedziały się, że w obecności innych dzieci, z zaburzeniami wzroku nie mogą biegać, popychać się, przepychać, muszą uważać i pomagać sobie nawzajem podczas zabaw, nie mogą krzyczeć i zachowywać się głośno, itp.

Zajęcia, spotkania oraz warsztaty zorganizowane wspólnie w roku szkolnym 2018/2019:

1. Pierwsze spotkanie na placu zabaw u dzieci z przedszkola dla niewidomych. Odbyły się wspólne zabawy integracyjne. Ciekawe urządzenia, zupełnie inne niż w naszym ogrodzie, przyczyniły się do

nawiązania wspólnych relacji między dziećmi. Zwiedziliśmy salę przedszkolną, w której znajduje się dużo ciekawych pomocy dydaktycznych, które cieszyły się ogromnym zainteresowaniem, gdyż są to zupełnie inne zabawki i pomoce niż te, które znajdują się w naszym przedszkolu (wrzesień 2018).

2. Udział w przedstawieniu teatralnym - Przedszkole przy SOSW nr 6 „Widzi Misie” zostało zaproszone do wspólnego oglądania przedstawienia teatralnego w Przedszkolu Miejskim nr 47 w ramach integracji oraz pomocy we wdrażaniu w życie społeczne dzieci niepełnosprawnych (październik 2018).
3. Dzień Pluszowego Misia - zajęcia zorganizowano w SOSW nr 6 - dla dzieci przedszkola „Widzi Misie” oraz z Przedszkola nr 47. Wspólne zabawy z Misiem, zagadki, gry i zabawy ruchowe a na zakończenie kreatywne zajęcia plastyczne - wykonanie misiowej opaski. Podczas zabaw dzieci bardzo chętnie pomagały sobie wzajemnie w wykonaniu pracy (listopad 2018).
4. „Mikołajki” - wspólna zabawa podczas animacji mikołajkowych na terenie Przedszkola nr 47. Dzieci bawiły się z animatorem. Były to zabawy ruchowe przy muzyce. Następnie odbyło się spotkanie z Mikołajem, dzieci rozmawiały z nim na temat swoich wymarzonych świątecznych prezentów. Chętni robili sobie wspólne zdjęcia, a dla wszystkich dzieci Mikołaj miał przygotowane upominki, co przyniosło

najwięcej radości naszym podopiecznym. Po wizycie odbył się wspólny słodki poczęstunek (grudzień 2018).

5. Konkurs kolęd - dzieci z Przedszkola „Widzi Misie” zostały zaproszone do udziału w konkursie kolęd do Przedszkola Miejskiego nr 47 (grudzień 2018). W konkursie wzięło udział 3 dzieci z każdego przedszkola, które zaprezentowały swoje umiejętności wokalne. Dzięki konkursowi dzieci zapoznały się z tradycją śpiewania kolęd podczas świąt Bożego Narodzenia, utrwaliły kolędy polskie: „Wśród nocnej ciszy” i „Przybieżeli do Betlejem”. Dzieci rozwinęły kontakty społeczne, doskonaliły umiejętności muzyczno - wokalne. Jedno z dzieci z SOSW nr 6 zdobyło I miejsce, a pozostałe wyróżnienia (grudzień 2018).
6. Zajęcia w z ruchu drogowego w terenie. Dzieci z Przedszkola nr 47 i dzieci z Przedszkola „Widzi Misie” wspólnie uczestniczyły w zajęciach dotyczących utrwalania zasad ruchu drogowego. Dzieci w ramach wspólnych zabaw poznawały metody nauki dzieci słabowidzących, rozpoznawania sygnałów na drodze bez użycia wzroku (marzec 2019).
7. Wspólna zabawa na placu zabaw z okazji Dnia Dziecka - dzieci z Przedszkola nr 47 uczestniczyły w zajęciach organizowanych i dowolnych na terenie Ośrodka i placu zabaw wspólnie z dziećmi słabo widzącymi, spotkanie to było podsumowaniem naszej całorocznej współpracy (czerwiec 2019).

Wszystkie zaplanowane działania w ramach naszej współpracy udało się zrealizować. Poprzez wspólne spotkania dzieci się zintegrowały, nawiązały

kontakt, zaprzyjaźniły się i polubiły wzajemnie. Pomiedzy spotkaniami pytały o siebie nawzajem, o to kiedy znowu będą mogły razem się bawić. Mogły czerpać od siebie nawzajem mnóstwo radości, entuzjazmu, empatii, zabawy, wzajemnego szacunku i pomocy.

Zarówno ja jak i koleżanka z drugiego przedszkola byłyśmy podczas każdego spotkania bardzo dumne z naszych dzieci i szczęśliwe, że wszystko przychodzi im tak bez trudu, zintegrowały się bardzo szybko i chętnie spędzały ze sobą czas podczas zabaw.

Moi wychowankowie po raz pierwszy mieli kontakt z dziećmi niewidomymi i słabo widzącymi dlatego też bardzo byłam dumna z ich postawy wobec kolegów i koleżanek, gdyż na co dzień była to grupa sprawiająca niekiedy problemy wychowawcze, głównie dotyczące współpracy i dyscypliny, przestrzegania zasad.

W kontakcie z niepełnosprawnymi rówieśnikami nie zauważyłam żadnych przejawów problemów wychowawczych, które na co dzień się pojawiały. Dzieci bardzo odpowiedzialnie podeszły do wspólnych spotkań, były niezwykle pomocne, uczynne, życzliwe wobec siebie i nad wyraz ciche, spokojne i empatyczne.

Po pierwszym wspólnym spotkaniu wiedziałam już, że to był strzał w dziesiątkę, który zaowocuje w przyszłości naszych wychowanków. Mam nadzieję, że taka przygoda jeszcze kiedyś się powtórzy, gdyż była to

niezapomniana współpraca, pełna radości, też szczęścia i cudownych przygód, nie tylko dla dzieci ale również dla nas nauczycielek.

Bardzo dziękuję mojej koleżance Joasi Jaskólskiej - nauczycielce przedszkola przy SOSW nr 6 w Łodzi za wspólnie spędzone chwile i możliwość naszej współpracy.

Osoba rekomendująca: Elżbieta Ciesiołkiewicz, doradca metodyczny wychowania przedszkolnego w ŁCDNiKP

Przedszkole Miejskie nr 58 w Zespole Przedszkoli Miejskich nr 1 w Łodzi

Dyrektor przedszkola: Sylwia Kubiak

Święto Niepodległości inaczej

Autorka: Elżbieta Barabasz, nauczycielka

Obchody Święta Niepodległości należą do tradycji każdego przedszkola. Pandemia zniweczyła wiele ciekawych pomysłów, które posiadają nauczyciele i mogliby w naturalnych warunkach je zrealizować.

Dzieci z Przedszkola Miejskiego nr 58 w Łodzi, przez dwa lata uczestniczyły w projekcie edukacyjnym Dziecko aktywnym mieszkańcem Małej Ojczyzny organizowanym przez Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego. Dzieci dzięki temu projektowi mogły w sposób ciekawy kształtować postawy patriotyczne, wspaniale integrować się z łódzkim środowiskiem przedszkolnym podczas wykonywania zleconych przez organizatora zadań. Wspólne projekty przedszkolne w dobie panującego reżimu sanitarnego zostały ograniczone. Perspektywa braku

obecności rodziców na uroczystościach podczas występów dzieci znacznie obniżyła rangę imprez.

Specyficzna sytuacja stała się okazją do spojrzenia na obchody Święta Niepodległości z innej perspektywy. Przygotowania do obchodów święta niepodległości wykorzystałam do usprawniania motoryki małej i rozwijania zdolności interpersonalnych dzieci 5-letnich, z którymi pracuję.

Opracowałam zajęcia plastyczne z uwzględnieniem potrzeb wychowanków, podczas których dzieci usprawniały swoje ręce, wzmacniały mięśnie dłoni i palców, uczyły się jednocześnie współpracy z rówieśnikami, planowały swoje działania, dzieliły się obowiązkami angażując innych.

Pierwsze zajęcie dotyczyło wykonania herbu Łodzi. Dzieci stemplowały powierzchnię wewnątrz konturów herbu patyczkami kosmetycznymi umoczonymi w czerwonej farbie. Kiedy prace przesychały na suszarce plastycznej jedne dzieci cięły bibułę na małe kawałki, inne zginały ją i formowały kuleczki, a po pewnym czasie następowała zamiana stanowisk. Zaciekawienie wzbudziła wyreżyserowana linia produkcyjna, którą należało sterować. Zaobserwowałam, że dzieci początkowo wybierały, to co lubiły robić, stroniły od tego, co było za trudne. Słaby chwyt pęsetkowy obniżał tempo pracy niektórych dzieci i obniżał ich motywację.

Drugie zadanie, to wyklejanie konturów mapy Polski kawałkami kolorowego papieru wg barw ojczystych. Przebiegało ono sprawniej. Dzieci zaczęły wyznaczać sobie zadania. Same zaczynały ciąć papier na kawałki, uzupełniały go, kiedy zobaczyły, że zaczyna go brakować. Moją rolą było wskazanie

momentu zamiany zadań.

Ostatnim zadaniem, które w perspektywie ma zapoczątkować cykl zajęć nawiązujących do polskich legend, dotyczyło legendy związanej z warszawską syrenką. W oparciu o poznany utwór W. Chotomskiej pt. *Wars i Sawa* wykonywaliśmy w trzech zespołach karty związane z legendą wykorzystując technikę collage.

- I zespół tworzył rybacką wioskę,
- II zespół syrenkę pływającą w Wiśle,
- III zespół pomnik Syreny.

Przedszkole Miejskie Nr 81 w Łodzi

Dyrektor przedszkola: Elżbieta Rzeźniowiecka

Współpraca z rodzicami w czasie pandemii

*Autorki: Urszula Lisiewska, Elżbieta Zuterek,
nauczycielki*

Ten rok jest zupełnie inny niż poprzednie lata naszej pracy. Dzieci uczęszczają do przedszkola, są zajęcia, zabawy, odbywają się różne uroczystości, jest gwar i słychać śmiech dzieci a jednak nie jest to takie samo przedszkole jak rok temu. Nie ma wspólnych zabaw z dziećmi z innych grup, nie ma wycieczek, nikt w przedszkolu nie może nas odwiedzić i nawet rodzice rozstają się ze swoimi pociechami w przedsionku i nie mogą wejść dalej. Nie mamy możliwości zaproszenia Rodziców do przedszkola, do naszej grupy.

Wiemy, że również dla rodziców ta sytuacja jest inna i niekomfortowa. Są przecież ciekawi jak spędza czas w przedszkolu ich syn czy córka,

chcieliby uczestniczyć tak jak do tej pory aktywnie w „życiu przedszkola”. Staramy się jednak aby nasza współpraca mimo tych „dziwnych” czasów nadal była owocna i interesująca.

Oto przykłady podjętych przez nas dotychczas działań:

- kontaktujemy się z rodzicami telefonicznie, ale również bardzo często poprzez służbowego maila. Drogą mailową rodzice zostali poinformowani o wynikach prowadzonych przez nas obserwacji pedagogicznych. Rodzice mailowo zadają nam pytania,
- na stronie internetowej przedszkola w zakładce naszej grupy zamieszczamy znacznie częściej niż w latach ubiegłych zdjęcia z różnego rodzaju zabaw, zajęć i działań podejmowanych przez dzieci,
- ponieważ rodzice nie mogą zobaczyć prac plastycznych swoich dzieci, gdyż nie mogą wejść do szatni, na naszej stronie internetowej powstała „Galeria prac” – zamieszczane tam są systematyczne prace plastyczno-konstrukcyjne wykonane przez prowadzoną przez nas grupę II,
- wymyślamy wspólne z rodzicami zabawy i działania, które organizujemy za pośrednictwem naszej strony internetowej. Rodzice chętnie biorą udział w naszych „zabawach” i zdjęcia przekazują nam drogą mailową:

- „Choinka w moim domu” - podzielenie się częścią bożonarodzeniowej atmosfery z innymi czyli zrobienie przez Rodzica swojej choinki w domu i przesłanie jej zdjęcia.
Wszystkie choinki były piękne!
- „Bałwanek” - piękna zimowa aura sprzyja zabawom na śniegu.
Dzieci z naszej grupy razem z Rodzicami wzięły udział w konkursie na wykonanie najpiękniejszego bałwanka ze śniegu.
Oczywiście wszystkie były fantastyczne,
- na stronie internetowej przedszkola w zakładce dla Rodziców - „Kącik porad” zamieściliśmy artykuł „[Rozwijanie kompetencji matematycznych u dzieci w wieku przedszkolnym](#)”, który jest propozycją zabaw matematycznych dla dzieci i Rodziców w domu,
- zaproszenie Rodziców do przedszkola, na zebranie podsumowujące I półrocze w grupie było niemożliwe i dlatego wysłaliśmy z inicjatywą napisania „listu” do Rodziców, który zawierał podsumowanie naszej pracy dydaktyczno-opiekuńczo-wychowawczej w I półroczu, pochwalenie się osiągnięciami w pracy z dziećmi oraz sprawy różne. Mamy nadzieję, że na podsumowanie II półrocza zaprosimy Rodziców już do naszego ukochanego przedszkola,
- pomimo braku możliwości zorganizowania wspólnej zabawy i kiermaszu w ramach XXIX finału WOŚP (tak jak było to robione w latach ubiegłych) wystawiliśmy w przedsionku w szatni puszkę

i kilka plakatów – hojność rodziców przeszła nasze najśmielsze oczekiwania.

Takich Rodziców jak my mamy życzyłybyśmy wszystkim nauczycielkom z łódzkich przedszkoli.

KONKURS "NAJPIĘKNIEJSZY BAŁWANEK"

WIELKA ORKIESTRA ŚWIĄTECZNEJ POMOCY

Zdjęcia udostępniono z zasobów przedszkola, autorami są rodzice i autorki artykułu.

Osoba rekomendująca: Elżbieta Ciesiołkiewicz, doradca metodyczny wychowania przedszkolnego w ŁCDNiKP

Przedszkole Miejskie nr 109 z Oddziałami Integracyjnymi w Łodzi

Dyrektor przedszkola: Mirosława Witecka

Chleb „Co otrzymujemy z czego?” - metoda projektów badawczych

Autor: Ewa Adamiak, nauczycielka

Metoda projektów badawczych – jest to metoda polegająca na zdobywaniu przez dzieci wiedzy o otaczającym je świecie poprzez doświadczanie, eksperymentowanie, obserwowanie. W przedszkolu dzieci planują i wykonują projekty pod opieką nauczyciela. Realizatorami projektu mogą być kilkoro wychowanków, wszystkie dzieci z danej grupy lub z całego przedszkola. Punktem wyjścia jest pewna sytuacja problemowa, zamierzenie, podjęcie jakiejś inicjatywy, wytyczenie określonego celu. Punktem dojścia – szeroko rozumiany produkt: album,

kącik, danie kulinarne, przedstawienie, prezent itp. (zob. Trampolina PWN).

Warto podkreślić, że metoda ta zachęca dzieci do samodzielnego zdobywania wiedzy i chęci uczenia się. Dzięki tej metodzie dziecko w przedszkolu:

- rozwija słownictwo,
- angażuje emocje,
- zdobywa doświadczenie wszystkimi zmysłami,
- rozwija umiejętności potrzebne w procesie nauki czytania i pisania,
- ocenia i wyciąga wnioski,
- potrafi wiązać teorię z praktyką,
- samodzielnie planuje, decyduje, dokonuje oceny,
- potrafi współpracować z rówieśnikami.

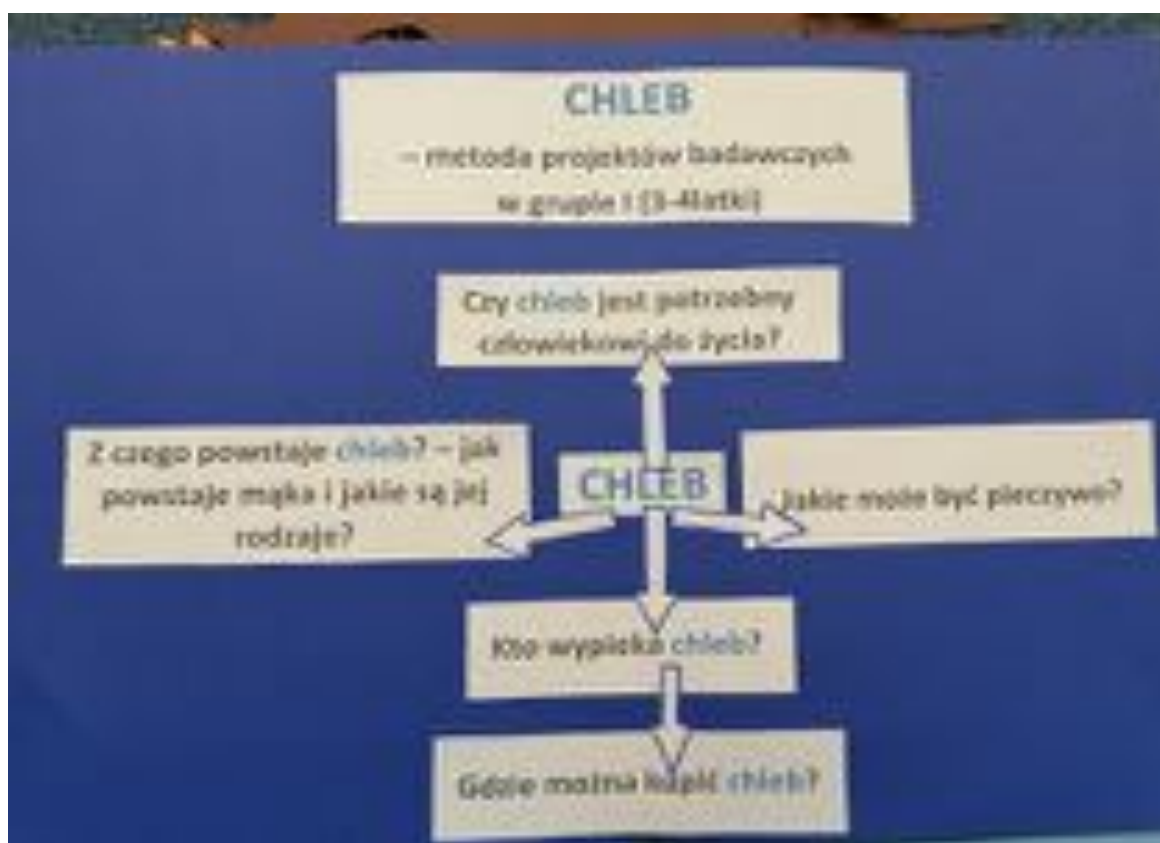
Od połowy października do końca grudnia 2020 roku w grupie I (3-4-latki) Przedszkola Miejskiego nr 109 z Oddziałami Integracyjnymi w Łodzi przeprowadzono cykl zajęć metodą projektów badawczych o tematyce „Co z czego otrzymujemy - Chleb”.

Dzieci wspólnie z nauczycielem zastanawiały się nad pytaniem „Czy chleb jest potrzebny człowiekowi do prawidłowego funkcjonowania i przede wszystkim do życia?” Najmłodsze dzieci w przedszkolu nie

potrafiły jeszcze zadać pytań na temat zagadnień związanych z wprowadzonym tematem. Zatem, w tym przypadku, role się odwróciły i nauczycielka sama zaczęła kierować do dzieci pytania dotyczące najważniejszych zagadnień z tej tematyki. Kiedy zauważyła, że dzieci nie potrafią odpowiedzieć i nie mają w ogóle wiedzy na ten temat stworzyła w ich obecności siatkę tematyczną, umieszczając na niej najważniejsze pytania, na jakie postanowiono sobie odpowiedzieć w tym projekcie.

Cele projektu:

- poszerzanie wiedzy dzieci na temat tego: co z czego otrzymujemy?
- poznanie pracy rolnika, młynarza, piekarza i miejsc, w których pracują,
- zapoznanie dzieci z dawnymi i nowoczesnymi technologiami produkcji chleba oraz jej etapami,
- poznanie podstawowych gatunków zbóż oraz zapoznanie dzieci z właściwościami mąki i rodzajami pieczywa,
- podnoszenie świadomości związanych ze zdrowymi właściwościami chleba,
- wzbogacanie zasobu słownictwa, stwarzanie okazji do swobodnego wypowiedzania się.

O projekcie nauczycielka poinformowała rodziców, przedstawiając im siatkę tematyczną na tablicy informacyjnej w przedszkolu oraz na grupie facebookowej, aby aktywnie mogli włączyć się w jego realizację i utrwalić zdobytą wiedzę dzieci w domu. Zatem, wspólnie z rodzicami rozpoczęto realizację projektu.

Przebieg działań:

I etap

- zainicjowanie projektu przez nauczycielkę, zaplanowanie działań w planie miesięcznym,

- stworzenie siatki tematycznej, zawierającej najważniejsze pytania, na które zaplanowano sobie wspólnie odpowiedzieć.

II etap

W drugiej połowie października, podczas zaplanowanej tematyki „Co z czego otrzymujemy” rozpoczął się projekt pt. „Chleb”. Odbłyły się wówczas zabawy i zajęcia, podczas których dzieci, poprzez wielozmysłowe poznanie poszerzały sukcesywnie swoją wiedzę na temat powstawania chleba i innych produktów z mąki. W pierwszej kolejności dzieci poprzez zapach, dotyk i smak poznały walory mąki. Wysłuchały krótkiego opowiadania nauczycielki na podstawie obrazków „Jak powstaje mąka?” Potem miały czas na swobodną zabawę w mące. Rysowały palcem wzory w mące, przesypywały mąkę, próbowaly ją, dmuchały na nią.

Kolejne zajęcia dotyczyły utrwalenia zdobytej wiedzy na temat „Jak powstaje chleb?” Dlatego nauczycielka korzystając z technologii komputerowej pokazała dzieciom filmik online pt. „Od ziarenka do bochenka”. Potem dzieci mogły na podstawie obejrzanego filmu same odpowiedzieć na pytanie jak powstaje mąka układając obrazki wg właściwej kolejności. Przedszkolaki miały też możliwość zobaczyć prawdziwe kłosa pszenicy, owsa, żyta oraz ziarenka z których robiona jest mąka. Nauczycielka pokazała jak rozciera się ziarenko, z którego robi się mąka. Dzieci przekonały się, że zrobienie mąki to wcale nie łatwa sprawa.

Nasza kolejna przygoda z tematem „Chleb” to wycieczka do PIEKARNII. Niestety jednak, ze względu na istniejącą sytuację z wiązaną z pandemią koronawirusa dzieci nie mogły osobiście zwiedzić piekarni, ale odwiedziły ją online. Miały przyjemność na filmie obejrzyć jak wygląda piekarnia, dowiedziały się jak się wypieka chleb i kto go wypieka, jakie są rodzaje chleba i bułeczek, jakie mogą być kształty oraz co się dalej robi z takim upieczonym pieczywem. Podsumowaniem takich zajęć było zmysłowe rozpoznawanie różnego rodzaju pieczywa: bułeczek, rogała, chałki, chlebka razowego. Po obejrzanym filmie nauczycielka pokazała dzieciom różne rodzaje świeżego, ciepłego pieczywa. Dzieci mogły dotknąć, powąchać, wspólnie nazwać różne gatunki pieczywa, a na koniec posmakować chrupiące bułeczki i rogalik.

Naszym kolejnym zadaniem, które sobie postawiliśmy w naszym projekcie, było zaproszenie eksperta. I znów ze względu na zaistniałą sytuację związaną z pandemią Covid – 19 nie mogliśmy zaprosić nikogo z zewnątrz. Zaprosiliśmy jednak do naszej klasy Panią Intendent, która jest specjalistą od spraw żywienia w naszym przedszkolu i to ona osobiście opowiedziała dzieciom o walorach zdrowotnych chleba, chleba razowego i innych produktów zrobionych z mąki. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że dzieci z wielkim zainteresowaniem słuchały zaproszonego gościa.

Realizując nasz projekt nie zapomnieliśmy o innych działaniach i aktywnościach dzieci, które utrwały zdobytą wiedzę. Dzieci rozwijały swoją mowę i myślenie poprzez słuchanie opowiadań, słuchanie zagadek, układanie historyjki. Podobnie omawiane tematy same nadawały okazję do zabaw matematycznych (porównywanie, ważenie, przeliczanie). Dzieci aktywnie bawiły się też przy piosenkach dotyczących omawianej tematyki. Poprzez łączenie treści z zabawą, tworzeniem i muzyką rozwijały swoją inwencję twórczą, co także pomagało wzbogacić doświadczenia każdego małego przedszkolaka.

Nie sposób nie wspomnieć, że na pewno przyczyniło się to, do ich wszechstronnego rozwoju. Sukcesywnie zdobywana wiedza i usystematyzowana była podczas indywidualnej pracy w książkach oraz w indywidualnych kartach pracy.

W ramach projektu utworzony został w klasie kącik nasion oraz różnego rodzaju pieczywa, aby dzieci miały bezpośredni kontakt i szybciej przyswoiły swoją wiedzę. Kącik na tyle był przyjazny dzieciom, że potrafiły codziennie wyjadać z apetytem nasiona słonecznika czy dyni.

Projekt dotyczący „Chleba” to także okazja do zabaw plastycznych i z tej okazji odbyły się w grupie warsztaty plastyczne z ciastoliny. Nauczycielka na początku warsztatów zachęciła dzieci do zabawy z mąką a potem pokazała im jak ugnieść ciasto z takiej mąki. Następnie każde dziecko samo ugniatało swój kawałek ciasta, aby potem z niego zrobić własne przykładowe pieczywo. Na koniec swojej pracy dzieci ulepiły swoje bułeczki, rogaliki i ozdobiły jeszcze nasionami siemienia lnianego, słonecznika, dyni. Gotowe prace dzieci mogły zabrać do domu i pochwalić się przed rodzicami.

W miesiącu w listopadzie nauczycielka ogłosiła konkurs dla rodziców i chętnych dzieci, aby w domu upiekli coś z mąki. Chcąc zaangażować rodziców a dzieciom umożliwić uczenie się przez samodzielne działanie, zachęciła do domowej pracy kulinarnej. Każdy wytwór samodzielnej pracy, nauczycielka poprosiła aby z fotografować, napisać przepis, aby mogło to być inspiracją dla innych dzieci i rodziców.

Nauczycielka zebrała wszystkie opisy i zdjęcia tworząc z nich wspólny, kulinarny album.

Kończąc projekt, ciekawą formą zajęć okazały się wspólne zajęcia kulinarne podczas których dzieci wspólnie z nauczycielką zrobiły w przedszkolu pierniczki tuż przed wigilią klasową. Dzieci przyglądały się jak powstaje ciasto, a potem same starały się je ugniatać. Po rozwałkowaniu, każde dziecko za pomocą foremki zrobiło ciasteczka. Po upieczeniu dzieci ozdobiły pierniczki, które miały trafić na następną dzień, na stół wigilijny w klasie. Część ciasteczek dzieci przeznaczyły na poczęstowanie kolegów z sąsiedniej grupy oraz Pań. Pysznymi ciasteczkami poczęstowano też Panią Dyrektor. Warto podkreślić, że zrobione ciasteczka przez dzieci cieszyły się największym zainteresowaniem na stole wigilijnym. Zjedzone zostały wszystkie!

nia

Profesjonalne opracowanie zdjęć i przepisów dokonał jeden z rodziców.

Bardzo dziękujemy mu za pomoc i zaangażowanie w nasz projekt.

W konkursie wzięło udział 11. dzieci, które osobiście doświadczyły samodzielnego pieczenia w domu, czego dowodem są przekazane do nauczycielki zdjęcia wraz z opisem.

Jedno dziecko przyniosło nawet zrobione przez siebie babeczki do przedszkola, aby nauczycielki i Pani Dyrektor spróbowały, jakie pyszności udało mu się zrobić z rodzicami w domu.

PIERNICZKI

Składniki:
550 g mąki
300 g miodu
100 g cukru pudru
120 g masła
1 jajko
2 płaskie łyżeczki sody oczyszczonej
40 g przyprawy do piernika
2 łyżeczki kakao

Przygotowanie:
Masło rozpuścić z miodem w garnuszku i zostawić do ostygnięcia. Na stolnicy przesiać mąkę, wymieszać z suchymi produktami sodą, cukrem, kakao, przyprawą do piernika. Zrobić kopiec, w środku dołek, do którego wbić jajko i powoli mieszać, dolewać masło z miodem. Mieszać całościowo do czasu, gdy ciasto zrobi się tak gęste, że trzeba zacząć wyrabiać je rękami. Gdy ciasto jest zbyt kruche, warto dodać nieco podgrzanego, płynnego miodu i nadal wyrabiać. Po ugnieceniu wałkujemy na cienkie płacki i wycinamy pierniczki. Układamy na blasze wyłożonej papierem do pieczenia, pieczemy ok. 8-9 minut w 180 stopniach. Smacznego! Maks :)

BYŁO PYSZNE! Wszystkie dzieci i rodzice biorący udział w domowym przedsięwzięciu otrzymali dyplomy, drobne upominki oraz na pamiątkę album z opisem projektu wraz z przepisami.

Podsumowując nasz projekt śmiało możemy się pochwalić, iż mimo wielu ograniczeń jakie zaistniały w ostatnim czasie przez pandemię covid-19, udało nam się go pomyślnie zrealizować.

Zdjęcia: z zasobów przedszkola

Osoba rekomendująca: Elżbieta Ciesiołkiewicz, doradca metodyczny wychowania przedszkolnego w ŁCDNiKP

Przedszkole Miejskie nr 123 w Łodzi

Dyrektor przedszkola: Alicja Krzyżańska

Innowacyjne z pasją

*Autorzy: Monika Kalkowska, Agnieszka Gal,
nauczycielki*

W Przedszkolu Miejskim nr 123 w Łodzi funkcjonuje 5 grup. Każda z nich cechuje się odrębnością i różnorodnością, co sprawia, że każda jest atrakcyjna w inny sposób. Nauczyciele czterech grup wdrażają opracowane przez siebie innowacje oparte o: założenia pedagogiki Fredricha Froebła, elementy pedagogiki Marii Montessori, strategię planu daltońskiego, metodę prof. Edyty Gruszczyk-Kolczyńskiej.

W grupie I „Frebelki” wdrażana jest innowacja „Dziecko w świecie Froebła”. Dzieci rozpoczynają dzień zajęciami w „porannym kole” a następnie bawią się w zespołach zabawowo-zadaniowych. Zgodnie z froebłowską koncepcją pracy w sali znajdują się cztery kąciiki: darów, twórczy, badawczy i gospodarczy, które są wyposażone w różnorodne

pomoce dydaktyczne, materiały i akcesoria zachęcające dzieci do podejmowania samodzielnej aktywności.

Dzieci, podejmując codziennie różnorodne zadania nabywają oprócz umiejętności poznawczych również umiejętności społeczne, współpraca podczas wspólnych zabaw czy działań w zespołach. Umieją prosić o pomoc w sytuacjach dla nich trudnych. Wykazują się empatią, troską o innych. Dzięki wykorzystywaniu freblowskich darów w procesie wychowawczo- dydaktycznym dzieci szybciej rozwijają zdolności matematyczne. Matematyka towarzyszy im w codziennych czynnościach. Różnorodność darów wpływa również na rozwój kreatywności. Dzieci mają możliwość uczestnictwa w teatrzykach stolikowych lub teatrzyku cieni, tworząc je, według wysłuchanego tekstu literackiego. Konstruują, budują, majsterkują, wykorzystują do tych działań śrubki, drewniane elementy, jak i materiał naturalny (mech, korę drzew, gałązki itp.). Dziecko w świecie Froebła, to dziecko wrażliwe na piękno przyrody oraz aktywnie podejmujące wielorakie działania Dzieci systematycznie prowadzą działania ogrodnicze, hodują różne rośliny, dbają o ich rozwój.

W grupie II „Montessoriaki” wdrażana jest innowacja „Daj mi czas...”. Celem oddziaływań wychowawczo- dydaktycznych jest stworzenie dzieciom optymalnych warunków rozwoju, zachowania radości naturalnie wpisanej w dzieciństwo, otwartości na świat, inne kultury i ludzi.

Dziecko, rozwijające się w myśl pedagogiki M. Montessorri rozwija indywidualne cechy osobowości, jest samodzielne i wierzy we własne umiejętności, uczy się szacunku do innych i samego siebie, uczy się przez działanie. Zdobywa umiejętności prawidłowej relacji z otoczeniem, współpracy i współdziałania, zamiast rywalizacji i porównywania, a także uczy się samodyscypliny.

W grupie III „Datonki” wdrażana jest innowacja „Jestem i działam z innymi”. Celem pracy z dziećmi w tej grupie, jest stawianie na rozwijanie u dzieci szeroko pojmowanej samodzielności, obowiązkowości, odpowiedzialności i umiejętności współpracy z rówieśnikami, a wszystko to w przyjaznej atmosferze dobrej zabawy. Najważniejszymi wartościami są wzajemna tolerancja, poszanowanie praw i godności drugiego człowieka.

Dzieci, działając zgodnie z założeniami strategii planu daltońskiego rozwijają wiedzę o samym sobie oraz poznają własne możliwości. Wykazują umiejętność samodzielnego zdobywania informacji a także zgodnego współdziałania z kolegami w grupie. Potrafią nawiązać kontakt z kolegą, poprosić o pomoc, oceniają swoje zachowanie w kontekście podjętych czynności i zadań oraz przyjętych norm grupowych.

W myśl założeń planu daltońskiego, dzieci wykazują poczucie współodpowiedzialności za porządek i wystrój sali. Rozwijają swoje zainteresowania inicjując różnorodne formy aktywności, samodzielnie dobierają środki i materiały do podejmowanych działań. Pracują

w oparciu o instrukcje czynnościowe i wizualizacje. Wykazują inicjatywę w działaniu, stosując niestandardowe sposoby na osiągnięcie sukcesu, w wybranej przez siebie działalności. Potrafią poradzić sobie z napotkanym problemem samodzielnie lub korzystają ze wsparcia innych.

W grupie IV „Bystrzaki” wdrażana jest innowacja „Bystrzaki w świecie matematyki”. Celem różnorodnych działań edukacyjnych jest wspomaganie rozwoju umysłowego dzieci, zwłaszcza w zakresie kształtowania pojęć matematycznych, nabywanie odporności emocjonalnej oraz budowanie poczucia własnej wartości. Metoda E. Gruszczyk – Kolczyńskiej.

Dzieci, poprzez codzienne aktywności matematyczne, podczas, których wykorzystują różnorodne pomoce dydaktyczne rozwijają kompetencje matematyczne, które są przydatne w różnych codziennych sytuacjach.

Istotnym aspektem funkcjonowania wymienionych grup jest fakt, że każda z nich skupia dzieci zróżnicowane wiekowo od 3 do 6 lat, w których przebywają od chwili przyścia do przedszkola do momentu odejścia do szkoły. Spędzając czas w tej samej sali, z tymi samymi nauczycielami dzieci mają możliwość budowanie dobrych relacji z innymi oraz zaspakajania potrzeb emocjonalnych będących gwarantem prawidłowego rozwoju. Taki system pracy wpływa również na efektywne dostosowanie oferty edukacyjnej przez nauczyciela do zdiagnozowanych potrzeb rozwojowych.

Rodzice mają poczucie stabilizacji i są bardziej zintegrowani ze środowiskiem przedszkolnym. Dzieci 3 – letnie spokojniej przechodzą okres adaptacji, a dzieci starsze chętnie pomagają i opiekują się młodszymi kolegami. Wszystkie dzieci przebywające razem uczą się od siebie nawzajem, uczą się uczyć się.

Osoba rekomendująca: Beata Wosińska, nauczyciel konsultant w ŁCDNiKP

Przedszkole Miejskie nr 126 w Łodzi

Dyrektor przedszkola: Magdalena Jan-Ander

Wykorzystanie elementów metody projektu w pracy z przedszkolakami

Autorka: Iwona Mosińska, nauczycielka

Od kilku już lat w naszym przedszkolu realizujemy zadania wykorzystując elementy metody projektu.

Metoda projektu jest metodą nauczania, która daje szansę wyboru aktywności dzieciom na różnym poziomie rozwoju, uczy zastosowania nowo nabytej wiedzy w praktyce i dzielenia się informacjami z innymi a także uczy pracy zespołowej i pobudza do myślenia. W pracy metodą projektów najbardziej wartościowe dla dzieci jest uczenie poprzez działanie, bezpośrednio doświadczanie. Dzieci muszą przeżyć daną sytuację, a nie tylko o niej posłuchać lub zobaczyć ją na ilustracji. Wybór tematu musi być zależny od zainteresowań dzieci i odnosić się do ich doświadczeń życiowych, co jest najlepszym sposobem zdobywania

wiedzy. Nauczyciel zakreśla pewne ramy oraz pomaga w poszukiwaniu rozwiązań i potrzebnych materiałów.

Podsumowując, metoda projektu to pogłębione podejście do tematu o charakterze badawczym. Dzieci wspólnie z nauczycielem wybierają temat badań, planują miejsca zajęć terenowych oraz rozmowy z ekspertami, również decydują o przebiegu projektu i jego zakończeniu.

Etapy konstruowania projektu:

W I etapie następuje wybór tematu (pojawiającego się z inicjatywy dzieci lub nauczyciela), analiza wyjściowego stanu wiedzy i umiejętności dzieci, tworzenie przez nauczyciela siatki pojęciowej związanej z tematem i powiązanie jej z programem pracy przedszkola. Na tym etapie rozpoczyna się dyskusja, czyli tzw. „spotkania w kręgu”, dzieci mają okazję dzielić się tym, co je interesuje i tym, co chciałyby głębiej zbadać. Nauczyciel może poznać zainteresowania dzieci oraz stopień zaangażowania na dany temat. Podstawą prowadzenia projektu jest wybór odpowiedniego zagadnienia do realizacji. Również dzieci mają wiele zainteresowań, więc nauczyciel również może stworzyć listę takich tematów. Gdy już wybraliśmy z dziećmi temat, tworzymy siatkę pojęciową, czyli stawiamy problemy, które są zapisywane na dużym arkuszu papieru. Następnie dzieci formułują pytania i weryfikują hipotezy.

II etap to różne rodzaje aktywności, w tym badawcza, udział ekspertów, zajęcia w przedszkolu i poza przedszkolem. Na tym etapie dzieci dzielą się swoimi przeżyciami lub doświadczeniami dotyczącymi wybranego tematu. Te tzw. historie własne można nagrywać, zapisywać, narysować, itp. Dalej dzieci badają daną rzecz, roślinę, przedmiot, czy istotę żywą przy pomocy lupy, lornetki, czy mikroskopu i rejestrują to, co widzą. W miarę wzrostu wiedzy dzieci tworzą nowe wersje rysunków i opisów, mogą także wykonać model z plasteliny, masy solnej, czy masy papierowej. W trakcie pracy tworzona jest kolekcja dotycząca projektu. Bardzo często dzieci zachęcają do współpracy dorosłych, rodziców. Dzieci, ich rodzice przynoszą wyszukane rekwizyty, książki, modele, zdjęcia, itp. W dany projekt są bardzo zaangażowani nie tylko dzieci i nauczyciel, ale i rodzice, starsze rodzeństwo, dziadkowie... Wychodzą oni z różnymi propozycjami, oferują pomoc, aby wesprzeć realizację projektu. Dzieci wraz z nauczycielem ustalają „listę pytań” do eksperta, którego zapraszają do siebie. Tym ekspertem może być każdy, kto dobrze zna badany temat.

III etap to podsumowanie i podzielenie się nabytą wiedzą i nowymi umiejętnościami. Po zdobyciu doświadczeń i weryfikacji hipotez stawianych przez dzieci, następuje podsumowanie oraz prezentacja wyników projektu. Zapraszani są goście, aby podzielić się uzyskanymi wiadomościami. Są to najczęściej rodzice, dziadkowie, starsi koledzy ze szkoły. Tutaj dzieci przedstawiają swoją zdobytą wiedzę i dzielą się nią. Może to być w formie: przedstawienia teatralnego, muzycznego;

przygotowanie własnych albumów, teczek; przygotowanie kroniki projektu.

W naszym przedszkolu elementami metody projektów pracujemy od roku szkolnego 2011/2012. Każda grupa realizuje swój projekt, który jest spójny z planem działania przedszkola na dany rok szkolny. Do chwili obecnej realizowane były następujące projekty:

„Zielona Łódź”: - „Drzewa łódzkich parków i lasów” (2011/2012)

- „Zielony ogródek”,
- „Chcemy żyć w czystym środowisku”,
- „Tereny zielone w najbliższej okolicy”,

„Stara – Nowa Łódź”: - „Zróbmy sobie zabawkę” (2012/2013)

- „Łódzki krawiec Niteczka”,
- „Architektura naszego miasta”,
- „Cztery kółka i nie tylko”,

„Mały badacz i odkrywca”: - „Dobre rady na odpady” (2013/2014)

- „Kiedy słońko pięknie świeci, goście światło proszą dzieci”,
- „Hodowanie to super zadanie”,
- „Czysta woda to zdrowie i uroda”,
- „Spacer i bieganie to super podróżowanie”,

„Jestem częścią świata przyrody”: - „Zwierzę – wielka zagadka”

(2014/2015)

- „Drzewo - kraina życia”,
- „Co w trawie piszczy”,
- „Ogrodowy zawrót głowy”,

„Jestem częścią świata przyrody”: - „Ptasia gospoda” (2015/2016)

- „Poznajmy i polubmy nasze owady”,
- „Fasolowy zawrót głowy”,
- „Owocowa zgaduj zgadula”,

Rozwijanie u dzieci poczucia przynależności do własnego kraju i do europejskiej wspólnoty: - „Polak przedszkolak” (2016/2017)

- „Kocham cię Polsko”,
- „Z uśmiechem przez Europę”,
- „Europa da się lubić”,
- „Z globusem przez świat”

Stwarzanie warunków do poznawania, obcowania i tworzenia sztuki (2017/2018)

- „Cztery pory roku w wierszu i piosence”,

- „Sztuka ziemi – Land art (artystyczne działania z roślinami)”,
- „Sztuką jest zdrowo jeść”,
- „Sztuka w różnych odsłonach”,

Poszukiwanie alternatywy dla rozrywek multimedialnych (2018/2019)

- „Zabawy z babcinego podwórka”,
- „Z uśmiechem przez świat”,
- „Czy słońce, czy deszcz nigdy nie nudzimy się”,
- „Wspaniałe podróże po bajkowej literaturze”,
- „Spacer i zwiedzanie to super odpoczywanie”,

Stwarzanie warunków sprzyjających budowaniu wrażliwości dziecka na otaczający go świat przyrodniczy (2019/2020)

- „Segregacja – drugie życie”,
- „Woda – dar życia”,
- „Ziemia”,
- „Drzewo”,
- „Powietrze – bezcenny gaz”,

Stwarzanie warunków sprzyjających budowaniu wrażliwości dziecka na otaczający go świat przyrodniczy - kontynuacja (2020/2021)

- „Woda – dar życia”,

- „Segregacja – drugie życie”,
- „Ziemia wiele twarzy ma”,
- „Drzewo w czterech porach roku”,
- „Drzewa – sprzymierzeńcy czystego powietrza”.

Projekty realizowane były przez cały rok szkolny. Do realizacji projektów włączaliśmy rodziców, dziadków, zapraszani byli eksperci z różnych dziedzin, wyjeżdżaliśmy na wycieczki w różne ciekawe miejsca, współpracowaliśmy z biblioteką, domem kultury, okolicznymi sklepami, Fundacją Ferso. Zakończenia i podsumowania projektów odbywały się podczas uroczystości „Galeria Sztuki” gdzie dzieci prezentowały przed zaproszonymi gośćmi (rodzicami, dziadkami, dziećmi z innych grup, osobami współpracującymi z przedszkolem) zdobyte umiejętności i wiedzę z zakresu realizowanych projektów, każda grupa organizowała wystawę prac, albumów, zdjęć, wytworów jakie powstawały podczas realizowania projektów.

Przykładowe plany działania w ramach realizacji projektów.

Plan działania w ramach realizacji projektu „Drzewo w czterech porach roku”.

Cele ogólne: Propagowanie wiedzy o drzewach i ich roli dla środowiska oraz rozwijanie wrażliwości artystycznej dzieci poprzez kontakt z przyrodą.

Cele szczegółowe:

- zapoznanie dzieci z różnymi gatunkami drzew,
- przyzwyczajanie dzieci do pozytywnych zachowań zmierzających do ochrony drzew,
- zdobywanie umiejętności doświadczania i obserwowania przyrody,
- poznanie zmian zachodzących na drzewach wraz ze zmianą pory roku.

Czas realizacji: październik 2019 - maj 2020.

Podmioty współpracujące: biblioteka osiedlowa, rodzice, dziadkowie.

Etap I: Rozmowy z dziećmi na podstawie ilustracji, przynoszonych informacji przez dzieci, które wspólnie z rodzicami wyszukiwali w Internecie i bibliotece itd. na temat drzew.

Stworzenie siatki pytań: Tworzymy mapę pojęciową – spisujemy wszystko to, co wiemy o drzewach. Spisujemy pytania, na które będziemy poszukiwali odpowiedzi w trakcie realizacji projektu.

Etap II: Różne rodzaje aktywności, w tym badawcza, udział ekspertów, zajęcia w przedszkolu i poza przedszkolem.

Działania z dziećmi: Oglądanie „darów lasu” - Gromadzenie tego, co rośnie na drzewach: kasztany, żołędzie, szyszki i liście.

Rozmowy z dziećmi na temat wiedzy o drzewie „Co wiemy o drzewach”.

„Słuchanie drzewa”.

- poszukiwanie odpowiedzi na pytanie „Jakie są rodzaje liści?” „Jakie są rodzaje drzew?”, „Dlaczego drzewa trzymają się w ziemi”?, „Co można zrobić z drzew?”, „Jak zbudowane jest drzewo? Co ma drzewo”?,
- oglądanie filmów edukacyjnych na temat „Drzewo”,
- zapoznanie dzieci z drzewami znajdującymi się na terenie ogrodu przedszkolnego,
- zagadki słowne o tematyce związanej z projektem,
- obchody Święta Drzewa,
- przygotowanie wystawy książek, albumów dotyczących drzew,
- obserwacje przyrodnicze w terenie i doświadczenia związane z drzewami,
- zapoznanie dzieci z utworami literackimi, w których występują drzewa,

- wykonywanie prac plastycznych, których tematem będą drzewa różnymi technikami,
- wycieczka do lasu w Justynowie – Janówce – spacer po lesie, uzyskanie informacji nt. drzew podczas spotkania z leśnikiem.

Działania z rodzicami:

- udział dzieci i rodziców w konkursie plastycznym „Drzewo mój przyjaciel”,
- konkurs dla dzieci i rodziców na napisanie bajki relaksacyjnej, której bohaterem będą drzewa,
- wspólne wykonanie „albumu jesiennych roślin” – zielniki,
- wycieczka do parku (Zdrowie, Ogród Botaniczny, Palmiarnia), wykonywanie zdjęć,
- wystawa zdjęć,
- pomoc rodziców w doposażeniu klasy w okazy przyrodnicze,
- warsztaty z rodzicami „Drzewo w 4 porach roku”.

Etap III:

- uroczyste otwarcie galerii,
 - podsumowanie projektu,
 - wystawa prac dzieci powstałych podczas realizacji projektu.
- Wręczenie dzieciom odznaczeń „Mały przyjaciel drzew”.

Przewidywane efekty: po zakończeniu realizacji działań w ramach projektu dzieci wzbogacą swoją wiedzę o drzewach; nauczą się prowadzić obserwacje przyrodniczą; aktywnie zaangażują się w działania na rzecz przyrody; rozpoznają drzewo w różnych porach roku; opowiedzą - „Dlaczego drzewa trzymają się w ziemi?”, „Co można zrobić z drzew?”, „Jak zbudowane jest drzewo? Co ma drzewo?”.

Narzędzia ewaluacji: karty pracy, wytwory pracy dzieci.

Plan działania w ramach realizacji projektu „Zabawy z babcinego podwórka”

Tematyka: „Zabawy z babcinego podwórka”.

Klasy, podchody, gra w gumę... Każdy z nas zapewne zna te niegdyś niezwykle popularne zabawy. W dobie wszechobecnych smartfonów i tabletów warto oderwać dzieci od nowoczesnych technologii i pokazać im, jak bawili się ich rodzice i dziadkowie. Dzisiaj zabieramy Was w magiczną podróż do lat dziecięcych. Udana zabawa gwarantowana.

Cele ogólne:

- propagowanie aktywnego wypoczynku na świeżym powietrzu,
- zapoznanie dzieci z dawnymi zabawkami i zabawami,
- rozwijanie sprawności fizycznej,
- kształtowanie umiejętności współpracy,

- zainspirowanie dzieci do nawiązywania intensywniejszych relacji z innymi osobami, w tym także z dziadkami.

Cele szczegółowe. Dziecko:

- zna zasady dawnych gier i zabaw,
- przestrzega reguł obowiązujących w grach i zabawach zespołowych,
- wymienia zabawy w jakie bawili się rodzice i dziadkowie,
- rozumie, że gry i zabawy są alternatywą dla komputera i tabletu,
- samodzielnie inicjuje i podejmuje zabawy.

Czas realizacji: październik 2018 - maj 2019.

Podmioty współpracujące: rodzice, dziadkowie, pracownicy Filii Biblioteki Miejskiej nr 10 w Łodzi.

Etap I:

1. Stworzenie siatki pytań: „Co można robić z babcią i dziadkiem” - rozmowa z dziećmi na podstawie ich doświadczeń na podany temat.
2. Rozmowy z dziećmi na podstawie ilustracji, prezentacji multimedialnych na temat zabaw i zabawek.

Etap II: Różne rodzaje aktywności, zajęcia w przedszkolu i poza przedszkolem.

Realizacja projektu „Zabawy z babcinego podwórka” (propozycje działań z grupą we współpracy z rodzicami):

1. Konkurs plastyczny rodzinny „Zabawki naszego dzieciństwa”:

- rodzice z dziećmi wykonują w domu zabawki z darów jesieni i nieużytków,
- dzieci prezentują rówieśnikom wykonane zabawki,
- zorganizowanie wystawki prac,
- wręczenie dyplomów za udział w konkursie i drobnych upominków,
- sesja fotograficzna.

2. Warsztaty dla rodziców „Jak to zrobić – ozdoby choinkowe – powrót do tradycji”:

- zaproszenie rodziców do udziału w warsztatach,
- zorganizowanie wystawki wytworów uczestników warsztatów,
- sesja fotograficzna.

3. Konkurs plastyczny rodzinny „Zróbmy sobie zabawkę”:

- rodzice z dziećmi wykonują w domu zabawki (misie, lalki, auta itp.) z wykorzystaniem ścinków materiału, guzików, wełny, tasiemek....,
- dzieci opowiadają o swoich zabawkach, dzielą się wrażeniami ze wspólnej pracy z rodzicami,
- zorganizowanie wystawki prac,

- wręczenie dyplomów za udział w konkursie i drobnych upominków,
- sesja fotograficzna.

4. Zadanie Rodzinne „Zabawka dawniej i dziś”:

- wylosowanie przez członka rodziny kartonika z nazwą zabawki (lalka, miś, auto, grzechotka, klocki, piłka, pajacyk, kręgle, wózek, skakanka, samolot, wirujący bączek, koń na biegunach, kolejka, domek dla lalek...),
- wykonanie albumu ze zdjęciami przedstawiającymi wylosowane zabawki dawniej i dziś,
- zorganizowanie galerii wykonanych przez rodziny albumów.

5. Zajęcia edukacyjne w bibliotece.

6. „W co bawili się nasi dziadkowie” – Prezentacja zabawek z czasów dziadków: guma do skakania, bierki, domino, pchełki...

Prezentacja układów (kroków) i zasad gier (Klasy, Guma, Kamień, nożyce, papier, Berek, Gąski, gąski, Piłka parzy, Kolory...).

Zabawy ze śpiewem (Budujemy mosty, Jawor, Stary niedźwiedź...).

Wskazywanie poznanych gier i zabaw na plakacie.

1. Wspólne zabawy ruchowe z babciami i dziadkami podczas ich święta.
2. Zorganizowanie wystawy „Zabawki naszych dziadków”.

Ewaluacja: uroczyste otwarcie galerii, podsumowanie projektu, wystawa prac powstałych podczas realizacji projektu.

Przewidywane efekty: dzieci po zakończeniu realizacji działań w ramach projektu wspólnie z rodzicami wykonały albumy. Posiadają informacje o zabawach i zabawkach jakimi bawili się rodzice i dziadkowie. Znają zasady i reguły poznanych zabaw.

Praca metodą projektów dostarcza bardzo wiele satysfakcji:

- dzieciom poprzez budzenie zaciekawienia otaczającym światem, prowokowanie pytań i dostarczenie radości odkrywania. Branie udziału w działaniach, które przynoszą im radość i są związane z ich zainteresowaniami. Budowanie relacji z innymi ludźmi – rówieśnikami i dorosłymi. Uczestniczenie w planowaniu, wybieraniu, pokazaniu sobie i innym, co potrafią;
- nauczycielom, gdy widzą radość aktywnych, doświadczających świata dzieci, które lepiej poznają w toku różnych działań. Mogą sobie pozwolić na twórczość i realizowanie własnych pasji poprzez wybór ciekawych tematów do opracowania według metody projektów. Pokazują dzieciom złożony świat, którego cechą jest to, że jeden temat można poznawać i rozpatrywać z wielu różnych punktów widzenia (plastyki, muzyki, języka, ruchu, symboli, zdania innych osób);

- rodzicom, którzy obserwują, jak rozwija się ich dziecko, jak wywiązuje się z zadań, ile jest w stanie wykonać samodzielnie. Zacieśniają z dzieckiem więź poprzez udział w realizowaniu zadań wynikających z projektu. Są przydatni jako eksperci, pomocni w organizacji zajęć w terenie, zdobywaniu materiałów i informacji, okazji badawczych.

To sprawia, że warto stosować metodę projektu w pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym.

Osoba rekomendująca: Elżbieta Ciesiołkiewicz, doradca metodyczny wychowania przedszkolnego w ŁCDNiKP

Przedszkole Miejskie nr 192 w Łodzi

Dyrektor przedszkola: Agnieszka Górską

Dni inne niż wszystkie

Autorka: Katarzyna Wankiewicz, nauczycielka

Kalendarz obfituje w bardzo dużo nietypowych świąt. Właściwie do każdego dnia przypisane jest jakieś święto – może przyprawić nas to o zawrót głowy. W naszym przedszkolu mamy wiele okazji do świętowania. Nietypowe dni też są okazją do przeprowadzenia zajęć na dany temat. Wśród typowych świąt, które obchodzimy w naszym przedszkolu są święta patriotyczne (Dzień Niepodległości), święta związane z tradycjami rodzinnymi (uroczystość wigilijna, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Mamy i Taty, Dzień Dziecka). W przedszkolu Miejskim nr 192 w Łodzi dzieci świętują także corocznie Dzień Przedszkolaka, Bal Jesieni czy też Międzynarodowy Dzień Praw Dziecka. Obecna sytuacja pandemii Covid-19 spowodowała, iż wszystkie wydarzenia odbywają się wyłącznie w gronie jednej grupy. Każde przedszkolne wydarzenie posiada piękną tematyczną dekorację, opracowany scenariusz

z propozycjami zabaw i zadań a dzieci wraz z rodzicami przygotowują tematyczne stroje.

W tym roku grupa V po raz pierwszy świętowała Dzień Kropki. Jest to święto kreatywności, odwagi i zabawy, które obchodzimy 15 września. Tego dnia dzieci wykonywały zadania których głównym bohaterem była kropka. Wysłuchały opowieści „The Dot” czyli „Kropka”. Jej bohaterką jest mała Vashti, która dzięki malutkiej kropce i wspaniałej, mądrej nauczycielce plastyki uwierzyła w swoje możliwości. Zadania dotyczyły tworzenia kompozycji z kropek (ćwiczenia na percepcje wzrokową, motorykę małą), wędrówek kropki po kartce (orientacja w przestrzeni, spostrzegawczość wzrokowa), twórczego przekształcania kropki, itp.

Ponieważ nasza grupa nazywa się Krasnoludki w Dzień Przedszkolaka w strojach dzieci i dekoracjach sali dominował kolor czerwony. Dzieci uczestniczyły w zabawach muzyczno-ruchowych, zabawach z językiem angielskim, z chustą animacyjną oraz w pieczeniu babeczek. Podczas Balu Jesieni w przedszkolu pojawiło się wiele jeży, wiewiórek, szyszek... - kreatywność rodziców w przygotowaniu strojów dla dzieci nie znała granic. Dzieci w tym dniu uczestniczyły w zabawach dotyczących jesieni - rozwiązywały zagadki, kodowały z wykorzystaniem darów jesieni, tańczyły przy jesiennych melodiach. Na zakończenie samodzielnie wykonały przepyszna sałatkę warzywną.

W grupie Krasnoludków po raz pierwszy obchodzony był Dzień Postaci z Bajek. Każde dziecko było przebrane. Pojawiły się postaci

z popularnych bajek i dobranoczek - Pszczółki Maje, tygrysek, Pocahontas, niedźwiadek itp. Spotkanie obfitowało w zadania dotyczące treści bajek - były zawody w pomocy Kopciuszkowi (oddzielanie fasoli od kaszy jęczmiennej), układanie bajkowych puzzli, naśladowanie ruchów bohaterów bajek, odczytywanie zaszyfrowanych alfabetem Morse'a tytułów bajek). W tym roku także po raz pierwszy w naszym przedszkolu w przededniu Święta Niepodległości odbył się I Pokaz Mody Patriotycznej. Rodzice wraz z dziećmi przygotowali stroje związane z Polską, jej historią oraz symbolami narodowymi. Inicjatywa pokazu wszystkim się spodobała więc za rok pewno rok pokaz znów się odbędzie.

W Międzynarodowy Dzień Praw Dziecka przedszkole zamienia się w niebieską krainę. Wszystkie dzieci mają na sobie coś niebieskiego, dekoracja klas posiada niebieskie elementy. W tym dniu podsumowujemy wiedzę na temat znajomości praw dziecka, kształtujemy u przedszkolaków świadomość posiadania własnych praw oraz dajemy możliwość spontanicznej radości poprzez zabawę. W Dniu Praw Dziecka każdy przedszkolak wyszedł z niebieskim balonem, emblematem na koszulkę oraz własnoręcznie wykonaną książeczką dotyczącą praw dziecka.

Dzień Pluszowego Misia to kolejna okazja do wspólnego świętowania. Zawsze dzieci w tym dniu przynosiły swoje ulubione misie, pandemia sprawiła, iż ten rok jest wyjątkowy – zamiast misia dzieci przyniosły

własnoręcznie zrobione zdjęcia swoich pluszaków. Dzień Pluszowego Misia to okazja do poznania historii tego święta. Uroczysty dzień rozpoczął się od oglądania zdjęć pluszaków. Następnie przedszkolaki zostały zaproszone do wspólnej zabawy w misiowej krainie. Obejrzały jak powstają misie, uczestniczyły w misiowych zabawach muzyczno-ruchowych. Nie obyło się także bez zabaw matematycznych - układanie sylwet misiów od najmniejszego do największego, przeliczanie ich, ustalanie liczebności misiowych zbiorów, kodowanie na dywanie postaci misia. Dzieci wykonały także pracę plastyczną z origami, a na zakończenie dnia wylizały talerzyk z miodem bez używania rąk. Każde dziecko otrzymało dyplom udziału w misiowych zabawach.

Mikołajki - to kolejne święto, które dzieci z grupy V obchodziły na terenie swojego przedszkola. Każde z dzieci miało głowie czapkę Mikołaja. Dzieci w tym dniu otrzymały list od Św. Mikołaja, wysłuchały legendy o św. Mikołaju, dopasowywały rekwizyty, bawiły się w zabawach muzyczno - ruchowych przy mikołajowych melodiach, układały kilkuelementowe puzzle z postacią Mikołaja. Uczestniczyły także w quizie „Co wiemy o św. Mikołaju”, odkodowywały postać św. Mikołaja, odszyfrowywały za pomocą szyfru Czekoladka słowa związane z mikołajkami. Nie obyło się także bez plastycznej zabawy twórczej „Mikołaj w oczach dziecka” oraz pisania/ rysowania listu do św. Mikołaja - który został wysłany pocztą do Laponii.

Wprowadzenie obchodów takich dni w przedszkolu pozwala uatrakcyjnić pracę z dziećmi, wzbogacić ofertę przedszkola oraz rozwinąć warsztat pracy nauczyciela.

Osoba rekomendująca: Elżbieta Ciesiołkiewicz, doradca metodyczny wychowania przedszkolnego w ŁCDNiKP

Przedszkole Miejskie nr 200 w Łodzi

Przedszkole nr 2 w Koluszkach

*Osoba rekomendująca i mentorka metodyczna
innowacji: Małgorzata Marczak, dyrektor*

*Przedszkola Miejskiego nr 200 w Łodzi. Opiekun
merytoryczny: Agnieszka Karga, wicedyrektor*

Przedszkola Miejskiego nr 200 w Łodzi.

*Współpraca: Mariola Garnys-Jaskóła, dyrektor
Przedszkola nr 2 w Koluszkach.*

Innowacja pedagogiczna. Bajka ze skrzynki Kami - receptą na budzenie dziecięcych emocji, wyobraźni i kreatywności

Autorzy: Anna Oraczyńska (Przedszkole nr 2 w Koluszkach) oraz Magdalena Starosta i Magdalena Żak (Przedszkole Miejskie nr 200 w Łodzi)

Dzięki współpracy nauczycielek z Przedszkola Miejskiego nr 200 w Łodzi oraz Przedszkola nr 2 w Koluszkach powstał pomysł na innowację z wykorzystaniem specyficznej formy teatru. Zawarta w tytule innowacji „skrzynka Kami” to wywodząca się z Japonii z okresu XIII wieku wersja teatru obrazkowego. Zainteresowanie tą tematyką oraz chęć połączenia jej z elementami bajkoterapii stały się dla twórczyń innowacji pretekstem do poszukiwań atrakcyjnego sposobu kształtowania wśród najmłodszych kultury obcowania z literaturą. Jednocześnie stały się one bodźcem do podjęcia próby wykorzystania w pracy z dziećmi

elementów teatru, zwanego „papierowym teatrem” lub „teatrem narracji”, a dokładnie Kamishibai.

Teatr ten to bajki i baśnie, ale także opowiadania autorskie składające się z kilkunastu kart z tekstem na odwrocie oraz drewniana „skrzynka”, w której te karty są ukryte. Walorem takiego sposobu przedstawienia jest niemalże „magiczny” efekt koncentracji widzów. Gdy nauczyciel odczytuje (opowiada) tekst bajki i kolejno przekłada karty obrazkowe, cała ta procedura pozwala na maksymalne utrzymanie zainteresowania małych widzów w aurze niezwykłości i magii.

Mając przed sobą dziecko, zależy nam by przeniknąć do jego świata wewnętrznych przeżyć i pomóc mu je zrozumieć. Odpowiedź na pytanie w jaki sposób tego dokonać, wydaje się nasuwać sama. Przy pomocy bajki właśnie, która jest bodźcem rozwijającym charakter dziecka i wskazującym, jakich potrzebuje ono życiowych doświadczeń, aby odkryć samego siebie.

Do terapeutycznej roli bajek nie trzeba nikogo przekonywać.

Powszechnie wiadomo, że słuchając bajek, dziecko uwalnia swoje emocje i przeżycia. Jest to istotne zwłaszcza w sytuacji, gdy żyjemy w ciągłym pośpiechu i coraz mniej czasu spędzamy razem, nie rozmawiając o naszych problemach. Poczucie niepokoju dodatkowo potęguje pandemia koronawirusa. W tym czasie na nas nauczycielach, wychowawcach spoczywa wyjątkowe i niezwykle trudne zadanie, polegające na wspieraniu i dbaniu o emocje naszych wychowanków.

Niektóre dzieci będą bowiem reagowały na trudne sytuacje silnie przeżywając różne wydarzenia oraz uzewnętrzniając swoje emocje, podczas gdy inne będą tłumiły i skrywały przed otoczeniem przeżywany strach czy niepokój. Poprzez bajkę, dziecko ma możliwość „odreagowania” różnego rodzaju napięcia, a także spojrzenia na swój problem z innej perspektywy, być może samodzielnie zauważając rozwiązania lub prosząc o pomoc. Jednym słowem świat bajek zaczarowuje i odmienia dziecko.

Opowiadania wykorzystane w innowacji „Bajka ze skrzynki Kami - receptą na budzenie dziecięcych emocji, wyobraźni i kreatywności”, zostały tak dobrane, aby wyrazić pedagogiczne i terapeutyczne podejście do wychowanków poprzez oparcie ich na uniwersalnych wartościach tj. współpraca, miłość, przyjaźń, odpowiedzialność, wytrwałość, samoakceptacja, czy też umiejętność radzenia sobie z emocjami i trudnościami. Drewniana skrzynka teatru, zwana butai, podczas prowadzonych warsztatów staje się „magiczną walizką”. Po otwarciu jej drzwiczek dzieci przenoszą się w świat teatru i fantazji, a co najważniejsze także własnych emocji.

Realizacja innowacji ma za zadanie wesprzeć rozwój społeczno-emocjonalny dziecka w wieku przedszkolnym przy użyciu elementów bajkoterapii.

Założeniem projektu jest wykorzystanie nie tylko bajek i baśni już dobrze znanych w literaturze, a poruszających ważne tematy emocji, uczuć

i kształtujących postawy prospołeczne, ale także bajek i opowiadań autorskich (m.in. stworzonych przez nauczycielki – forma rysunkowa i literacka, bądź dzieci – forma rysunkowa).

Są one prezentowane przy wykorzystaniu teatru obrazkowego Kamishibai. Ich eksponowaniu towarzyszy specyficzny nastrój, uzyskany za sprawą przenośnego teatru, przy pomocy którego ilustrowane opowiadania są przedstawiane w formie papierowych „slajdów”.

W trakcie trwania warsztatów dzieci oglądają i słuchają bajki lub opowiadania (znanej lub autorskiej) w formie teatru Kamishibai. Następnie odbywa się krótka rozmowa kierowana z dziećmi na temat prezentowanego utworu i treści w nim zawartych. Dzieci mają tu szansę opowiadać o swoich emocjach i przeżyciach, opierając się na doświadczeniach bohaterów literackich z prezentowanych opowiadań. Ważne jest tutaj zwrócenie uwagi na podobieństwo przeżyć bohaterów z sytuacją dzieci słuchających opowiadania. W kulminacyjnym momencie bajki pojawia się wielki znak zapytania umieszczony pomiędzy kartami obrazkowymi, aby dać dzieciom chwilę czasu na zastanowienie, jak zakończy się dana historia, czyli próbę odpowiedzi na pytanie: „Co było dalej?”. Po czym odbywają się powiązane z treścią zajęć zabawy statyczne i dynamiczne z dziećmi. Na końcu zaś każdego warsztatu zaplanowana jest krótka zabawa plastyczna związana tematycznie z treścią prezentowanej bajki. Podsumowaniem każdego zajęcia jest ewaluacja w trakcie, której dzieci oceniają czy podobały im się

warsztaty (emotikonki z wesołą i smutną buzią) oraz co podobało im się najbardziej (wywiad z uczestnikami warsztatów).

Podkreślić należy, że realizacja opisanej innowacji to dla najmłodszych wyjątkowa okazja do kontaktu ze sztuką teatralną, w której mogą brać udział zarówno jako widzowie, jak i narratorzy czy autorzy. Zajęcia te stanowią zachętę do dobrego postępowania. W ten sposób dzieci mogą poznać i zrozumieć świat, otrzymują inspirację do podejmowania wyzwań, uczą się zasad życia i odkrywają świat emocji, rozwijając przy tym swoją wyobraźnię. Zgłębiają zatem magię literatury w niezwyklej, tajemniczej atmosferze teatru Kamishibai docierając do najbardziej skrywanych uczuć.

Efekty wdrożenia:

- Rozbudzanie zainteresowań, aktywne odkrywanie i poszukiwanie wiedzy przez same dzieci, branie odpowiedzialności przez każde z nich za wykonanie zadań w określonym czasie, prezentowanie swoich możliwości i umiejętności na forum grupy itp. uczenia się poprzez doświadczanie, eksperymentowanie i poszukiwanie informacji w różnych źródłach przez samo dziecko;
- Aktywizowanie rodziców do świadomego wspierania rozwoju swojego dziecka oraz czynnego włączania się w projekty edukacyjne wdrażane na terenie przedszkola.

*Osoba rekomendująca: Elżbieta Ciesiołkiewicz, doradca metodyczny
wychowania przedszkolnego w ŁCDNiKP*

Przedszkole Miejskie nr 200 w Łodzi

Dyrektor przedszkola: Małgorzata Marczak

Prawa dziecka, pomysłem na twórcze działania nauczycieli

*„Nie zmuszajmy dzieci do aktywności, lecz wyzwalamy aktywność,
nie każmy myśleć, lecz twórzmy warunki do myślenia.*

*Nie żądajmy, lecz przekonujmy. Pozwólmy dziecku pytać
i powoli rozwijajmy jego umysł tak, by samo widzieć chciało”.*

Janusz Korczak

W roku szkolnym 2020/2021 Przedszkole Miejskie nr 200 w Łodzi ogłosiło konkurs literacki dla nauczycieli przedszkoli pt. „Prawa dziecka”. Inspirację do napisania konkursu stanowił zbliżający się Międzynarodowy Dzień Praw Dziecka przypadający na 20 listopada.

Celem konkursu było zachęcenie do rozwijania wyobraźni twórczej, zdolności i zainteresowań literackich nauczycieli.

Wpłynęło kilkanaście prac nauczycieli z terenu Łodzi. Liczymy, że zainspirują one innych nauczycieli do spróbowania własnych sił i w tworzeniu własnych wiersze, które wykorzystają w codziennej pracy z dziećmi w wieku wczesnoszkolnym. Poniżej prezentujemy tytuły utworów oraz nazwiska ich autorów:

- *Czego pragnie małe dziecię?* Bożena Kurzyńska, Przedszkole Miejskie nr 55 w Łodzi;
- *Moja prawa - ważna sprawa.* Barbara Krysek, Przedszkole Miejskie nr 146 w Łodzi;
- *Pamiętamy... Dziecięce przestanie oraz Dziecięce przestanie.* Jolanta Daros, Przedszkole Miejskie nr 233 w Łodzi;
- *Prawa dziecka.* Marzena Kuzepa, Przedszkole Miejskie nr 218 w Łodzi;

- *Moje prawa.* Mariola Hendrysiak, Przedszkole Miejskie nr 107 w Łodzi;
- *Dlaczego są potrzebne prawa dziecka?* Mariola Hendrysiak, Przedszkole Miejskie nr 107 w Łodzi;
- *Świat bez praw.* Joanna Baranowska, Przedszkole Miejskie nr 56 w Łodzi
- *Każde dziecko prawa ma.* Karolina Zająć, Przedszkole Miejskie nr 117 w Łodzi;
- *Wiem, że mogę.* Paulina Wiśniewska, Przedszkole Miejskie nr 146 w Łodzi;
- *Prawa małego człowieka.* Izabela Olbromska, Przedszkole Miejskie nr 173 w Łodzi;
- *Prawa dziecka.* Agnieszka Krajewska, Przedszkole Miejskie nr 173 w Łodzi;
- *Prawa dziecięce/Ważna sprawa.* Marzena Mikołajczyk, Przedszkole Miejskie nr 88 w Łodzi;
- *Apel dziecka.* Ewelina Litkowska, Przedszkole Miejskie nr 236 w Łodzi;
- *Drogie dzieci.* Kinga Stasiak/Anna Krzemieniewska, Przedszkole Miejskie nr 4 w Łodzi;

- *Ballada o Czarodzieju Ponurym*. Agnieszka Karga, Przedszkole Miejskie nr 200 w Łodzi;
- *My dzieciaki*. Ewelina Kujawka, Przedszkole Miejskie nr 200 w Łodzi;
- *Dzieciaki*. Joanna Wnęk, Przedszkole Miejskie nr 200 w Łodzi.

*„Dziecko ma prawo być sobą. Ma prawo do popełniania błędów.
Ma prawo do posiadania własnego zdania. Ma prawo do szacunku.
Nie ma dzieci – są ludzie.”*
Janusz Korczak

W miejscu tym warto wspomnieć, iż każdemu dziecku, niezależnie od wyznania, koloru skóry czy pochodzenia przysługują takie same prawa – prawa dziecka. Najważniejszym dokumentem, który je określa jest Konwencja o prawach dziecka. Została ona uchwalona w 1989 roku przez **Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych i ratyfikowana przez Polskę w 1991 roku**. Prawo zawarte w Konwencji przysługują każdemu dziecku i nikt nie może go pozbawić. Konwencja jest dokumentem rewolucyjnym, zostały w niej uwzględnione prawa i wolności osobiste dziecka zakłada, iż dzieci potrzebują szczególnej opieki i ochrony. Najważniejsze zasady dla twórców konwencji to: zasada kierowania się zawsze dobrem dziecka oraz zasada równości wobec prawa wszystkich dzieci (<https://unicef.pl/co-robimy/prawa-dziecka/historia-praw-dziecka>).

Polska ma bogatą tradycję związaną z promowaniem Praw Dziecka. Duży wpływ w tym zakresie wywarł Janusz Korczak ceniony na całym świecie działacz na rzecz godnego traktowania dzieci. Mówił, że „dziecko nie jest przyszłym człowiekiem, ale jest człowiekiem” dlatego tak samo jak osobom dorosłym, dzieciom również przysługują prawa. Jan Jakub Rousseau sformułował myśl, którą uważam jest aktualną „Mniej mówmy o obowiązkach dzieci, a więcej o ich prawach”.

Zorganizowany konkurs stał się okazją do propagowania innowacyjnych pomysłów nauczycieli wychowania przedszkolnego, którzy w swojej codziennej pracy stymulują aktywność uczących się poprzez wykorzystanie własnych tekstów literackich oraz ukierunkowują dzieci na wprowadzanie ich w świat wartości, dziecięcej wrażliwości na drugiego człowieka. Uczą ich mówienia o swoich emocjach, potrzebach czy relacjach z rówieśnikami. Definiują z wychowankami pojęcie szczęścia, szacunku, bezpieczeństwa w zależności od sytuacji i kontaktów społecznych. Obdarzają uwagę dzieci i ich rozmówców.

Jesteśmy przekonani, że ten konkurs stał się wydarzeniem, które pozwoliło na wzajemne uczenie się nauczycieli od siebie, umocniło w nich przekonanie, że kreatywny dobór tekstów literackich dla dzieci jest ważny w codziennym procesie edukacyjnym. Uwidoczniona została ważność przemyślanego i celowego planowania pracy.

Chcielibyśmy, by udział w konkursie stał się inspiracją do opracowania zdań do samodzielnego rozwiązywania problemów przez dzieci czy

odgrywania np. scenek „dramowych” obrazujących bliskie, a zarazem trudne dla nich zagadnienia. Zachęcił do aktywizowania rodziców w tym zakresie, na rzecz innowacyjnego wspierania rozwoju swojego dziecka. Pozwolił dzieciom na uczenie się poprzez doświadczenie, eksperymentowanie i poszukiwanie informacji w różnych źródłach. Tego typu inicjatywy, wzmacniające aktywność dzieci w uczeniu się, mogą im pomóc osiągnąć sukces na dalszych szczeblach edukacji.

Życzymy, by podejmowane przez autorki różnorodne działania edukacyjne, ukierunkowane na rozwijanie kompetencji społecznych dzieci w wieku przedszkolnym, umożliwiły przedszkolakom kształtowanie umiejętności kluczowych – niezbędnych do skutecznego uczenia się i zapewnienia dobrego startu w szkole.

Wszystkim nauczycielkom gratulujemy i życzymy dalszych pomysłów w podejmowaniu twórczych projektów na rzecz uczących się oraz nieustannego promowania ich w środowisku oświatowym. Dziękujemy koordynatorkom wydarzenia - pani Ewelinie Kujawka i pani Joannie Wnęk.

Opracowanie: Małgorzata Marczak, dyrektor przedszkola

Osoba rekomendująca: Dorota Wojtuś, nauczyciel konsultant ŁCDNiKP

Szkoła Podstawowa nr 64 w Łodzi

Dyrektor szkoły: Anna Jagielska

Z przyjaźni do ekologii – innowacje, projekty, akcje. Dorota Matuszewska-Temech

Dorota Matuszewska-Temech, nauczyciel biologii i przyrody w Szkole Podstawowej nr 64 w Łodzi. Współautorka książki „Zielone płuca Łodzi” oraz autorka dwóch projektów dofinansowanych przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Zaangażowana w działania ekologiczne i pomoc drugiemu człowiekowi oraz bezdomnym i chorym zwierzętom w ramach wolontariatu.

Prywatnie uwielbia czas spędzony z rodziną podczas obserwacji ptaków.

Do swoich najważniejszych osiągnięć zalicza:

- tytuł „Nauczyciela przyjaznego Łodzi”,
- zdobycie Złotej Odznaki LOP,

- otrzymanie nagrody Łódzkiego Kuratora Oświaty w 2008 roku, Prezydenta Miasta Łodzi w latach 2011 i 2018, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi w konkursie „Ekobelfr” w 2018 roku,
- wygłoszenie prelekcji na temat „Fundusz, który finansuje i inspirowuje edukację ekologiczną” na VII Międzynarodowym Kongresie Biogospodarki w 2019 roku, zorganizowanym przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi.

Może poszczycić się wieloletnią współpracą z:

- CKE i OKE jako przewodniczący Zespołu Egzaminatorów i autorka zadań z przyrody,
- Uniwersytetem Łódzkim w ramach praktyk pedagogicznych studenckich.

„Spotkania pod mikroskopem”

Pani Dorota Matuszewska-Temech organizuje od lat cykl zajęć „Spotkania pod mikroskopem” i może nie byłoby w tym nic nadzwyczajnego, ale te spotkania są dedykowane uczniom i rodzicom. Uważam, że to coś wyjątkowego – przypomina dorosłym o wadze takich problemów jak: ekologia, zdrowie, zanieczyszczenia środowiska. Spotkaniom tym towarzyszą wystawy prac wykonanych przez uczniów – tematycznie związane z mikroskopowaniem.

Ostatnio były wyeksponowane na korytarzu szkolnym - modele komórek zwierzęcych i roślinnych oraz modele kwasu deoksyrybonukleinowego.

Nauczycielce nie jest obojętny, a rzecz by można - wręcz przeciwnie, los naszej planety, dlatego bardzo aktywnie uczestniczy w akcjach, które mogą zwrócić uwagę na istniejący problem. Doroczny udział w Sprzątaniu Świata jest już tylko formalnością, a Pani Temech podjęła również współpracę z Panią Mirą Stanisławską-Meysztowicz (inicjatorką Akcji w Polsce i założycielką Fundacji Nasza Ziemia). Swoją postawą i przykładem jest wzorem dla młodzieży i również w ten sposób edukuje i kształci odpowiednie postawy i nawyki wśród swoich wychowanków.

„Nie marnujemy chwil”

W roku szkolnym 2019/2020 nauczycielka zdobyła pierwsze miejsce w konkursie „Nie marnujemy chwil” co zaowocowało nagrodą 4 tysięcy złotych dla szkoły. Konkurs polegał na opracowaniu i wdrożeniu projektu edukacyjnego, który promuje wśród dzieci i młodzieży w szkołach walkę z marnowaniem żywności. W samej Polsce programem zostało objętych aż 240 klas ze 110 szkół z Warszawy, Wrocławia, Łodzi i Radomska.

Projekt edukacyjny miał na celu ukazać młodemu pokoleniu, jak ważna jest troska o zasoby naszej planety, w tym pożywienie, a tym samym – jak wiele możemy zyskać, jeśli zwracanie większej uwagi na wykorzystywanie żywności stanie się stałym elementem naszego stylu życia.

Wraz z uczniami, przez cały rok, nauczycielka sprawuje opiekę nad „Ogródkami w Skrzynce”, czyli ukwieconymi 14 skrzynkami i dwoma gazonami. Pozyskała je w ramach Budżetu Obywatelskiego. Rośliny witają gości przy wejściu do szkoły.

Innowacje:

„Żyję zdrowo i ekologicznie”, „Szkolne koło Młodego badacza”

Pani Temech podczas swojej pracy wdraża elementy edukacji prozdrowotnej oraz ekologicznej, rozwija kompetencje przyrodnicze uczniów podczas zajęć prowadzonych w ramach innowacji swojego autorstwa: „Żyję zdrowo i ekologicznie”, „Szkolne koło Młodego badacza”.

Zbiórki charytatywne i ekologiczne

Od wielu lat prowadzi również zbiórki charytatywne i ekologiczne, np. „Dołącz do nas wrzucić zakrętkę i zostań Super zakrętką”.

W roku szkolnym **2019/2020** uczniowie gromadzili zakrętki, korki dla Łódzkiego Hospicjum dla Dzieci ŁUPKOWA, wspierając tym samym podopiecznych Hospicjum w urzeczywistnianiu ich marzeń. Zebrano 52 razy po około 20 kg każdy, razem 1040 kg nakrętek.

Ponadto szkoła wzięła udział w akcji „Moje miasto bez elektrośmieci” zorganizowanej przez ElektroEko Organizację Odzysku Sprzętu

Elektrycznego i Elektronicznego SA i uzbierano 2351 punktów Funduszu Oświatowego.

Osoba rekomendująca: Katarzyna Skolimowska, doradca metodyczny w ŁCDNiKP

Szkoła Podstawowa nr 202 im. Jana Pawła II w Zespole Szkolno – Przedszkolnym nr 2 w Łodzi

Dyrektor szkoły: Wiesława Sobczyk

Jak uczyć – matematyka i praktyka

Autorka: Mirosława Maj, nauczycielka matematyki

Lekcja matematyki, podsumowanie jednego z ciekawszych działów – geometrii. Podczas zajęć pojawiają się praktyczne zadania, związane z planowaniem remontu. Miejsce – sala lekcyjna. Uczniowie wykonują pomiary pracowni, przeliczają, planują, szukają w ofertach sklepów artykułów budowlanych potrzebnych do wykonania danej części remontu. Wtedy pojawia się pomysł – dlaczego nie wcielić planu w życie i nie spróbować zrealizować takiego projektu? Uczniowie w niewielkich grupach podzielili się pracą, każda grupa była odpowiedzialna za konkretną część realizacji projektu. Uczniowie wykonali szereg pomiarów i obliczeń związanych z wykonaniem kosztorysu. Szukali materiałów,

elementów wyposażenia, pomocy dydaktycznych, zaczynając od ławek, krzesel czy tablicy, a kończąc na tak konkretnych elementach jak zestawy brył czy przyrządów geometrycznych. Zaangażowanie uczniów okazało się ogromne, porównali oferty wielu firm remontowych, sklepów budowlanych, meblowych i ściśle związanych z wyposażeniem szkół. Wyobrażenia i marzenia związane z wyśnioną pracownią napędzały uczniów do pracy. W planach pojawiły się między innymi: poduszki, które miały umożliwić odejście od typowych lekcji w ławkach, tablice sucho ścieralne na ścianach do prac w grupach, ogromna tablica akademicka do zapisywania wszystkich pomysłów, a nawet przyrząd do demonstracji powstawania brył obrotowych. W projekt zaangażował się nauczyciel plastyki, pan Rafał Dąbrowski, który wraz z uczniami w ramach zajęć realizował projekt wizualizacji nowej pracowni. Kosztorys został zweryfikowany przez inżyniera kosztorysanta, który bardzo pochlebnie ocenił pracę młodych umysłów. Gotowy kosztorys i projekty zostały złożone w Budżecie Obywatelskim. I tu uczniowie dbali o swoje marzenia i dalsze losy swojego projektu, wykonując ulotki i plakaty. Mimo iż projekt nie uzyskał odpowiedniej liczby głosów, aby mógł zostać zrealizowany z funduszy zaplanowanych w BU, jednak praca uczniów została doceniona. Dyrekcja szkoły pomogła w odmalowaniu pracowni i zaopatrzeniu w kilka zaplanowanych pomocy dydaktycznych.

Osoba rekomendująca: Maria Stempel, nauczyciel konsultant w ŁCDNiKP

Szkoła Podstawowa nr 202 im. Jana Pawła II w Zespole Szkolno – Przedszkolnym nr 2 w Łodzi

Dyrektor szkoły: Wiesława Sobczyk

Jak uczyć – matematyka i praktyka. Praca metodą outdoorową

*Autorki: Mirosława Maj, nauczycielka matematyki,
Katarzyna Malarczyk, nauczycielka biologii*

Jak urozmaicić lekcję? Jak zadbać o to, by nasze zajęcia nie zostały stereotypowymi? Na to pytanie odpowiada sobie każdy nauczyciel. Poszukując czegoś nowego udało nam się trafić na zajęcia prowadzone metoda outdoorową. Po głębszej analizie i szkoleniach pozwalających zaznajomić się ze szczegółami prowadzenie takich zajęć udało się zrealizować je w ramach połączenia matematyki i biologii. Uczniowie klasy ósmej, w ramach zajęć szkolnych, wzięli udział w grze matematyczno –

biologicznej. Czteroosobowe zespoły otrzymały koperty z zawartą w nich instrukcją. Uczniowie skompletowali potrzebne pomoce i wybrali liderów. Przyszedł czas na pierwsze zadanie. Wynikiem każdego z zadań był numer pracowni lub pokoju, w którym czekała na uczniów koperta z kolejnym pytaniem. Zadania były odpowiednio podsumowaniem, powtórzeniem i połączeniem materiału realizowanego podczas zajęć z matematyki i biologii. W przypadku, gdy uczniowie błędnie rozwiązywali zadanie i nie docierali do wyznaczonej sali wykonywali obliczenia ponownie, wyszukując błędów. Przy trzykrotnym otrzymaniu błędnego wyniku opiekun grupy udzielał wskazówek pomagających w rozwiązaniu zadania. Wynikiem ostatniego zadania był numer sali, z której uczniowie wystartowali. Przygotowanie zajęć jest niezwykle pracochłonne, jednak podczas podsumowania i omawiania zajęć same wyniki były ogromne. Uczniowie poza pogłębianiem i łączeniem wiedzy zdobytej w ramach zajęć z matematyki i biologii mieli możliwość doskonalenia umiejętności pracy w grupie. Uczestnicy rozdzielają między siebie konkretne działania jednocześnie cały czas współpracując, dbają o zrozumienie przez każdą z osób przebiegu rozwiązania, planują swoją pracę ze względu na ilość zadań i czas przewidziany na ich realizację. Pozytywne wyniki pracy zdecydowały o włączeniu metody outdoorowej do pracy z uczniami.

Osoba rekomendująca: Maria Stompel, nauczyciel konsultant w ŁCDNiKP

Kronika wydarzeń

Wybór: Grażyna Adamiec

IV Konkurs dla Nauczycieli Muzyki szkół ogólnokształcących

15 listopada 2020 został rozstrzygnięty IV Konkurs dla Nauczycieli *Muzyki* szkół ogólnokształcących!

**Aldona Danielewicz-Malinowska – doradca nauczycieli muzyki -
otrzymała wyróżnienie w IV Konkursie na Najlepszą Lekcję Muzyki
online.**

Konkurs organizowany był przez Narodowy Instytut Fryderyka Chopina w Warszawie. Nagrodą za wyróżnienie były słuchawki (dla wyróżnionego uczestnika konkursu) oraz pianino Yamaha i sprzęt grający tej samej firmy (dla szkoły). Zarówno wyróżniony nauczyciel jak i szkoła, w której pracuje (ZSO nr 1 w Łodzi), mają powody do satysfakcji i zadowolenia. Wyróżnione lekcje cechuje bogata zawartość informacyjna, zwarta forma, trafny wybór i dobra realizacja celu dydaktycznego. Widać w nich duże zaangażowanie i entuzjazm nauczyciela. Dla wszystkich autorów podjęte zadanie było

działaniem nowym, wymagającym niepraktykowanych wcześniej metod i form prezentacji, to sprawiło że jury wyraziło uznanie dla staranności przygotowania, trafnego wyboru tematów, poszukiwania ciekawych źródeł, pomysłów dydaktycznych i odwagi do zmierzenia się z taką formą prezentacji. Gratulujemy, naszej koleżance, wyróżnienia.

XXV Spotkania z Modą. Nagroda Publiczności dla Oli Owidzkiej

Przypominamy sukces uczennicy Zespołu Szkół Przemysłu Mody w Łodzi. 30 czerwca 2020 roku na zamku w Łęczycy odbyły się XXV Spotkania z Modą. 18 kolekcji, a wśród nich ta z ZSPM w Łodzi - **Od zmierzchu do świtu - pokaz mody Oli Owidzkiej z klasy drugiej technika przemysłu mody.**

Inspiracją do stworzenia kolekcji „Od zmierzchu do świtu” był przebieg dnia i nocy - rozpoczynający się świtem, a kończący zmierzchem. A może jednak zmierzch nie zwiastuje zakończenia? A gdyby tak odmienić bieg zdarzeń? Mrok przeistoczy się w światło lub światło przebije się przez kurtynę mroku.

Ola została doceniona przez sympatyczną publiczność i to właśnie w jej rękach znalazła się Nagroda Publiczności. Serdecznie gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów. Pokaz można oglądać na YouTube:

<https://www.youtube.com/user/zspmLODZ>

Osoba rekomendująca: Maria Michalak, nauczyciel konsultant w ŁCDNiKP

XLVII Olimpiada Wiedzy Technicznej

1 lutego 2021 r. odbyły się eliminacje okręgowe (wojewódzkie) XLVII Olimpiady Wiedzy Technicznej, w których uczestniczyło 34 uczniów szkół ponadpodstawowych (33 w grupie elektryczno-elektronicznej i 1 w grupie mechaniczno-budowlanej) z Łodzi i województwa. Zostali oni zakwalifikowani do udziału w tym etapie przez Komisję Konkursową po eliminacjach szkolnych.

Zawody przeprowadzono w Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Kleszczowie po raz pierwszy w formule hybrydowej – stacjonarnie, ale jednocześnie online przy wykorzystaniu sprzętu informatycznego na specjalnie przygotowanej platformie cyfrowej. Uczestnicy, którzy uzyskają najlepsze wyniki będą reprezentować województwo łódzkie w zawodach centralnych - finałowych. Organizację i przeprowadzenie zawodów wsparło Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego, które reprezentował kierownik Pracowni Edukacji Przedzawodowej **Krzysztof Makowski**, członek Komisji Konkursowej.

Poznajemy szkoły, nowe kierunki kształcenia. Publikacja: Mechatronika wokół nas

W lutym 2021 roku ŁCDNiKP opublikowało zbiór artykułów nt. MECHATRONIKA WOKÓŁ NAS - z prac nad organizacją edukacji mechatronicznej. Opracowana publikacja adresowana jest do nauczycieli i uczniów szkół podstawowych, ich rodziców, seniorów oraz wszystkich zainteresowanych edukacją mechatroniczną. Publikacja pozwala uzyskać odpowiedź na pytanie czym jest mechatronika? Daje możliwość zainteresowania bardzo nowoczesnym i perspektywicznym kierunkiem kształcenia. Jej lektura pozwala rozbudzić ciekawość i wskazać wykorzystanie i zastosowanie mechatroniki w różnych obszarach zawodowych. W publikacji znalazły się następujące artykuły:

1. Maria Stompel: CO TO JEST MECHATRONIKA? (Zamiast wstępu).
2. Grażyna Adamiec: Od wynalazku do innowacyjnej, nowoczesnej gospodarki.
3. Grażyna Adamiec: Od dzieciństwa z mechatroniką.
4. Ryszard Muchowiecki: Sukces mechatroniki. Obszar techniki, który zrewolucjonizował współczesny świat.

5. Grażyna Adamiec: Drony – nowe zastosowanie mechatroniki.
6. Grażyna Adamiec: Przyszłość - machine vision, computer vision, robot vision. Automatyczne pobieranie informacji z obrazów cyfrowych.
7. Maria Stompel: Najstynniejsze roboty.
8. Jarosław Koludo: Samochód hybrydowy w aspekcie Internetu rzeczy.
9. Maja Michalak: Tekstronika – innowacyjność i interdyscyplinarność nauki.
10. Maria Michalak: Tekstronika w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego.
11. Mariusz Mosiński: Roboty przemysłowe? To nie takie straszne.
12. Danuta Urbaniak: Mechatronika w medycynie.
13. Jadwiga Morawiec: Roboty w przemyśle spożywczym.
14. Jadwiga Morawiec: Agromechatronika czyli mechatronika rolnicza.

Jest to praca zbiorowa przygotowaną pod redakcją **Jadwigi Morawiec** i **Danuty Urbaniak**, nauczycieli konsultantów Pracowni Edukacji Zawodowej ŁCDNiKP.

Szkoła zawodowa szkołą dobrego wyboru

Pierwsza z cyklu spotkań upowszechniających kształcenie zawodowe konferencja - webinarium „Szkoła zawodowa szkołą dobrego wyboru. Prezentacja zawodów dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych” już się odbyła. W trakcie konferencji ofertę kształcenia zawodowego zaprezentowały: Zespół Szkół Zawodowych Specjalnych nr 2 w Łodzi oraz Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy nr 1 w Łodzi.

Drugą z cyklu spotkań upowszechniających kształcenie zawodowe konferencję-webinarium zorganizowano i przeprowadzono nt. „Poznaj zawody i szkoły zawodowe, to dobry wybór, cz. 1”. W trakcie konferencji ofertę kształcenia zawodowego zaprezentowały łódzkie szkoły ponadpodstawowe: Zespół Szkół Ekonomiczno-Turystyczno-Hotelarskich, Zespół Szkół Przemysłu Mody, Zespół Szkół Gastronomicznych, Technikum nr 3, Zespół Szkół Przemysłu Spożywczego. Webinarium otworzył Janusz Moos, dyrektor Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego. W spotkaniu online uczestniczyło ponad 300 osób nauczycieli, koordynatorów Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego oraz uczniów i rodziców. Webinarium udostępniono online i dotychczas prezentację obejrzało blisko 1000 osób. Uczestnicy rozpoznali

ofertę szkół zawodowych, zawodów, warunków kształcenia, możliwości rozwoju w trakcie nauki.

Organizatorem i osobą prowadzącą była **Małgorzata Sienna**, kierownik Ośrodka Doradztwa Zawodowego ŁCDNiKP, współpraca **Ewa Koper**, **Marek Wilmowski** - doradcy zawodowi w ODZ, **Ryszard Kuśmirek** reprezentujący Ośrodek Nowoczesnych Technologii Informatycznych, **Maria Michalak** z Ośrodka Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego. Kolejne wydarzenie zaplanowano na 24 lutego 2021 roku. Swoją szkołę zaprezentuje m.in. Zespół Szkół Techniczno-Informatycznych w Łodzi. Wszystkie relacje z tych spotkań zamieszczono na FB ŁCDNiKP oraz w kanale YouTube.

Linki do wydarzeń:

[https://www.facebook.com/lcdnikp/posts/1801410643353165,](https://www.facebook.com/lcdnikp/posts/1801410643353165)

<https://www.youtube.com/watch?v=8ro0e->

[Wc2TQ&fbclid=IwAR0kV7d020vD1M_15gF5K781rNFR7l432Vz0gWQemdz7Cfti_CdgzUB4lDQ,](https://www.youtube.com/watch?v=8ro0e-Wc2TQ&fbclid=IwAR0kV7d020vD1M_15gF5K781rNFR7l432Vz0gWQemdz7Cfti_CdgzUB4lDQ)

<https://www.youtube.com/watch?v=Ov8iWGQn0Ow>

Opracowanie: Tomasz Misiak

II Konferencja online branży mechanicznej i motoryzacyjnej w ŁCDNiKP

Joanna Orda, nauczyciel konsultant w ŁCDNiKP

W dniu 17.12.2020 zorganizowano konferencję online dla nauczycieli **kształcenia zawodowego branży mechanicznej i motoryzacyjnej.**

Na konferencję zarejestrowało się 53 dyrektorów i nauczycieli, przedstawiciele 12 szkół zawodowych i dwóch Centrów Kształcenia Praktycznego województwa łódzkiego.

Celem konferencji było ukazanie z różnych perspektyw wpływu omówionych podczas I Konferencji wyzwań w szczególności pandemii na edukację zawodową. Prognozy Światowego Forum Ekonomicznego 2020 dotyczące zapotrzebowania na zawody i kompetencje pracowników na 2025 rok zaprezentowała Małgorzata Bartosiak, a perspektywę szkoły zawodowej zaprezentował Arkadiusz Kędzierski - Dyrektor Zgierskiego Zespołu Szkół. Perspektywę pracodawców i egzaminatorów przedstawił gość specjalny konferencji Pan Krzysztof Świerk – dyrektor ds. edukacji i kompetencji w sektorze motoryzacyjnym Polskiej Izby Motoryzacji;

Specjalista ds. współpracy z pracodawcami Centralnej Komisji Egzaminacyjnej; Prezes PROMET TRANS.

Tematem wiodącym konferencji były **Kompetencje twarde i/czy miękkie** kształtowane u uczniów szkół zawodowych jak również u nauczycieli w ramach doskonalenia w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego. Zaproszeni prelegenci przedstawiali wymagania pracodawców związane z realizacją zmieniających się zadań zawodowych oraz ich oczekiwania dotyczące kompetencji pracowników związane z rozwojem nowych technologii i dynamicznie zmieniającymi się warunkami pracy spowodowanymi pandemią Covid 19. Konsultanci ŁCDNiKP podczas swoich wystąpień rekomendowali kursy i warsztaty dla nauczycieli oraz uczniów szkół zawodowych zaprojektowane w odpowiedzi na oczekiwania rynku pracy.

Pani Małgorzata Bartosiak w prezentacji **Kompetencje przyszłości** przedstawiła prognozy na 2025 rok między innymi **Ranking 10 topowych kompetencji** oczekiwanych przez pracodawców z podziałem na kompetencje twarde i miękkie. Przybliżyła pojęcia tj. skilling, upskilling, reskilling rozszyfrowała akronim VUCA którym określany jest świat w którym żyjemy. (V variability-zmienność, U uncertainty- niepewność, C complexity - złożoność, A ambiguity- nieprzewidywalność).

Dobre praktyki szkół zaprezentował Pan dyrektor Arkadiusz Kędziński w wystąpieniu **Zmierzamy ku nowoczesności i cyfryzacji**. Podzielił się doświadczeniem Zgierskiego Zespołu Szkół w zakresie kształtowania

kompetencji elektromobilności w sektorze motoryzacji. Przedstawił przebieg eksperymentu pedagogicznego obecnie wdrażanego zawodu - Technik elektromobilności, jak również plany wprowadzenia nowych zawodów *Technik wentylacji i systemów antysmogowych* i *Technik cyberbezpieczeństwa*. Zaprezentował doświadczenia z wdrożenia kierunku *Technik programista anglojęzyczny* podkreślając, że język obcy zawodowy jest bardzo ważny dla pracodawców, z którymi współpracuje szkoła. Pan dyrektor podjął również temat współpracy z firmami przedstawiając zróżnicowane formy współpracy tj.: klasy patronackie, stypendia dla uczniów, staże uczniowskie, praktyki oraz, co wzbudziło duże zainteresowanie, pracę w chmurze. W odpowiedzi na pytania uczestników konferencji wyjaśnił, że patronaty nad kierunkami obejmują różne firmy, i że posiadają je wszystkie klasy w technikum. Wyjaśnił również, że otwartość szkoły na nowe rozwiązania inspirowane przez pracodawców - zaprocentowała w szczególności w okresie pracy zdalnej „To firmy znacznie wcześniej zainspirowały /wymusiły pracę w chmurze, którą wykorzystują do współpracy, stąd szkoła była przygotowana i dobrze poradziła sobie z pracą zdalną”. Pan dyrektor Kędziński wspomniał również o planach - kolejnej II Ogólnopolskiej Konferencji „Ku Nowoczesności i Cyfryzacji” organizowanej przez Zgierski Zespół Szkół Zawodowych. Podzielił się również informacją o przyznanej mu wyróżnieniu – umieszczono go wśród laureatów 100’2020 - ogólnopolskiej inicjatywy Listy 100 osób, które w wyróżniający się sposób przyczyniły się do podniesienia umiejętności cyfrowych w Polsce w 2020 roku.

Wypowiedz Pana dyrektora uzupełnił **nauczyciel przedmiotów zawodowych Witold Kobos** przedstawiając ciekawą inicjatywę uczniów klasy III Technikum – ***Przebudowy kultowego skutera Wespa ze spalinowego na elektryczny*** realizowanej w ramach zajęć pozalekcyjnych. Wśród efektów pracy zespołu uczniów pod jego opieką podkreślił doskonalenie uczniów w zakresie kompetencji zarówno twardych jak i miękkich. Wymienił kompetencje kluczowe tj: umiejętności prowadzenia rozmów i pozyskiwania informacji, kompetencje miękkie tj wytrzymałość psychiczna i odporność na stres, umiejętności poszukiwania rozwiązań problemów technicznych, wśród kompetencji twardych wspomniał o doskonaleniu umiejętności wykonywania profesjonalnej dokumentacji technologicznej – rysunków technicznych z wykorzystaniem specjalistycznego oprogramowania.

Możliwości ŁCDNiKP w zakresie kształtowania kompetencji dla Przemysłu 4.0. przedstawił Pan Paweł Krawczak w wystąpieniu nt. ***Pracownia Programowania i użytkowania obrabiarek sterowanych numerycznie (CNC)***.

Zaprezentował on ofertę przygotowaną dla uczniów i nauczycieli oraz zachęcił do uczestnictwa w projektach *Obrabiarki sterowane numerycznie – nowe technologie dla Przemysłu 4.0* oraz *Mechatroniczne kwalifikacje dla Przemysłu 4.0*.

W dyskusji nie zabrakło głosu przedsiębiorców, którzy angażują się na rzecz dostosowania edukacji zawodowej do potrzeb pracodawców.

Pan Artur Grochowski prezes firmy Mechatronik przedstawił ***Refleksje nad procesem zgłaszania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji***. Udzielił również wskazówek i zachęcił do angażowania przedsiębiorców w proces walidacji refleksje dotyczące certyfikowania oraz zaprezentował swoje doświadczenia dotyczące wprowadzania nowych kwalifikacji rynkowych w Zintegrowany System Kwalifikacji.

W programie konferencji przewidziano czas na doskonalenie nauczycieli. W tej części, Pan Jarosław Koludo podzielił się nowinkami w branży motoryzacyjnej w wystąpieniu ***„Integracja aplikacji Mirror-link, Android Auto/Carplay, Miracast z systemami multimedialnymi współczesnych samochodów”***. Przedstawił uczestnikom konferencji ofertę kursów i warsztatów dotyczących kształtowania kompetencji „twardych” w branży samochodowej. W ofercie znajdują się szkolenia:

- *Układy napędowe w pojazdach z napędem elektrycznym i hybrydowym;*
- *Systemy bezpieczeństwa instalowane we współczesnych samochodach elektrycznych i hybrydowych;*
- *Od układu analogowego do Internetu rzeczy;*
- *Samochód hybrydowy w aspekcie Internetu rzeczy;*
- *Integracja multimediiów z interaktywnymi testami o formularzami ankiet;*
- *Tworzenie i wykorzystywanie filmów w procesie dydaktycznym;*

– Wykorzystanie OFFICE 365 w kształceniu zawodowym.

Dyrektor Polskiej Izby Motoryzacji Krzysztof Świerk w wystąpieniu ***Uczymy się przez całe życie – nowe kwalifikacje dla branży motoryzacyjnej*** zaprezentował wyniki badań dotyczące kompetencji w sektorze motoryzacji oraz nowe kwalifikacje dla branży motoryzacyjnej.

W prezentowanym Raporcie wyodrębniono trzy grupy kompetencji: osobiste, społeczne oraz uczenia się i przedstawiono dla tych grup rankingi oczekiwanych od pracowników przez przedsiębiorców kompetencji.

W grupie **kompetencji osobistych** na najwyższej pierwszej pozycji umieszczona jest *Automotywacja*, na drugiej *Zorientowanie na cel*, na trzeciej *Kreatywność*, następnie w kolejności to: *Myślenie analityczne*, *Organizację własnej pracy*, a następnie *Otwartość na zmiany*.

W grupie **kompetencji społecznych** na najwyższej pozycji umieszczono *Asertywność*, a następnie *Autoprezentację*, *Budowanie relacji z klientem*, *Budowanie relacji z podwładnymi*, *Budowanie relacji z przełożonymi* oraz *Budowanie zaufania*.

W grupie **kompetencji uczenia się** istotniejszą, jak wskazują badania, okazała się umiejętność *Analizy i interpretacji tekstów literackich*, *Czytanie ze zrozumieniem*, a następnie *Organizowanie procesu własnego uczenia się/doskonalenia*, *Rozwijanie i wykorzystywanie matematycznego myślenia* oraz *Umiejętność konsekwentnego i wytrwałego uczenia się*.

Na wysokiej pozycji 9 uplasowała się w tym rankingu *Zdolność wykorzystywania istniejącego zasobu wiedzy*.

Pan Krzysztof Świerk z Centralnej Komisji Egzaminacyjnej podkreślił, że w prezentowanym Raporcie z badań pracodawcy stwierdzili, że dotychczas określone kompetencje są niewystarczające. **Pracodawcy oczekują dodatkowych umiejętności zawodowych/ nowych kwalifikacji.**

Co ciekawe, obszar oczekiwanych kompetencji istotnych dla branży motoryzacyjnej pokrywa się z innymi sektorami i powiązany jest z rozwojem branży IT (zarządzanie danymi, pracą w chmurze sztuczną inteligencją oraz rozwojem branży mechanicznej w szczególności procesów w obszarze automatyzacji i robotyzacji produkcji.

Pan Dyrektor Świerk przedstawił również dotychczasowe działania Rady Sektorowej i Polskiej Izby Motoryzacji dla opracowania opisów nowych kwalifikacji oraz plany związane z wdrożeniem proponowanych kwalifikacji:

- *Demontaż i recykling zespołów pojazdów samochodowych;*
- *Montowanie zespołów o podzespołów pojazdów samochodowych;*
- *Obsługa i naprawa elementów automatyki przemysłowej w produkcji motoryzacyjnej;*
- *Obsługa, diagnozowanie i naprawianie mechatronicznych systemów pojazdów samochodowych;*
- *Obsługiwanie, diagnozowanie i naprawianie podzespołów i zespołów napędów alternatywnych stosowanych w pojazdach samochodowych.*

Ważną dla kształcenia zawodowego część swojego wystąpienia Pan Dyrektor Świerk poświęcił Wnioskom z prezentowanych badań, które dotyczyły podniesienia kompetencji uczniów Techników i Szkół Branżowych I stopnia. Podkreślił, że oczekiwanie na wpisanie do rozporządzenia nowego kierunku kształcenia trwa zbyt długo, a obecnie dostępne kierunki nie odzwierciedlają zmian w obszarze dynamicznie rozwijających się zadań zawodowych pracowników w sektorze motoryzacji.

Ważny szczególnie dla nauczycieli kształcenia zawodowego jest wniosek pracodawców, który stwierdza, że **absolwenci kierunków technicznych nie posiadają oni często podstawowych – wymaganych przez pracodawców umiejętności praktycznych.**

W syntetyczny sposób przedstawił cele i strategie dla edukacji zawodowej, co było doskonałym podsumowaniem Konferencji.

Pani Joanna Orda w swojej prezentacji ***Kompetencje twarde cz/i miękkie*** omówiła wyniki badań oczekiwań uczniów szkół ponadgimnazjalnych z 2015 roku przedstawione w publikacji Marty Koniecznej-Kucharskiej „MIĘKKIE I TWARDE KOMPETENCJE NAUCZYCIELI, w których wyróżniono kompetencje twardych i miękkich uznane przez uczniów za najistotniejsze u nauczycieli. Za najważniejszą kompetencję twardą u nauczycieli uczniowie wskazali **umiejętność dostosowywania zdań edukacyjnych i tempa ich realizacji do poziomu rozwoju i tempa ich realizacji do**

poziomu rozwoju oraz stylu uczenia się ucznia. Spośród kompetencji miękkich uczniowie za najważniejszą uznali **budowanie autorytetu.**

Pani J. Orda zaprezentowała uczestnikom konferencji ofertę kursów i warsztatów, w zakresie kompetencji twardych i miękkich, opracowaną z uwzględnieniem prezentowanych wcześniej badań i dedykowaną dla nauczycieli branż mechanicznej i motoryzacyjnej. W ofercie znalazły się:

- Kurs *Organizacja stanowiska pracy zgodnie z metodologią 5S;*
- Kurs *Język angielski zawodowy - branżowy (branże MOT, MEC, ELE, ELM);*
- *Warsztaty Rozwijanie kompetencji innowacyjności i kreatywności;*
- *Kurs Uczeń samosterowny;*
- *Kurs Kształtowanie kompetencji kluczowych.*

Podczas **Dyskusji** poprowadzonej przez Panią Joannę Orda pojawiały się głosy dotyczące między innymi języka obcego zawodowego. Pan Adam Stępczyński poddał w wątpliwość „Czy kształcić w zakresie języka angielskiego czy też języka niemieckiego i rosyjskiego?, w których to językach jest więcej publikacji i materiałów dla branży mechanicznej i motoryzacyjnej”. Pani Maria Stempel w odpowiedzi zwróciła uwagę, że w kontaktach służbowych firmy międzynarodowe wymagają języka angielskiego. Pani Orda, uzupełniając, podzieliła się refleksją dotyczącą oczekiwań pracodawców, zaprezentowanych podczas **panelu XIII Europejskiego Forum Gospodarczego – Łódzkie 2020**, które odbyło się

4 grudnia 2020r. Pracodawcy oczekują nie tylko komunikatywnej znajomości języka obcego zawodowego, ale znajomości na takim poziomie, aby możliwa była współpraca i realizacja wspólnych projektów. Ponadto dodała, że uczniowie dokonują wyboru języka obcego i z reguły wybierają kontynuację języka angielskiego.

Głos w dyskusji zabrała również Pani Dorot Świt – doradca zawodowy. W swojej wypowiedzi przytoczyła Rozporządzenie MEN, w którym jak stwierdziła „elementy i treści z zakresu doradztwa zawodowego są przewidziane do realizacji w ramach zajęć kształcenia zawodowego, a kompetencje społeczne należy kształtować również na zajęciach kształcenia zawodowego.”

Uczestnicy konferencji wyrazili również podziękowania za bardzo interesujące i inspirujące prezentacje prelegentów, które wskazywały kierunki dla doskonalenia własnego nauczycieli oraz planowania procesów edukacyjnych w szkołach zawodowych.

Konferencję zorganizowała i prowadziła Joanna Orda konsultant Pracowni Edukacji Zawodowej.

Konferencja online dla nauczycieli kształcenia zawodowego branży mechatronicznej - lekcja odwrócona w praktyce kształtowania umiejętności mechatronicznych

Ryszard Zankowski, nauczyciel konsultant w ŁCDNiKP

W dniu 17 grudnia 2020 roku odbyła się konferencja online dla nauczycieli kształcenia zawodowego branży mechatronicznej. Organizatorem konferencji był nauczyciel konsultant Pracowni Edukacji Zawodowej Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego: Ryszard Zankowski. Konferencja trwała około 2 godzin i uczestniczyło w niej 11 nauczycieli kształcenia zawodowego w większości z branży mechatronicznej.

Konferencja dotyczyła wykorzystania metody „lekcji odwróconej” w kształtowaniu wybranych umiejętności zawodowych w branży mechatronicznej. Konferencję rozpoczął Ryszard Zankowski wykładem

problemowym na temat „Lekcja odwrócona jako skuteczna metoda kształcenia zawodowego w trybie zdalnym (online)”. Uczestnicy konferencji poszerzyli swoją wiedzę w zakresie wdrażania lekcji odwróconej do praktyki szkolnej, jako skutecznej metody stosowanej w procesie kształcenia zawodowego. Wskazano zalety stosowania lekcji odwróconej oraz pewne zagrożenia związane ze stosowaniem tej metody w dobie pandemii (Covid-19) i związanym z nią trybem kształcenia zdalnego (online).

Główne zalety lekcji odwróconej to:

- uczniowie mogą odtwarzać elektroniczne materiały edukacyjne wielokrotnie i w dowolnym czasie,
- czas przeznaczony na kontakt z uczniami ogranicza się tylko do wspólnej analizy materiałów edukacyjnych i wspólnego wykonywania zadań projektowych,
- nauczyciel przygotowuje materiały tylko raz, a potem wprowadza ewentualnie modyfikacje tych materiałów,
- istnieje możliwość indywidualizacji procesu kształcenia przy zachowaniu pracy w grupach.

Ponadto, omówiono, w jaki sposób należy przygotować lekcję odwróconą w obszarze kształcenia zawodowego oraz jaki rodzaj materiałów edukacyjnych można przygotować w celu skutecznego wykorzystania tej metody.

Rekomendowane materiały edukacyjne dla lekcji odwróconej stosowanej w kształceniu zawodowym, w tym mechatronicznym:

- filmy dydaktyczne z zasobów internetowych,
- filmy dydaktyczne samodzielnie nagrane,
- programy sterownicze z możliwością symulacji działania,
- projekty układów mechatronicznych z możliwością symulacji działania.

Następna część konferencji dotyczyła zastosowania lekcji odwróconej w kształceniu mechatronicznym w zakresie kwalifikacji EE.02 i EE.21. Ryszard Zankowski wskazał, które umiejętności zawodowe w ramach powyższych kwalifikacji mogą być kształtowane z wykorzystaniem tej metody oraz podał przykłady jej zastosowania. Przykłady obejmowały głównie umiejętności kognitywne dominujące w kwalifikacji EE.21, ale również występujące częściowo w kwalifikacji EE.02. Poziom osiągnięcia umiejętności kognitywnych (czyli rezultatów i efektów kształcenia) mógł być kształtowany i oceniany z wykorzystaniem lekcji odwróconej w następujących obszarach:

- analiza wyników pomiarów elektrycznych w układzie mechatronicznym,
- diagnostyka działania układu mechatronicznego na podstawie obserwacji działania układu i analizy wyników pomiarowych,
- sporządzanie wykazu błędów w działaniu układu mechatronicznego,

- analiza programów sterowniczych i ocena ich poprawności,
- modyfikacja programów sterowniczych i schematów układów mechatronicznych zgodnie z założeniami technicznymi,
- opracowywanie programów sterowniczych zgodnie z wymaganiami dokumentacji technicznej,
- opracowywanie wskazówek eksploatacyjnych dla określonych urządzeń i układów mechatronicznych zgodnie z dokumentacją techniczną.

W końcowej części konferencji podjęto dyskusję na temat możliwości zastosowania lekcji odwróconej w poszczególnych obszarach edukacji mechatronicznej, zalet i skuteczności tej metody kształcenia oraz na temat rodzaju przygotowywanych materiałów edukacyjnych i zasad ich opracowywania. Ustalono, że metoda ta najlepsze daje rezultaty (efekty kształcenia) w zakresie opracowywania i modyfikacji programów sterowniczych oraz w zakresie diagnostyki działania układów mechatronicznych. Większość uczestników konferencji potwierdziła, że największą zaletą lekcji odwróconej jest możliwość opracowywania lub modyfikacji programów „na żywo” w trybie on-line z jednoczesnym wyjaśnianiem (lub komentowaniem) prowadzonych czynności programistycznych, a nie zawsze było to możliwe (z różnych względów) w tradycyjnym procesie kształcenia. Jednocześnie wszyscy uczestnicy zgodzili się, że przygotowanie lekcji odwróconej wymaga wielu czasochłonnych przygotowań, które warto zrealizować gdyż w kolejnych latach mogą być ponownie wykorzystywane. Szczególnie należy skupić się

na właściwym przygotowaniu materiałów edukacyjnych, a w szczególności na doborze zadań sterowniczych, analizowaniu algorytmów działania układów mechatronicznych, a także ukrywaniu błędów w diagnozowanych i modyfikowanych programach sterowniczych.

Na koniec konferencji zaproszono zainteresowanych nauczycieli, w ramach konsultacji lub warsztatów, do współpracy w zakresie przygotowywania omówionych materiałów edukacyjnych oraz ich wdrażania do praktyki szkolnej z wykorzystaniem metody lekcji odwróconej.

Konferencję zorganizował i poprowadził Ryszard Zankowski, nauczyciel konsultant Pracowni Edukacji Zawodowej ŁCDNiKP.

Konferencja branżowa online

„Wykorzystanie aplikacji TEAMS

w metodyce kształcenia zawodowego

w dziedzinie bhp”

Izabela Rosiak, nauczyciel konsultant w ŁCDNiKP

Zorganizowano i przeprowadzono 17 grudnia 2020 roku konferencję branżową online dla nauczycieli „Wykorzystanie aplikacji TEAMS w metodyce kształcenia zawodowego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy”. Podczas konferencji:

- Przedstawiono zalety kształcenia problemowego nad kształceniem podającym;
- Zaprezentowano możliwości rozwijania myślenia twórczego metodami aktywizującymi (metody synektyczne), ze szczególnym zwróceniem uwagi na osiągnięcie efektów założonych w podstawach programowych kształcenia zawodowego w obszarze bezpieczeństwa i higieny pracy;

- Omawiano możliwości adaptowania metod aktywizujących do edukacji prowadzonej zdalnie - nowe wyzwania dla nauczycieli i tutorów (przetwarzanie zwykłego w niezwykle);
- Przedstawiono możliwości aplikacji Teams umożliwiające prowadzenie zajęć metodami aktywizującymi ze wskazaniem na metodę synektyczną.

Wnioski i postulaty.

Obecny czas - kształcenia na odległość, to czas szczególnych wyzwań dla nauczycieli. Nauczyciele jako specjaliści w swojej dziedzinie, powinni adoptować możliwości stwarzane przez systemy informatyczne by zapewnić wysoką efektywność kształcenia w czasie edukacji zdalnej. Jest to trudne działanie - do którego warto świadomie dążyć. Nie przenosząc na siłę zasad obowiązujących podczas prowadzenia procesu edukacji w warunkach stacjonarnych, lecz umiejętnie je modyfikując. Edukacja w obszarze bezpieczeństwa i higieny pracy, ze względu na swoją specyfikę, szczególnie wymaga umiejętnego doboru metod kształcenia, co należy uwzględnić w obecnej sytuacji. Należy rozważyć włączenie poruszanych zagadnień do prac zespołu metodycznego edukacji w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Organizator konferencji: Izabela Rosiak. Współpraca: Zdzisław Anglart.

Pracownia Kształcenia Przedzawodowego ŁCDNiKP.

Pomysł do upowszechnienia

Nauka jest przywilejem. Kształcenie jest inwestycją.

Zespół Szkół Salezjańskich im. Księdza Bosko w Łodzi

Dyrektor szkoły: ksiądz Julian Dzierżak

Innowacja pedagogiczna w Zespole Szkół Salezjańskich im. Księdza Bosko w Łodzi

*Autor: Agnieszka Lange, nauczycielka języka
angielskiego*

**„Ucząc się od najlepszych – poznanie systemów edukacyjnych Finlandii
i Estonii”**

System edukacji w Finlandii uważany jest za jeden z najlepszych na świecie. Fińscy uczniowie wielokrotnie uzyskiwali bardzo dobre wyniki w testach PISA. W 2017 roku Dyrektor Szkoły Salezjańskiej w Łodzi ksiądz

Julian Dzierżak wyjechał do Finlandii, aby przyrzeć się fińskiej szkole z bliska. Zainspirowało go to do wprowadzenia wielu zmian w łódzkiej placówce salezjańskiej. Pełen podziwu dla samodzielności i zaangażowania fińskich uczniów w proces własnej edukacji, zapragnął przenieść ten system do swojej szkoły. Rok później przy wsparciu Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji szkoła otrzymała grant w ramach programu Erasmus+ na realizację nowatorskiego projektu „Ucząc się od najlepszych – poznanie systemów edukacyjnych Finlandii i Estonii”.

W roku szkolnym 2018/19 rozpoczął się proces wprowadzania elementów edukacji fińskiej w Zespole Szkół Salezjańskich w Łodzi oraz przygotowań do przeprowadzenia innowacji pedagogicznej. Niektóre zmiany można było wprowadzić od razu, nad innymi odbywały się długie dyskusje i przygotowania.

Pierwsze zmiany

W szkole bez dzwonek

Na początku Szkoła Salezjańska zrezygnowała z dzwonek. Miało to na celu przeniesienie odpowiedzialności za punktualność na uczniów. Oczywiście nauczyciele byli pełni obaw. Okazały się one jednak niepotrzebne. W każdej sali lekcyjnej oraz na korytarzach umieszczono zsynchronizowane ze sobą zegary. Wytłumaczono dzieciom i młodzieży, że muszą samodzielnie pilnować czasu i o odpowiedniej godzinie udać się na

lekcję. Dzwonki umilkły. Szybko okazało się, że uczniowie przychodzą na lekcje nawet bardziej punktualnie niż do tej pory. Zwracali uwagę na czas i planowali tak swoją przerwę, aby o czasie znaleźć się pod salą lekcyjną. Nauczyciele również nauczyli się tak planować lekcje, aby kończyć je o właściwej godzinie. Gdy bowiem komuś zdarzyło się przedłużyć zajęcia, wówczas uczniowie spóźniali się na kolejną lekcję i całą sytuację trzeba było wyjaśniać. Brak dzwonek nie przyniósł żadnych negatywnych konsekwencji. W szkole zrobiło się ciszej, spokojniej i bardziej punktualnie.

Przerwa boiskowa

Kolejną rzeczą, jaką ksiądz dyrektor zauważył w Finlandii była tzw. „przerwa boiskowa”. Jest to czas pomiędzy lekcjami, który uczniowie mają spędzać na świeżym powietrzu. Przerwa taka powinna trwać około godzinę. Z wprowadzeniem tego rozwiązania było bardzo dużo trudności. Trzeba było odpowiednio ułożyć plan lekcji, rozkład przerw, aby to było możliwe. Cel jednak był niezwykle ważny: poprawa zdrowia i kondycji uczniów, ruch na świeżym powietrzu, dotlenienie organizmu. Korzyści zdrowotne „przerwy boiskowej” są nie do przecenienia. Ponadto jest to czas na regenerację, zebranie sił pomiędzy lekcjami porannymi, a popołudniowymi. Dlatego powoli rozwiązywano wszystkie problemy: rozkład godzin lekcyjnych został dopasowany, dodatkowe dyżury nauczycieli zostały ustalone w celu opieki nad uczniami w trakcie przebywania na boisku oraz w trakcie przebierania się w szatni

i wychodzenia z budynku. „Przerwa boiskowa” jest teraz stałym elementem rozkładu zajęć w Zespole Szkół Salezjańskich w Łodzi.

Miejsce do pracy indywidualnej

Na podstawie obserwacji szkoły w Finlandii, ksiądz dyrektor przebudował także pokój nauczycielski oraz zorganizował salę do pracy indywidualnej dla nauczycieli. W pokoju nauczycielskim pojawiła się wygodna sofa, kącik gastronomiczny z imiennymi kubkami oraz zmywarką. Sala do pracy indywidualnej została zaplanowana w cichej części szkoły. Pojawiły się tam ławki, krzesła oraz liczne stanowiska komputerowe. Miały one służyć przygotowaniom nauczycieli do lekcji, sprawdzaniu prac itp.

Wielogodzinne dyskusje – nie wszystko jest możliwe

Lekcje w Finlandii trwają 75 minut. Ksiądz Dyrektor zapragnął, aby w Salezjańskim Liceum również były takie jednostki lekcyjne. W trakcie rad pedagogicznych odbywały się długie dyskusje nad możliwością wprowadzenia takiego rozwiązania, dostosowaniem go do programów nauczania, właściwego rozkładu materiału. Powstały zespoły przedmiotowe, których zadaniem było przyjrzenie się możliwości dostosowania konkretnych lekcji do 75 minut oraz przygotowanie rozkładów materiału. Inny zespół przygotowywał plan lekcji z uwzględnieniem takich jednostek. Następnie przedstawiciele zespołów przedmiotowych oraz układający plan, spotykali się regularnie, co miesiąc,

aby wymieniać się spostrzeżeniami i dalej dyskutować. Ostatecznie okazało się, że wprowadzenie jednostek 75 minutowych w polskich realiach nie jest możliwe.

Prace nad innowacją pedagogiczną opartą o system fiński

Z osób układających hipotetyczny plan oraz przedstawicieli zespołów przedmiotowych powstała grupa zajmująca się przygotowywaniem innowacji pedagogicznej opartej o system fiński. Nauczyciele ci w kolejnych roku szkolnym nadal regularnie spotykali się popołudniami, aby rozmawiać o systemie, jego wadach i zaletach oraz możliwościach realizacji. Dyskutowano między innymi o możliwości zorganizowania sesji egzaminacyjnej po każdym semestrze. Miało to się odbywać w ten sposób, że ostatni tydzień semestru (lub trymestru, sprawa do ustalenia) byłby poświęcony tylko na egzaminy. Odbywałyby się one z przedmiotów wiodących typu matematyka, język polski, języki obce. Pozostałe przedmioty jak np. technika czy muzyka musiałyby opracować inny sposób oceniania uczniów. Idea sesji egzaminacyjnej była taka, że w trakcie trwania semestru uczniowie nie byłiby oceniani. Odpowiedzialność za przygotowanie się do egzaminów leżałaby po ich stronie. Pomysł z sesją egzaminacyjną nie doszedł do skutku.

Organizowanie innowacji pedagogicznej

Rozpoczęto przygotowania do przeprowadzenia innowacji pedagogicznej w Szkole Salezjańskiej. Grupa pracująca do tej pory nad tym tematem stała się oficjalnym zespołem nauczycieli, mającym regularne spotkania organizacyjne. Głównym celem innowacji było nauczenie uczniów samodzielności oraz brania odpowiedzialności za swoją edukację. Nacisk położono na wprowadzenie systemu punktowego, który miał zastąpić dotychczasowe oceny. Analizowano cechy fińskiego systemu edukacji oraz możliwość ich implementacji w polskiej szkole. Zespoły przedmiotowe opracowały Przedmiotowe Systemy Oceniania oraz rozkłady materiału dopasowane do pracy w ramach innowacji. Wybrane klasy licealne zostały objęte projektem.

Rozpoczęła się praca nad innowacją pedagogiczną w Zespole Szkół Salezjańskich. Polegała ona na spotkaniach zespołu nauczycieli, którzy przygotowywali oraz omawiali reformę oraz na wprowadzaniu elementów edukacji fińskiej w Salezjańskim Liceum. Wnioski ze spotkań zespołu nauczycieli były przekazywane wszystkim podczas rad pedagogicznych. W oparciu o wypracowane elementy ksiądz dyrektor Julian Dzierżak podejmował kolejne decyzje. Pozostała „przerwa boiskowa” w Salezjańskiej Szkole Podstawowej oraz brak dzwonek w szkole. Nie wprowadzono lekcji 75-minutowych ani sesji egzaminacyjnej. W wybranych klasach licealnych wprowadzono system punktowy zamiast ocen.

Podstawowe założenie systemu punktowego było takie, że uczeń na początku semestru jest informowany o tym, ile punktów może zdobyć, za jakie aktywności i sam decyduje na jaką ocenę chce zapracować. System punktowy był oczywiście wielokrotnie zmieniany pod wpływem naszych doświadczeń oraz dostosowywany przez nauczycieli do konkretnego przedmiotu, ale ogólne cechy systemu punktowego kształtowały się następująco:

1. Punkty dzielą się na obowiązkowe i dodatkowe.
2. Jest określona pula punktów, które trzeba zdobyć na daną ocenę
np. 40 punktów = ocena dopuszczająca, 53 punkty = ocena dostateczna, 75 punktów = ocena dobra, 90 punktów = ocena bardzo dobra, powyżej 100 punktów = ocena celująca.
3. Uczeń samodzielnie wybiera, które aktywności dodatkowe chce wykonać.
4. W skład punktów obowiązkowych wchodzi sprawdziany, kartkówki, wypowiedzi ustne i pisemne, czasami frekwencja.
5. Aktywnościami dodatkowymi mogą być projekty, prezentacje, gry edukacyjne, lektury itp.

Punkty mają zachęcać ucznia do samodzielnego decydowania, na jakie przedmioty chce położyć nacisk. Dają one możliwość mniejszego natężenia pracy w przypadku, gdy uczeń nie jest zainteresowany danym przedmiotem (aczkolwiek podstawę programową musi znać, co

gwarantuje konieczność zdobycia punktów obowiązkowych) oraz zdobycia oceny celującej z przedmiotu, na którym uczniowi zależy. Uczeń sam widzi zależność pomiędzy włożonym wysiłkiem, a oceną końcową. Na początku roku szkolnego planuje swoją pracę i wie, co musi zrobić.

Po pierwszym półroczu działań w ramach organizacji innowacji pedagogicznej zaobserwowaliśmy już pewne wady i zalety tego systemu. Zarówno uczniowie, jak i nauczyciele narzekali na pewne trudności, ale dostrzegali także zalety systemu punktowego.

Z punktu widzenia uczniów, największym problemem była zmiana myślenia. Trzeba było przejąć odpowiedzialność za swój proces nauki, zaplanować działania i konsekwentnie je realizować. Uczniowie skarżyli się także na to, że zamiast być mniej obciążonymi nauką z poszczególnych przedmiotów, było dokładnie odwrotnie. Mieli więcej pracy ze wszystkich przedmiotów. Wynikało to z konieczności zdobycia punktów obowiązkowych oraz z dużej liczby aktywności dodatkowych. Był to błąd popełniony przez nauczycieli podczas planowania rozkładu materiału i oceniania. Nie mieliśmy jednak przecież doświadczenia w tym zakresie. Baliśmy się podać zbyt małych wymagań. Po pierwszym semestrze dokonaliśmy refleksji i zmieniliśmy swoje Przedmiotowe Systemy Oceniania. Jeśli chodzi o plusy zauważane przez uczniów, to na pewno nauka stała się ciekawsza. Mieli więcej opcji do wyboru, ocenianie było urozmaicone, zadania do wykonania były ciekawe i kreatywne. Podobało się także to, że od początku było wiadomo, co się będzie działo w całym

semestrze i jakie będą wymagania. Najbardziej jednak ceniona przez uczniów jest możliwość poprawienia oceny aktywnościami dodatkowymi. W tradycyjnym systemie jeden lub dwa słabo napisane sprawdziany czy kartkówki uniemożliwiają uzyskanie oceny bardzo dobrej na koniec semestru. W systemie punktowym nawet zavalony sprawdzian nie powoduje zamknięcia możliwości. Trzeba oczywiście wówczas włożyć ogromny wysiłek i zrobić wiele dodatkowych prac, ale jest to możliwe. Takie rozwiązanie motywuje do pracy uczniów ambitnych, którym zależy, a z jakiegoś powodu coś im nie wyszło. Jest również korzystne dla uczniów słabiej sobie radzących, gdyż większym nakładem pracy mogą uzyskać lepszą ocenę, niż mogliby w systemie tradycyjnym.

Z punktu widzenia nauczyciela trudnością jest na pewno to, że trzeba wszystko dokładnie zaplanować na początku semestru. Trzeba dokładnie przemyśleć, co i kiedy będzie oceniane, jak ułożyć punktację, aby każdy uczeń musiał wywiązać się z podstawy programowej, ale jednocześnie by wymagania nie były zbyt wygórowane. Cały plan pracy i oceniania trzeba uczniom przedstawić już w pierwszym tygodniu nauki. Wszystko musi być dokładnie omówione, wytłumaczone i najlepiej wpisane do rubryk w edzienniku z opisem aktywności i ilością punktów. Jest to dużo pracy na początku semestru. Kolejnym minusem jest brak elastyczności tego systemu. Jeśli zaplanujemy trzy sprawdziany w ciągu semestru, ale z jakiegoś powodu nie uda nam się zrealizować jednego z nich, pojawia się problem. Trzeba wówczas przeliczać całą punktację na nowo

z uwzględnieniem tego, że uczniowie nie mieli możliwości zdobyć punktów z tego sprawdzianu. Plusem dla nauczyciela jest na pewno to, że nie trzeba się zamartwiać tym, że uczeń był nieobecny na sprawdzianie. W tym systemie to uczniowi zależy, żeby sprawdzian napisać i zdobyć punkty. Jeżeli tego nie zrobi to po prostu nie ma punktów. Ułatwione jest bardzo wystawianie ocen semestralnych i końcowo rocznych. Są one całkowicie obiektywne: przeliczamy po prostu punkty na oceny zgodnie z zapisem w Przedmiotowym Systemie Oceniania. Nie ma skarg uczniów, ponieważ to oni sami zdecydowali o swojej ocenie.

W drugim semestrze roku szkolnego 2019/2020 przedstawiliśmy uczniom zmodyfikowane Przedmiotowe Systemy Oceniania. Zaplanowaliśmy nowy semestr bogatsi w doświadczenia zdobyte w pierwszym półroczu. Niestety wkrótce nadeszła pandemia Covid-19 i przeszliśmy na zdalne nauczanie. Trudniejsze stało się kontaktowanie z innymi nauczycielami i wymiana informacji. W moim konkretnym przypadku, system punktowy okazał się doskonałym rozwiązaniem na czas nauczania zdalnego. W klasach, które pracowały według tradycyjnych metod, ogromnym problemem było dla mnie wyegzekwowanie prac. W tamtym czasie, zgodnie z wytycznymi MEN, nie należało stawiać ocen niedostatecznych, ani karać uczniów za nieobecność na lekcji. Sytuacja była przecież bardzo nieoczekiwana, wiele osób nie było przygotowanych sprzętowo do nauki zdalnej. Niestety, zdarzali się także uczniowie, którzy wykorzystywali zaistniałą sytuację i po prostu nie pracowali. Nauczyciel nie miał możliwości zweryfikować sytuacji

danego ucznia. Tradycyjny model oceniania nie sprawdzał się w tych warunkach. Natomiast system punktowy owszem. Uczniowie starali się brać udział w testach online, aby zdobyć punkty, odsyłali zadawane prace, a w przypadku trudności sprzętowych kontaktowali się z nauczycielem w celu ustalenia możliwości zaliczenia w innym terminie. Bardzo pomogąło to, że wszystko było zaplanowane na początku semestru. Uczniowie wiedzieli, co mają robić i jak pracować, pomimo braku fizycznej obecności nauczyciela.

ALTERNATYWNY SYSTEM PUNKTOWY JĘZYK ANGIELSKI. ANEKS DO PRZEDMIOTOWEGO SYSTEMU OCENIANIA

Na radzie pedagogicznej w sierpniu 2020 roku zapadła decyzja, aby w roku szkolnym 2020/2021 pracę według założeń innowacji pedagogicznej kontynuowali chętni nauczyciele. Pracy z systemem punktowym podjęły się dwie nauczycielki języka angielskiego. Wymagało to opracowania Aneksu do Przedmiotowego Systemu Nauczania opisującego alternatywny system punktowy. **System wprowadzono w ramach realizacji projektu „Ucząc się od najlepszych – poznanie systemów edukacyjnych Finlandii i Estonii” finansowanego z programu ERASMUS+. Nr Projektu: 2018-1-PL01-KA101-048152.** Wygląda on następująco:

SYSTEM OCENIANIA

Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia odbywa się w ramach oceniania wewnątrzszkolnego i składa się z dwóch elementów: ocen podstawowych i ocen dodatkowych.

1. W ciągu semestru uczeń może zdobyć 100 punktów (lub przekroczyć tę wartość) z różnych aktywności, z czego 75p. stanowią punkty obowiązkowe. Aby zdobyć resztę punktów, uczeń może podjąć aktywności dodatkowe proponowane przez nauczyciela na początku roku szkolnego i realizować je w terminie ustalonym z nauczycielem.

2. W skład punktów obowiązkowych wchodzi:

- sprawdziany – 2 razy w ciągu semestru; mogą odbyć się w formie pisemnej lub ustnej;

2x15 p. = 30 p. (przeprowadzone w terminie uzgodnionym z nauczycielem; ocenione przez nauczyciela w ciągu 3 tygodni),

- suma wszystkich kartkówek napisanych przez ucznia w semestrze – 15 p. (kartkówka obejmuje zakres trzech ostatnich lekcji lub pracę domową; oceniona przez nauczyciela w przeciągu tygodnia);
- odpowiedź ustna – 15 p. (raz w semestrze, tematyka uzgadniana z native speakerem),
- wypowiedzi pisemne – 2 razy w ciągu semestru; 2x5 p = 10 p.
- frekwencja – 5 p.

3. Jako aktywności dodatkowe uczeń ma do wyboru:

- projekt i jego prezentacja – 10 p.
- przygotowanie gry edukacyjnej – 10 p.
- przygotowanie wystąpienia TED – 15 p.
- lektura i jej opracowanie – 15 p.
- aktywność – 10 p.

4. Żeby uzyskać ocenę celującą, uczeń musi zdobyć minimum 90% punktów podstawowych.

5. Niesamodzielna praca ucznia podczas pracy klasowej i kartkówki skutkuje otrzymaniem zera punktów bez możliwości poprawy.

6. Uczeń ma prawo poprawić pracę klasową w terminie ustalonym z nauczycielem. Punkty zdobyte na poprawie są wpisywane w osobnej kolumnie. Ostateczna ilość punktów za daną pracę klasową stanowi średnią arytmetyczną.

7. Ocena semestralna kształtuje się na podstawie zdobytych punktów:

- 100 i więcej – celujący,
- 90 – 99 – bardzo dobry,
- 75 – 89 – dobry,
- 53 – 74 – dostateczny,
- 41 – 52 – dopuszczający,

- 0 – 40 – niedostateczny.

8. Ocena roczna jest sumą punktów zdobytych w ciągu obu semestrów - wartość procentowa obliczona w odniesieniu do 200 p. (suma punktów możliwych do uzyskania w I i II semestrze). W każdym semestrze uczeń musi uzyskać co najmniej 41 punktów.

PODRĘCZNIK I PRACA NA LEKCJI

- Uczeń powinien posiadać na każdej lekcji podręcznik i zeszyt ćwiczeń. Zeszyt przedmiotowy jest zalecany jako baza do własnych notatek.
- Uczeń stara się mówić w języku obcym, współpracuje z innymi, nie przeszkadza nauczycielowi i innym uczniom.

Wraz z dokumentem „Wymagania edukacyjne na zajęciach języka obcego” oraz „Aneks do Wymagań Edukacyjnych na Zajęciach Języka Obcego w Salezjańskim Liceum i klasach 4-8 SSP. Nauczanie zdalne” stanowiły bazę do pracy w roku szkolnym 2020/2021.

Na szczęście wprowadzenie i omówienie planu pracy odbyło się jeszcze w warunkach stacjonarnych. Uczniowie zostali zapoznani z funkcjonowaniem systemu punktowego oraz zadaniami na pierwsze półrocze. Były one w praktyce następujące:

Aktywności obowiązkowe:

- Sprawdzian wiadomości z rozdziału I (15 punktów);
- Sprawdzian wiadomości z rozdziału II (15 punktów);

- Trzy kartkówki ze słówek (15 punktów);
- Egzamin ustny u native speakera (15 punktów);
- Wypowiedź pisemna na lekcji x2 (10 punktów);
- Frekwencja (5 punktów).

Aktywności dodatkowe:

- Prezentacja na temat: "Travelling" (10 punktów);
- Przygotowanie gry językowej (10 punktów);
- TED (tematyka dowolna) (15 punktów);
- Lektura wskazanego artykułu (15 punktów);
- Aktywność na lekcji (10 punktów).

Udało się zrealizować wszystkie aktywności. Sprawdziany niestety odbyły się online, co nie gwarantuje samodzielności. Wyniki były jednak bardziej zróżnicowane niż w klasach pracujących według tradycyjnego modelu oceniania, co pozwala przypuszczać, że uczniowie byli mniej skłonni do oszukiwania. „Kartkówki” odbyły się w formie odpytywania ustnego z użyciem kamerki. Egzamin ustny przeprowadził native speaker i przesłał mi zdobyte przez uczniów punkty. Jedna wypowiedź pisemna odbyła się jeszcze w szkole podczas pracy stacjonarnej, a druga podczas zajęć online i została przesłana pocztą Outlook. Frekwencja była bardzo dobra u wszystkich uczniów, zarówno podczas pracy stacjonarnej jak i zdalnej. Uczniowie wiedząc, że za samą tylko obecność na lekcji otrzymują punkty,

są bardzo zmotywowani by w zajęciach uczestniczyć. Aktywności dodatkowe były zaliczane przez uczniów według ich wyboru.

Po przeliczeniu punktów na oceny okazało się, że wyniki są bardzo zróżnicowane. Zdarzały się oceny dopuszczające, ale było ich niewiele. Podobnie ocen celujących było mało. Oceny dostateczne, dobre i bardzo dobre rozkładały się mniej więcej po równo i stanowiły większość ogółu zdobytych ocen. Wydaje się, że oceny są adekwatne do posiadanej przez uczniów wiedzy oraz włożonego wkładu pracy. Nie ma zastrzeżeń ze strony uczniów ani rodziców.

Podsumowanie

Eksperyment związany z innowacją pedagogiczną opartą na systemie fińskim w Szkole Salezjańskiej w Łodzi przebiegł pomyślnie. Sprawdzone szereg rozwiązań i część z nich wprowadzono.

Praktykami godnymi polecenia okazały się:

- zrezygnowanie z dzwonek,
- wprowadzenie „przerwy boiskowej”,
- zmiana systemu oceniania na punktowy.

Wszystkie te działania doprowadziły do większej samodzielności uczniów, wzrostu ich odpowiedzialności i punktualności. Mamy nadzieję, że przyczyniły się także do poprawy stanu ich zdrowia, lepszego przyswajania wiedzy, a w przyszłości dadzą także dobre wyniki w nauce.

Zespół Szkół Politechnicznych w Łodzi

Dyrektor szkoły: Henryka Michalska

Razem, choć osobno...

Autor: Jadwiga Jezierna, nauczyciel bibliotekarz

Galerię zdjęć „Razem, choć osobno...” tworzą 53 zdjęcia przysłane przez uczniów i nauczycieli Zespołu Szkół Politechnicznych w Łodzi.

Przedstawiają one widok z ich okien. Pomysł na taką formę ekspresji zrodził się z chęci zmanifestowania potrzeby bycia razem, pomimo konieczności nauczania zdalnego.

Zdjęcia umieszczone w galerii nie są podpisane imieniem i nazwiskiem autora. To zabieg zamierzony. Pod tymi fotografiami symbolicznie kryją się radości dnia codziennego, ale też i ciężar zmagania się z epidemiologiczną rzeczywistością każdego z nas. Pracując, gdzieś tam, w przestrzeni mniej lub bardziej zurbanizowanej, doświadczamy podobnych emocji: radości, spokoju, smutku, zagubienia, zwątpienia...

Celem projektu jest wysłanie sygnału, że nikt nie powinien być sam w tej trudnej rzeczywistości. Doświadczamy podobnych emocji i powinniśmy się wzajemnie wspierać.

Wielu z nas patrzy codziennie na widok za oknem i z utęsknieniem czeka na powrót normalności. Podzieliliśmy się tymi widokami i zjednoczyliśmy się wokół wspólnego działania. Symbolicznie pozostaliśmy razem w przedświątecznym czasie, jakże innym od wszystkich dotąd przeżytych.

Na niektórych fotografiach uchwycony został pierwszy śnieg w tym sezonie, który pojawił się nagle i niespodziewanie, wywołując uśmiech na wielu twarzach. Na innych dominuje świąteczny akcent. Są zdjęcia przedstawiające rozległą przestrzeń i te z miejskich osiedli. Zagościły również u nas dwa przepiękne koty.

Niektóre z przesłanych fotografii nie pojawiły się w galerii, gdyż autorzy nie spełnili wymogów formalnych. Po ich spełnieniu zdjęcia zostaną dodane do galerii.

Autorką projektu jest pani Jadwiga Jezierna, nauczyciel bibliotekarz w Zespole Szkół Politechnicznych w Łodzi. Dziękuje ona WSZYSTKIM za podzielenie się swoją małą przestrzenią i zaprasza do refleksyjnego obejrzenia wspólnej galerii zdjęć.

Zespół Szkół Techniczno- Informatycznych im. Jana Nowaka – Jeziorańskiego w Łodzi

Dyrektor szkoły: Renata Fudała

Ogólnopolski Konkurs Zabawka Edukacyjna

*Koordynator konkursu: Paweł Dawczyński,
nauczyciel fizyki, bhp*

Celem konkursu jest zainteresowanie dzieci szkół podstawowych przedmiotami przyrodniczymi oraz matematyką i zachęcenie ich do udziału w różnych formach twórczej aktywności.

Uczestnikami konkursu są grupy trzyosobowe, składające się z uczniów szkół podstawowych, zgłoszone przez nauczyciela bloku matematyczno-przyrodniczego uczącego w danej szkole. Konkurs rozgrywany jest w dwóch kategoriach wiekowych:

- *Młodszy Konstruktor* – uczniowie klas IV-VI,
- *Starszy Konstruktor* – uczniowie klas VII-VIII.

Konkurs składa się z trzech etapów. Etap pierwszy jest przeprowadzany przez szkoły podstawowe z całej Polski, które zgłoszą chęć udziału w konkursie. W etapie pierwszym uczestnicy rozwijają umiejętność współpracy w grupie, planowania, wyobraźnię przestrzenną wykonując zabawkę edukacyjną (konstrukcję ruchomą lub interaktywną), która wykorzystuje w swoim działaniu prawa fizyczne, chemiczne lub matematyczne w ramach zajęć przyrody lub matematyki. Najlepsze prace zgłaszane są do kwalifikacji ogólnopolskich.

Podczas finału konkursu, który zaplanowano na przełomie kwietnia i maja (najpóźniej do dnia 10.05.2021 r.) na terenie Politechniki Łódzkiej, uczestnicy prezentują zabawkę przed komisją konkursową oraz publicznością rozwijając tym sposobem najważniejsze kompetencje potrzebne młodemu człowiekowi - umiejętność autoprezentacji, radzenia sobie ze stresem. Podczas tego etapu uczestnicy muszą przedstawić zasadę działania zabawki, wyjaśnić prawa wykorzystane w zabawce.

Uczestnicy konkursu nie ponoszą żadnych opłat za uczestnictwo, a wykładowcy i nauczyciele przygotowujący konkurs wykonują swoje obowiązki w ramach wolontariatu.

Pierwsza edycja konkursu miała miejsce w roku szkolnym 2012/2013.

Przez te kilka lat zyskał on swoją pozycję na rynku edukacyjnym.

Zainteresowanie konkursem rośnie z roku na rok, poziom konkursu

wzrasta, co powoduje, że przyczynia się on do poszerzania wiedzy uczniów o przedmiotach przyrodniczych, zmniejsza „strach” ucznia przed nowymi przedmiotami tj.: fizyką i chemią. Dzięki potrzebie wykonania pracy w grupach oraz prezentacji publicznej uczestnicy konkursu rozwijają cechy osobowe i kompetencje, które są niezbędne w życiu społecznym, nawiązują nowe kontakty z osobami o podobnych zainteresowaniach.

Uczniów szkół podstawowych do udziału w Ogólnopolskim Konkursie Zabawka Edukacyjna zapraszają Politechnika Łódzka, Zespół Szkół Techniczno-Informatycznych im. Jana Nowaka – Jeziorańskiego w Łodzi, Centrum Zajęć Pozaszkolnych nr 1 w Łodzi – Planetarium Pomorska. My również dołączamy się do zaproszenia. Z pracami wszystkich finalistów ostatniej edycji można zapoznać się na oficjalnym fanpage:

<https://www.facebook.com/Zabawka-Edukacyjna-256316268144235/>.

Więcej informacji można oraz pełny regulamin konkursu znajduje się na oficjalnej stronie www.zabawkaedukacyjna.strefa.pl

Zespół Szkół Techniczno- Informatycznych im. Jana Nowaka- Jeziorskiego w Łodzi

Dyrektor szkoły: Renata Fudała

Słoneczne praktyki zawodowe

*Koordynator: Magdalena Makara, nauczyciel
przedmiotów zawodowych*

Projekt: „Słoneczne praktyki zawodowe” powstał w ramach projektu „Międzynarodowa mobilność edukacyjna uczniów i absolwentów oraz kadry kształcenia zawodowego” realizowanego ze środków PO WER na zasadach Programu Erasmus+ **sektor Kształcenie i szkolenia zawodowe**

Charakterystyka działań w ramach projektu

Projekt „Słoneczne praktyki zawodowe”, został przygotowany przez zespół projektowy z Zespołu Szkół Techniczno-Informatycznych w Łodzi przy współpracy z hiszpańskim partnerem firmą [Universal Mobility SL](#)

Numer projektu: 2020-1-PL01-KA102-079187

Czas realizacji projektu: 01.10.2020 - 30.09.2022 r.

Uczestnikami projektu będzie 54 uczniów i 6 nauczycieli ZST-I w Łodzi.

Projekt wychodzi naprzeciw potrzebom nowoczesnego kształcenia zawodowego, których celem jest efektywne przygotowanie uczniów do życia i wykonywania pracy zawodowej, a także aktywnego funkcjonowania na rynku pracy.

Do udziału w realizacji projektu aplikować mogą uczniowie kształcący się obecnie w klasach 2 w Zespole Szkół Techniczno-Informatycznych im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego w Łodzi w następujących zawodach: Technik informatyk, Technik mechatronik, Technik mechanik.

Celem projektu jest:

- zwiększenie praktycznych umiejętności i kompetencji społecznych oraz mobilności uczestników w celu podniesienia ich potencjalnej atrakcyjności na rynku pracy,
- nabycie przez uczestników kwalifikacji kluczowych dla możliwości uzyskania przyszłego zatrudnienia,
- wzmocnienie umiejętności posługiwania się językiem obcym,
- podniesienie kompetencji zawodowych, społecznych i językowych,
- wypracowanie umiejętności odnalezienia się i radzenia sobie w środowisku międzynarodowym,

- zdobycie doświadczenia zawodowego w międzynarodowym środowisku,
- wzmocnienie pewności siebie uczestników pozwalającej na swobodne poruszanie się na rynku pracy,
- poszerzenie wiedzy na temat kultury i obyczajów Hiszpanii.

Zespół Szkół Techniczno- Informatycznych im. Jana Nowaka- Jeziorskiego w Łodzi

Dyrektor szkoły: Renata Fudała

Szkolenia dla nauczycieli. Projekt TOP_EDU

*Koordynator: Magdalena Makara, nauczyciel
przedmiotów zawodowych*

Projekt: „TOP_EDU” prowadzony jest w ramach projektu „Międzynarodowa mobilność kadry edukacji szkolnej” realizowanego ze środków PO WER na zasadach Programu Erasmus+ **sektor Edukacja szkolna**.

Dobrze wyszkolona kadra nauczycielska to najcenniejszy zasób szkoły. Jednak dla rozwoju każdego nauczyciela ważnym jest nie tylko utrzymanie wiedzy na wysokim poziomie, ale również nieustające poszerzanie horyzontów, szukanie inspiracji do zainteresowania uczniów swoim przedmiotem, a także szukanie nowych metod nauczania. Zagraniczne

szkolenia pozwalają uczestnikom na pogłębienie znajomości języków obcych, innowacyjnych form doskonalenia oraz nowoczesnych i nowatorskich metod nauczania. Uzyskane przez kadrę umiejętności przełożą się bezpośrednio na podniesienie jakości kształcenia w szkole. W/w korzyści wpłynęły na szeroki udział nauczycieli ZST-I w Łodzi w projekcie TOP_EDU, dofinansowanym w ramach projektu w ramach projektu „Międzynarodowa mobilność kadry edukacji szkolnej” realizowanego ze środków PO WER na zasadach Programu Erasmus+ sektor Edukacja szkolna.

Charakterystyka działań w ramach projektu

Projekt „TOP_EDU” został przygotowany przez zespół projektowy z Zespołu Szkół Techniczno-Informatycznych w Łodzi przy współpracy z hiszpańskim partnerem firmą [Universal Mobility SL](#)

Numer projektu: 2020-1-PL01-KA101-079745

Czas realizacji projektu: 01.10.2020 - 30.09.2022 r.

Uczestnikami projektu będzie 24 nauczycieli ZST-I w Łodzi.

Celem projektu jest:

- rozwijanie i utrwalanie kompetencji zawodowych nauczycieli poprzez poznanie i stosowanie dynamicznego nauczania (poznanie metod niekonwencjonalnego nauczania jakie może wykorzystać podczas lekcji, poznanie rozwoju w zakresie psychologii, wiedzy niezbędnej w pracy nauczyciela, poznanie metod jakie można

zastosować podczas wchodzenia w rolę trenera, mentora czy coacha, zwiększenie palety metod jakie można zastosować podczas zajęć lekcyjnych,

- podwyższenie: kompetencji zawodowych w środowisku międzynarodowym, kompetencji społecznych, umiejętności rozpoznawania własnych potrzeb edukacyjnych oraz uczenia się, umiejętności komunikowania się w językach obcych, poznanie nowoczesnych technik kształcenia, poznanie hiszpańskiego systemu kształcenia ogólnego,
- poznanie kultury kraju partnera poprzez bezpośrednie jej doświadczenie, a także kształtowanie postaw tolerancji na różnorodność kulturową i wynikające z tego różnice,
- przełamywanie strachu przed międzynarodowym środowiskiem i w nowych sytuacjach,
- dostosowania kwalifikacji do wymogów współczesnego rynku pracy,
- doświadczenia związanego z realizacją szkoleń zagranicznych, rozwijanie kreatywności i innowacyjności w podejmowaniu nowych inicjatyw projektowych.

Tematyka szkolenia:

Niekonwencjonalne metody nauczania

Szkolenie to ma za zadanie pokazanie jak największej ilości metod, spośród których będzie można wybierać w zależności od potrzeb. Stworzymy paletę metod niekonwencjonalnych, które słyną ze swojej skuteczności w przyciąganiu uwagi uczniów. Korzystając z maksymalnie aktywizujących metod szkoleniowych chcemy aby to szkolenie dało konkretne wskazówki i pokazało skuteczność tych metod.

Dynamiczne nauczanie

Szkolenie odpowiada na to zapotrzebowanie poruszając tematykę typologii osobowości, procesu grupowego, niekonwencjonalnych metod prowadzenia zajęć, a motywem przewodnim jest dla niego dynamiczne nauczanie. Szkolenie ma za zadanie pokazanie jak największej ilości metod, spośród których będzie można wybierać w zależności od potrzeb. Korzystając z maksymalnie aktywizujących metod szkoleniowych chcemy aby to szkolenie dało konkretne wskazówki i pokazało skuteczność tych metod.

Nauczyciel jako trener, mentor, coach

Szkolenie jest odpowiedzią na to zapotrzebowanie. Dzięki niemu uczestnicy dowiedzą się jak i kiedy wejść w rolę trenera, mentora czy coacha i jak bardzo ważna jest ta umiejętność w codziennej pracy nauczyciela. Dzięki maksymalnie aktywnym metodom szkoleniowym przećwiczymy te umiejętności, aby stały się intuicyjne i usprawniły proces edukacyjny.

Koncepcja aktywnego uczenia się

*Grażyna Adamiec, nauczyciel konsultant
w ŁCDNiKP*

Koncepcja aktywnego uczenia się oparta jest na teorii konstruktywizmu społecznego. Aktywne uczenie się uczniów wiąże się z wykonywaniem czynności (przeczytaniem, omówieniem, zapisaniem, itd.) wymagających umiejętności myślenia wyższego rzędu. Uczeń:

- Wpływa na to, czego i jak się uczy;
- Swoją wiedzę konstruuje poprzez tworzenie znaczenia i odnoszenie go do posiadanej wiedzy;
- Uczy się, jak się uczyć.

Ocenianie wspiera proces uczenia się i jest elementem procesu uczenia się.

Aktywne uczenie się wymaga od nauczycieli podejmowania innowacyjnych działań metodycznych. To co łączy te działania, to zdolność do tworzenia nawyku refleksji stanowiącego integralną część procesu rozwoju i samokształcenia się uczniów. Nawyku refleksji dotyczącej między innymi tego: jak się uczyć, czego się uczyć, po co się uczyć? Wśród rozwiązań

wartych upowszechnienia znajdują się wymienione niżej przykłady aktywnego uczenia się:

- Uczenie się przez działanie i wzajemnie od siebie (Maria Montessori), jest to proces edukacji skupionej na uczniu;
- Uczenie się oparte na zadawaniu pytań i dociekaniu (ang. Inquiry-Based Learning). Celem IBL jest przyzwyczajanie uczniów do samodzielnego dochodzenia do rozwiązania problemu/zadania. Uczniowie uczą się (najważniejsze cechy) zadawania pytań, wyjaśniania, dyskusji opartej na argumentach, dzielenia się wiedzą, wykorzystania wiedzy (posiadanej i cudzej) i łączenia jej z nową. Nacisk położono na rozwiązywanie konkretnych problemów badawczych, stawianych przed uczniami;
- Uczenie się oparte na rozwiązywaniu wyzwań problemowych (ang. Problem Based Learning). PBL to podejście do uczenia się zorientowane na ucznia. Obejmuje grupy uczniów pracujących nad rozwiązaniem rzeczywistego problemu (celowość i przydatność pracy). Różni się od bezpośredniej metody nauczania, w której nauczyciel przedstawia uczniom fakty i koncepcje dotyczące określonego przedmiotu w klasie. Dzięki PBL uczniowie uczą się pracy zespołowej (praca w małych zespołach), komunikacji rówieśniczej i wzmacniają umiejętności badawcze, wyostrzają krytyczne myślenie i umiejętności rozwiązywania problemów niezbędne do uczenia się przez całe życie;

- **Uczenie się oparte na wyzwaniach (ang. Challenge Based Learning).**
Rola nauczyciela - eksperta polega na wyznaczeniu wspólnie z uczniami interdyscyplinarnych zagadnień, połączeniu ich z bieżącymi wydarzeniami z najbliższego otoczenia, świata oraz ujęciu ich jako problem. Pierwszy etap to przejście od wielkiej idei do nazwania wyzwania. Etap drugi to sformułowanie pytań wstępnych. Pomocą w poszukiwaniu odpowiedzi będą symulacje, czy gry oraz określenie zasobów, które pomogą opracować rozwiązanie. Etap trzeci to implementacja rozwiązania i jego ewaluacja. Zakończenie procesu wiąże się z prezentacją rozwiązania i jego udokumentowaniem.
- **Uczenie się oparte na odkrywaniu (ang. Discovery Based Learning)** jest oparte na dociekaniu, na problemach, na uczeniu się przez doświadczenie. Uczniowie uczą się, badając i zadając pytania, analizując dowody, odnosząc dowody do posiadanej wiedzy, wyciągając wnioski i dokonując refleksji nad nimi. Uczą się współpracy z rówieśnikami i nauczycielem. Aby nie spowodować dezorientacji uczniów niezbędne jest także wsparcie ze strony nauczyciela;
- **Uczenie się przez doświadczenie (ang. Experimental Learning Model),** znane jest jako uczenie się z wykorzystaniem cyklu Kolba. Uznał on uczenie się za niejednorodną czynność, za proces na który składa się szereg następujących po sobie działań. Bazą jest praktyka

i doświadczenie. Towarzyszy im obserwacja, refleksja i wnioskowanie. Dzięki temu tworzone są nowe teorie i hipotezy. Pierwszy cykl Kolba zamyka zastosowanie w praktyce nowych rozwiązań. Po czym spiralnie powtarza się praktyka i doświadczenie/refleksyjna obserwacja/konceptualizacja polegająca na łączeniu spostrzeżeń w całość/ aktywne eksperymentowanie. Proces uczenia się zachodzi dzięki bezpośredniemu i osobistemu doświadczeniu;

- Uczenie się poprzez działanie (ang. Action Learning). Istotą tej metody jest praca na prawdziwych problemach organizacyjnych/życiowych, poszukiwanie przez kilkusobowy zespół realnych rozwiązań oraz podjęcie indywidualnej odpowiedzialności za przyjęcie i wprowadzenie w życie rozwiązania własnych problemów. Refleksja stanowi niezbędną część przekształcania działania w naukę.¹ Umożliwia uświadomienie sobie sposobu, w jaki się uczą członkowie zespołu (co pomogło im/mnie zdobyć wiedzę i czego się nauczyli, jak współpracowali, co mogą robić lepiej).
- Uczenie się przez projekty. Więcej informacji zaprezentowano w artykule „Metoda projektu w kształceniu na odległość” przygotowanym przez Marię Stompel, nauczyciela konsultanta ŁCDNiKP.

1 Krystyna Weinstein-Fitzgerald. Action learning. Wydawnictwo PETIT, 1999. s17

W związku z pandemią, szkołom stawiane są nowe wymagania. Aby im sprostać, należy podejmować działania metodyczne odpowiadające nowym narzędziom komunikacji. Zaprezentowana koncepcja a także metody sprzyjające aktywnemu uczeniu się wyróżnia i łączy skupienie się na uczniu. To uczeń jest w centrum uwagi nauczyciela i jego działań. To sprawia, że warto przedstawione metody poznawać, upowszechniać i powszechnienie wdrażać do praktyki edukacyjnej. Szczególne zadanie przypada nauczycielowi - ekspertowi, który wspiera ucznia w procesie kształcenia we wszystkich jego rolach.

Metoda projektów w kształceniu na odległość

Maria Stompel, nauczyciel konsultant w ŁCDNiKP

Według badania przeprowadzonego przez Wydział Pedagogiczny Uniwersytetu Warszawskiego nauczyciele podczas kształcenia na odległość najczęściej stosują metody podające – aż 36% nauczycieli. Metody aktywizujące wsparte nowoczesnymi technologiami stosuje co prawda 31% nauczycieli, ale projekty z wykorzystaniem technologii cyfrowych stosuje w swojej pracy tylko 14% nauczycieli. A przecież metoda projektów jest jedną z najskuteczniejszych metod kształcenia stosowanych od wielu lat w edukacji. Jest to metoda, która oprócz wszystkich swoich zalet, doskonale nadaje się do kształcenia na odległość.

Zalety kształcenia z wykorzystaniem metody projektów są powszechnie znane. Projekt pozwala na indywidualizowanie procesu kształcenia tak, aby każdy uczył się w tempie dostosowanym do swoich możliwości, wykonując zadania o różnym stopniu trudności. Uczenie się poprzez realizację projektów edukacyjnych, wykonywanych w grupach, jest receptą na zaangażowanie intelektualne i emocjonalne wszystkich uczniów.

W grupach pracujących wspólnie nad projektem uczenie się we współpracy sprzyja tworzeniu własnych teorii i weryfikowaniu ich. David

i Roger Johnson (1975)² stwierdzili, że uczenie się kooperatywne cechuje wysoka interakcja pomiędzy uczestnikami grupy i wzajemna sympatia oraz skuteczna komunikacja. Wśród członków grupy istnieje wysoki poziom zaufania, akceptacji i wsparcia oraz duży wzajemny wpływ. Uczenie kooperatywne powoduje optymalne wykorzystanie zasobów innych uczniów, stwarzając warunki do dzielenia się wiedzą i wzajemnej pomocy. Zapewnia ono wysoki poziom emocjonalnego zaangażowania uczniów i wysoką koordynację wysiłków ukierunkowanych na osiągnięcie celu, do którego zdąża grupa. Sprzyja zróżnicowanemu myśleniu – wyzwala wytwarzanie dużej ilości pomysłów rozwiązań sytuacji problemowej. Wszystko to wpływa pozytywnie nie tylko na efektywność procesu uczenia się, ale także na rozwijanie kompetencji personalnych i społecznych, co jest jednym z głównych zadań edukacji.

W dobie kształcenia na odległość podkreślić należy aspekt socjalizacyjny tej metody. Przy braku codziennych kontaktów rówieśniczych stworzenie uczniom możliwości pracy w grupie jest dla nich bardzo korzystne zarówno ze względu na potrzeby psychiczne, jak i efektywności kształcenia. Jeśli zaproponujemy uczniom ciekawy temat i uda nam się zainteresować nim uczniów, to sukces edukacyjny jest gwarantowany.

2 D.W. Johnson, R. T. Johnson (1975) *Learning Together and Alone*, Prentice Hall: Englewood Cliffs, New Jersey.

M. Plebańska, A. Szyller, M. Sieńczewska, (2020) *Edukacja zdalna w czasach COVID-19. Raport z badania*.

Konstruktywistyczny model kształcenia a metoda projektów

Konstruktywizm to podejście do edukacji, w którym wiedza jest aktywnie konstruowana przez podmiot poznający. Uczeń samodzielnie buduje wiedzę w oparciu o swoje zasoby przekształcając jednocześnie posiadane pojęcia. Nowe struktury wiedzy w powiązaniu z istniejącymi strukturami stają się wiedzą czynną, operatywną, z której uczeń potrafi korzystać w sytuacjach życia codziennego.

Metoda projektów wpisuje się w ten model edukacji opartej na twórczej, poznawczej aktywności ucznia, gdzie rolą nauczyciela jest stwarzanie możliwości działań poznawczych.

Według Johna A. Stevenson³, metoda projektów powinna charakteryzować się następującymi cechami:

- Nabywanie wiedzy powinno zachodzić głównie dzięki samodzielnemu rozumowaniu i rozwiązywaniu problemów, a nie za pomocą pamięciowego przyswajania wiedzy.
- Aktywność uczniowska ma na celu nie tylko gromadzenie wiedzy czy doświadczeń, lecz także zmianę nastawienia ucznia do uczenia się.
- Uczniowie pracują nad zagadnieniami, które ich interesują i wynikają z ich naturalnych potrzeb.
- Wprowadzanie rozważań teoretycznych następuje w miarę potrzeb i zawsze wynika z realizowanych działań praktycznych.

3 Stevenson J.A. (1930), Metoda projektów w nauczaniu. Lwów.

Powyższe zasady, choć sformułowane wiele lat temu, precyzyjnie oddają to, co w metodzie projektów najważniejsze.

Temat projektu

Projekt edukacyjny jest zespołowym, planowym działaniem uczniów, mającym na celu rozwiązanie konkretnego problemu. Co jest problemem w dydaktyce? Według Wincentego Okonia⁴ to „zadanie wymagające pokonania jakiejś trudności o charakterze praktycznym lub teoretycznym przy udziale aktywności badawczej podmiotu”. Krzysztof Kruszewski⁵ wyjaśnia nam, że „Trudność taka sama – odnosząc się do znaczenia treści – jest dla jednego prostym pytaniem dla innego problemem, dla jeszcze innego nonsensem” i dodaje, że „Problem jest czymś podmiotowym, indywidualnym; jest *właściwością indywidualnej reprezentacji myślowej*. Daje nam to wskazówkę, że trudność stawiana przed uczniem powinna być możliwa do pokonania.

Według Krzysztofa Kruszewskiego „Problem istnieje, gdy uczeń w określonych warunkach ma coś wykonać, ale nie jest poinstruowany jak to zrobić”. Takich problemów związanych z programem nauczania możemy znaleźć wiele, a każdy z nich może być tematem projektu.

4 Okoń W. (2007) Nowy słownik pedagogiczny. Warszawa.

5 Kruszewski K. (2004) Sztuka nauczania. Czynności nauczyciela. Warszawa

Etapy pracy metodą projektów

Prace nad projektem edukacyjnym możemy podzielić na pięć etapów: przygotowanie, planowanie, realizacja, prezentacja, podsumowanie.

Kształt tych etapów w dużym stopniu zależy od tego jaki projekt będziemy realizować. Czy będzie to duże przedsięwzięcie np. projekt interdyscyplinarny realizowany w ramach zajęć z kilku przedmiotów i we współpracy z innymi nauczycielami, czy miniprojekt realizowany na jednej lub dwóch lekcjach lub jako praca domowa krótkoterminowa lub długoterminowa.

1. Przygotowanie

Przygotowując się do realizacji projektu edukacyjnego musimy określić główne cele i obszar tematyczny projektu. W tym etapie ważnym działaniem nauczyciela jest zapoznanie uczniów z metodą projektów ze szczególnym zwróceniem uwagi na odpowiedzialność uczniów za proces kształcenia. Przygotowując uczniów do pracy powinniśmy wzbudzić ich zainteresowanie projektem. Jeśli uczniowie stykają się po raz pierwszy z tą metodą warto omówić możliwe sposoby realizacji projektu. Niezbędne jest ustalenie, najlepiej wspólnie z uczniami, zasad współpracy w grupach oraz kryteriów oceny projektu.

Najlepszą formą do pracy z uczniami w tym etapie jest wideokonferencja, na której nauczyciel wyjaśnia uczniom założenia przedsięwzięcia, a uczniowie mogą zadawać pytania i uzyskiwać na nie odpowiedzi oraz spotkania w grupach projektowych organizowanych z wykorzystaniem

komunikatorów internetowych (np. Microsoft Teams, Skype, Facebook, Messenger, Viber, TeamSpeak, Discord, LINE, WhatsApp, Signal, Telegram)

2. Planowanie

Po podziale uczniów na grupy przechodzimy do etapu planowania. W tym etapie, uczniowie w grupach dokonują wyboru obszaru działania, doprecyzowują tematykę projektu, określając cele szczegółowe, które chcą osiągnąć. Bardzo dobrą metodą do planowania działań jest sporządzenie mapy myśli. Ta forma umożliwia czytelne notowanie pojawiających się pomysłów.

Ważnym działaniem, zwłaszcza w projektach długoterminowych, jest sporządzenie harmonogramu realizacji projektu, czyli zaplanowanie jakie czynności należy podjąć oraz kto, kiedy i w jaki sposób je wykona (co? kto? kiedy? gdzie? jak?). Będzie on bardziej lub mniej szczegółowy w zależności od rozmiaru przedsięwzięcia.

Na zdalnych lekcjach sporządzenie planu i harmonogramu projektu może być pracą nad wspólnym dokumentem umieszczonym w chmurze cyfrowej (np. OneDrive, Google Drive, Dropbox) lub z wykorzystaniem wirtualnej tablicy (np. Jamboard, Padlet, Realtime Board, LiveBoard).

3. Realizacja

W tym etapie uczniowie przystępują do realizacji zaplanowanych działań. Należy ustalić, kiedy i w jaki sposób odbywać się będą konsultacje uczniów z nauczycielem. Z punktu widzenia nauczyciela konsultacje służą monitorowaniu pracy zespołów projektowych, udzielaniu pomocy, jeśli

zachodzi taka potrzeba, podtrzymywaniu motywacji uczniów. Z punktu widzenia ucznia są czynnikiem motywującym oraz okazją do weryfikacji słuszności podejmowanych działań.

Charakter działań podejmowanych przez uczniów zależy od rodzaju projektu, tematu, sposobu prezentacji efektów projektu. Najczęściej działania te to zbieranie informacji, selekcja i analiza zgromadzonych informacji, stawianie i weryfikacja hipotez, zespołowe dyskusje mające na celu konfrontowanie różnych punktów widzenia czy wybór optymalnego rozwiązania, wykonanie pracy stanowiącej efekt końcowy projektu. Tym efektem może być na przykład:

- rozwiązanie problemu technicznego;
- konstrukcja, makieta, model;
- eksperyment;
- hodowla;
- album ilustrowany zdjęciami lub filmami;
- plakat, collage lub inna forma plastyczna;
- książka, broszura, ulotka, gazetka;
- prezentacja;
- portfolio;
- mapa;
- quiz;

- film, nagranie dźwiękowe;
- przedstawienie teatralne, inscenizacja;
- debata, dyskusja.

Podczas realizacji projektu uczniowie komunikują się między sobą wykorzystując komunikatory internetowe. Wykonując prace będące efektem projektu mają do dyspozycji wiele bezpłatnych narzędzi cyfrowych dostępnych w sieci:

- Wakelet – platforma do tworzenia kolekcji cyfrowych zasobów (tekst, linki, filmy, zdjęcia, grafiki, pliki PDF), pełna integracja z Teams;
- Padlet – wirtualna tablica do gromadzenia w jednym miejscu różnego rodzaju materiałów cyfrowych,
- Canva – internetowe narzędzie do tworzenia projektów graficznych,
- Genially – platforma do tworzenia wizualnych i interaktywnych treści (prezentacje, infografiki, interaktywne obrazki, gry, quizy),
- Issuu – platforma pozwalająca na publikowanie szerokiej gamy materiałów: magazynów, gazet, broszur, katalogów, poradników itp.
- Piktochart – narzędzie, która pozwala użytkownikom bez dużego doświadczenia jako grafików łatwo tworzyć infografiki i wizualizacje za pomocą szablonów tematycznych,
- Wordwall – portal umożliwiający tworzenie ćwiczeń interaktywnych – testów, krzyżówek, gier,

- Quizizz, Kahoot – platformy internetowe do tworzenia quizów,
- Kialo – platforma do prowadzenia dyskusji on-line,
- Flipgrid – platforma do prowadzenia dyskusji w formie krótkich filmów wideo,
- Prezi – narzędzie do tworzenia i przedstawiania dynamicznych prezentacji,
- Google Meet – usługa komunikacji wideo.

Wymienione wyżej platformy i narzędzia umożliwiają efektywną współpracę grupy osób nad jednym projektem.

Uczniowie i nauczyciele łódzkich szkół mają dostęp do platformy Microsoft Teams, która zawiera wiele narzędzi do współpracy. Pracując w założonym na platformie zespole projektowym, uczniowie mogą spotykać się na wideokonferencji, komunikować się za pośrednictwem czatu, tworzyć i edytować wspólne dokumenty, udostępniać pliki, a także korzystać z bogatego wachlarza aplikacji zintegrowanych z tym narzędziem.

4. Prezentacja

Rezultaty pracy zespołów projektowych powinny być prezentowane publicznie, co najmniej na forum klasy. Forma prezentacji, jaka zostanie wybrana przez uczniów, zależy przede wszystkim od tematu projektu. Wskazane jest, aby w prezentacji brali udział wszyscy członkowie zespołu. Planując prezentację należy uwzględnić czas na pytania uczniów skierowane do członków grupy projektowej.

Praca online umożliwia prezentację rezultatów projektu szerszemu gronu odbiorców. Warto z tej możliwości skorzystać. Wyjście poza mury szkolne, zmobilizuje uczniów do lepszego przygotowania oraz może mieć pozytywny wpływ na ich motywację. Efekty pracy można opublikować na stronie internetowej lub w mediach społecznościowych szkoły albo na portalach służących prezentacji treści w różnej formie (np. wspomniane wyżej Issuu albo popularny Youtube). Można także zaproponować uczniom przedstawienie efektów ich pracy jako wydarzenie na żywo streamowane w mediach społecznościowych lub na Youtube.

5. Podsumowanie

Podsumowanie powinno być przestrzenią do wyrażania opinii uczniów na temat efektów pracy własnej oraz kolegów, a także procesu pracy w grupach, osiągniętych sukcesach i napotkanych trudnościach. To dobra okazja do wdrażania uczniów do oceny koleżeńskiej i samooceny.

Rolą nauczyciela jest przekazanie uczniom informacji zwrotnej dotyczącej mocnych stron ich pracy oraz obszarów, które można było zorganizować lub wykonać lepiej. Ważne jest sformułowanie wniosków, które zwiększą efektywność pracy nad kolejnym projektem. Informacja zwrotna powinna dotyczyć zarówno efektów, jak i samego procesu pracy w grupach. Projekt oceniany jest zgodnie z ustalonymi wcześniej kryteriami oceniania.

Motywacja uczniów, czyli warunek konieczny realizacji projektu

Jak zaplanować i realizować zajęcia edukacyjne metodą projektów, aby uczniowie byli zmotywowani do wykonania zadań projektowych?

Po pierwsze zainteresujemy uczniów tematem, pobudźmy ich naturalną **ciekawość**. Planując przeprowadzenie zajęć metodą projektów warto wziąć pod uwagę, że temat projektu związany z otaczającą ucznia rzeczywistością wzbudza większe zainteresowanie. Po drugie postawmy przed nimi cele, które są możliwe do osiągnięcia, ale dość trudne. Wtedy stanowią **wyzwanie**. Cele zbyt łatwe nie stanowią wyzwania, a cele zbyt trudne zniechęcają. Po trzecie sprawmy, żeby uczniowie mieli **poczucie wpływu** – czyli możliwość wyboru. Dlatego wskazane jest, aby uczniowie wybrali tematykę projektu lub chociaż mieli możliwość doprecyzowania tematu. Dotyczy to również możliwości wyboru, a nie przydzielania, zadań realizowanych w zespołach. Po czwarte dostrzegajmy nawet drobne osiągnięcia uczniów i chwalmy ich za to; **uznanie** znacznie zwiększa motywację wewnętrzną w przeciwieństwie do nieustannej krytyki, ale także nieuzasadnionych pochwał. Po piąte **współpraca** uczniów w grupach i obserwacja zaangażowania innych członków zespołu mobilizuje do zwiększenia własnego wysiłku.

Dlaczego warto stosować metodę projektów?

Metoda projektów to duża samodzielność ucznia w procesie kształcenia. Sprzyja to przyjmowaniu odpowiedzialności za własną naukę, kształtuje

umiejętność planowania i organizacji własnej pracy oraz samodzielnego uczenia się i samooceny. Praca metodą projektów niesie również rozwój kompetencji społecznych: odpowiedzialności, podejmowania decyzji, efektywnego komunikowania się, współpracy w grupie.

Realizacja projektów w grupach przyczynia się do budowania korzystnej atmosfery w klasie. Uczniowie lepiej się poznają, dzięki spontanicznym rozmowom odkrywają swoje mocne strony, zaprzyjaźniają się, wzmacniają w nich chęć współpracy. W dobie pandemii i izolacji zaspokajają w pewnym stopniu potrzeby kontaktów rówieśniczych.

Dla nauczyciela to możliwość lepszego poznania uczniów, ich predyspozycji, zamiłowań, zdolności i talentów. Sprzyja to budowaniu odpowiednich relacji, które są fundamentem efektywnej nauki.

Skuteczna edukacja zdalna - rekomendacje szkoleń

*Grażyna Adamiec, nauczyciel konsultant
w ŁCDNiKP*

Skuteczna edukacja zdalna wymaga od nauczyciela znajomości trzech rzeczy z nią związanych, tj.

- **sprzętu**, który służy do organizacji warsztatu pracy nauczyciela i zapewnia wysoki standard przekazu spotkania, zajęć, szkoleń. Przykładowo: kamery, mikrofony, tablety graficzne itp
- **narzędzi** i ich funkcjonalności, co pozwala zaprogramować aktywności uczniów i umożliwia przygotowanie zajęć edukacyjnych z uwzględnieniem metodyki przedmiotu. Przykładowo: Microsoft Office 365 dla Edukacji, Quizizz, Mentimeter, Zoom, Dzwonek.pl, eKreda.pl, LearningApps.pl,
- **miejsca**, czyli mobilnych platform i aplikacji, co umożliwia nauczycielom korzystanie ze zgromadzonych i/lub przygotowanych dla nich zasobów, takich jak scenariusze lekcji, karty pracy, lektury, filmy, quizy. Przykładowo: lekcjewsieci.pl, wolnelektury.pl, epodreczniki.pl, panbelfer.pl, dlanauczyciela.pl

Skuteczna edukacja, to jednak coś więcej niż skuteczna edukacja zdalna. Do skutecznej edukacji niezbędna jest znajomość koncepcji skutecznego nauczania-uczenia się, stworzonych przez wielkich dydaktyków, psychologów, pedagogów oraz filozofów, takich jak: Konfucjusz, Komeński, Montessori, Korczak, Piaget i inni, intuicja pedagogiczna dzisiaj nie wystarcza.

Pomocą w doskonaleniu umiejętności metodycznych nauczycieli stają się szkolenia prowadzone online. W ofercie edukacyjnej Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego przygotowano wiele propozycji z tego zakresu.

Rekomendujemy wybrane usługi, przygotowane przez nauczycieli konsultantów i nauczycieli doradców metodycznych, które odbyły się w ostatnim czasie, takie jak:

- **warsztaty metodyczne online „Tworzenie interaktywnych ćwiczeń i gier do aktywizowania uczniów z wykorzystaniem platformy LearningApps”.**

Celem warsztatów jest rozszerzenie kompetencji nauczycieli w zakresie tworzenia interaktywnych ćwiczeń i gier aktywizujących uczniów. Podczas warsztatów prezentowane są możliwości korzystania z zasobów aplikacji, sposoby ich modyfikowania oraz tworzenia własnych w oparciu o istniejące schematy. Zainteresowani aktywnie poznają możliwości

tworzenia różnorodnych ćwiczeń typu: test wyboru, kategoryzowanie danych, dobieranie w pary, gra zostań milionerem i inne.

Cenne jest to, że każda z tworzonych aplikacji może być dostosowana do określonego etapu edukacyjnego, może stanowić część scenariusza lekcji w formie wprowadzenia do tematu, podsumowania, sprawdzianu cząstkowego lub elementu zabawy. Nauczyciel, po zalogowaniu, ma możliwość gromadzenia aplikacji, tworzenia zasobów do wykorzystania, w zależności od potrzeb może udostępniać uczniom link do aplikacji poprzez pocztę e-mail lub aplikację Teams. Dla każdego z uczestników organizator przygotował materiały nt. „Korzystanie z aplikacji LearningAPPS krok po kroku”. Zachęcam do udziału w warsztatach. Zainteresowani proszeni są o kontakt z panią Marią Michalak, nauczycielem konsultantem w Ośrodku Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego ŁCDNiKP (m.michalak@lcdnikp.elodz.edu.pl).

- **konferencję metodyczną nt.: „Odwrócona lekcja - jak to działa?” oraz seminarium nt. „Lekcja odwrócona w praktyce”.**

Celem tych spotkań jest upowszechnianie metody i uświadomienie korzyści dla ucznia i nauczyciela płynących z jej stosowania. Odwrócona lekcja przygotowuje uczniów do aktywnego udziału w zdobywaniu wiedzy oraz rozwija umiejętność uczenia się. Uczestnicząc w cyklu spotkań zdobywamy wiedzę o tym czym jest i na czym polega odwrócona lekcja,

jak ją przygotować, jak pracować z uczniem na lekcji, jakie korzyści wynikają z odwróconej lekcji.

W trakcie zajęć zaprezentowano przykładowe źródła udostępniające materiały – filmy dydaktyczne do wykorzystania w realizacji odwróconej lekcji. Przedstawiono fragmenty scenariusza odwróconej lekcji w obszarze kształcenia branży przemysłu mody. Ciekawymi przykładami lekcji podzieliły się przedstawicielki Zespołu Szkół Zawodowych Specjalnych w Łodzi i Centrum Kształcenia Ustawicznego i Zawodowego w Łodzi. Każdy uczestnik mógł podzielić się refleksjami na temat prezentowanej metody. Polecam ten cykl spotkań wszystkim tym, którzy są zainteresowani uczeniem uczniów jak się uczyć. Organizatorem i osoba prowadząca jest pani **Maria Michalak**, nauczyciel konsultant w Ośrodku Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego ŁCDNiKP.

- **Konsultację grupową nt. „Jak uczyć się skutecznie? - przegląd najnowszych publikacji”.**

Spotkanie ma charakter porządkujący wiedzę na temat koncepcji pedagogicznych mających wpływ na rozwój strategii uczenia się. Dodatkowym walorem konsultacji jest uświadomienie uczestnikom roli biblioteki szkolnej w doskonaleniu u uczniów umiejętności samokształcenia.

W trakcie spotkania zapoznajemy się z publikacjami: „Rewolucja w uczeniu” G. Drywena oraz J. Vos, która miała istotny wpływ na podejście

do nauczania i uczenia się w XXI wieku; D. Schwartza „Jak się uczymy?” (2017), T. Buzana „Mapy twoich myśli” (2020); J. D. Homesa „Edukacja i uczenie się: 16 największych mitów” (2019); P. Hollinsa „Sztuka samodzielnej nauki” (2020). W oparciu o wspomniane pozycje przygotowano i przedstawiono prezentację „Jak uczyć się skutecznie? - przegląd publikacji” adresowany w szczególności do nauczycieli oraz drugą prezentację „Jak uczyć się skutecznie - krótki poradnik” polecany do wykorzystania w pracy z uczniami. Gorąco zachęcam do udziału w konsultacji. Bardzo ważnej i pomocnej w wyborze skutecznych strategii uczenia się. Zainteresowani mogą kontaktować się z panią **Barbarą Langner**, nauczycielem konsultantem z Ośrodka Nowoczesnych Technologii Informatycznych ŁCDNiKP (b.langner@lcdnikp.elodz.edu.pl), która jest organizatorem i osoba prowadzącą, a także autorem materiałów dla uczestników.

- **„Genially czyli tworzenie z pasją” warsztaty dla nauczycieli zainteresowanych korzystaniem z narzędzi w edukacji zdalnej i/lub hybrydowej.**

Platforma Genially to miejsce, gdzie nauczyciele mogą projektować interaktywne materiały edukacyjne. Zajęcia przygotowała i prowadziła: **Grażyna Bartczak-Bednarska** z Ośrodka Nowoczesnych Technologii Informatycznych Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego.